

naša luč

1979

7

Kaj naj rečemo našemu hotelu, ki ima na pročelju ponosno tablo „A kategorija“, gostje pa morajo v njem včasih po več ur čakati na toplo vodo? Ali pa hotelu iste kategorije, kjer po en teden dni ne menjajo brisač, kjer se gostje zjutraj ne morejo obriti z brivnikom, ker je kratko in malo vtičnica „mrtva“ zaradi pregorele varovalke, ki je nihče ne zamenja? Žal je takih in podobnih pojavov v slovenskem in jugoslovanskem turizmu kar dovolj, bolje rečeno — preveč.

DELO, Ljubljana,
10. maja 1979, str. 4.

Izredno zanimanje za nakup stanovanj v ljubljanski soseski Fužine je kljub vsem mogočim razlagam pokazalo na vrsto stvari, ki spremljajo našo stanovanjsko zidavo. Tudi če se ne bi zainteresirani za nakupe stanovanj, včeraj že več kot 750 pretežno mladih ljudi, začeli postavljati v vrsto kar v ponedeljek, namesto v četrtek zgodaj zjutraj. Kajti k tem kaže prišteti še vseh tistih dobrih 1500 stanovanjskih problemov, s katerimi so pred vpisno okence prišle delovne in druge organizacije. Ponedeljkova gneča je opozorila, kako malo vemo o resničnih potrebah delavcev in občanov, da si nekje najdejo svoj kot.

DELO, Ljubljana,
10. maja 1979, str. 4.

kaj pa doma počnó?

ALKOHOLIZEM MED MLADINO — Alkoholizem med slovensko mladino ima svoje korenine predvsem v razmerah v slovenskem prostoru: Te označujejo: odlična vinska trta, gospodarska donosnost pitja alkohola, odpiranje novih gostiln brez sleherne težave, visoke cene sadnih pijač, težave z mlekom. Alkoholikov je veliko, ne manjka tudi uživalcev mamil. Zboljšanja ni, čeprav je steklo že veliko besed o teh vprašanjih.

BORCI ZA SEVERNO MEJO OB ŠESTDESETLETNICI — Minilo je 60 let, kar so se končali boji za našo severno mejo. Rudolf Maister in njegovi borci na Stajerskem, Franjo Malgaj in celjski prostovoljci, Lojze Ude s tržiškimi in Adolf Lavrič z gorenjskimi prostovoljci imajo zasluge, da so ostali znotraj jugoslovanskih meja Maribor, Mežiška dolina, Prekmurje in gornjesavska dolina.

TRIGLAV, GORA IN SIMBOL — Pri Mladinski knjigi je izšla 440 strani debela knjiga o Triglavu z gornjim naslovom, ki so jo napisali trije znani planinski pisci: Evgen Lovšin, Stanko Hribar in Miha Potočnik.

CESTA POD KARAVANKAMI — Opravljene so raziskave za vrtanje predora pod Karavankami in začela so se pripravljala dela za gradnjo predora. Prihodnjo pomlad naj bi zavrtali v Karavanke, čez pet let pa naj bi bila odprta cesta pod njimi.

1200 MLADIH PEŠ IZ LJUBLJANE NA BREZJE — Medškofijski odbor za študente je letos že osmič pripravil peš romanje na Brezje. Udeležili so se ga študentje iz vse Slovenije, z njimi pa tudi bodoči študentje in druga mladina. Zbrali so se k uvodnemu bogoslužju v Šentvidu pri Ljubljani, romanje pa so zaključili z glavnim bogoslužjem na Brezjah.

SKORAJ VSAK PETI PREBIVALEC SLOVENIJE HODI V ŠOLO — Konec junija se je izteklo šolsko leto za 229.100 osnovnošolcev in za 108.900 srednješolcev, praktično pa tudi za 30.500 visokošolcev, če v ta števila združimo redne učence in učence ob delu. Skupaj 368.500 pomeni za Slovenijo, ki ima 1,875.000 prebivalcev, skoraj 20 % ljudi, kar je razmeroma veliko.

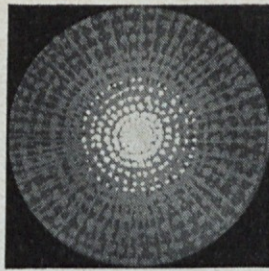
SLOVENCA NA MOUNT EVERESTU — 13. maja ob 13.51 sta slovenska planinca Andrej Štremfelj in Nejc Zaplotnik dosegla vrh Everesta (8848 m). 15. maja so dosegli vrh še Stane Belak, Stipe Božič in Ang Phu, ki pa se je pri sestopu smrtno ponesrečil. Na Everest vodi pet smeri, zadnja je Jugoslovanska (oziroma Slovenska). Je edina z nepalske strani, ki poteka samostojno že od baznega taborišča dalje. Gorniško je ta smer silno težka: takoj se izredno dvigne in potem poteka zelo dolgo po veliki višini, tehnične težave so posejane skoraj vse do vrha, ves čas je izredno izpostavljena vetru. Jugoslavija je četrta država, ki ji je uspelo zavzetje najvišje gore na svetu.

TRŽAŠKI SLOVENSKI KRISTJANI — Ljubljanska DRUŽINA je pred krátkim v več nadaljevanjih poročala o razgibanem kulturno prosvetnem delu tržaških kristjanov. Med drugim je zapisala: „Tudi slovenski omiki je Cerkev postavila temelje in glavne stebre. Dandanes bi nekateri hoteli zmanjšati, zabrisati ali celo povsem zamolčati zasluge, ki jih imajo kristjani na kulturnem, prosvetnem, gospodarskem in političnem področju. Kdor pa je iskren in resnicoljuben, teh očitnih resnic ne bo skušal tajiti

(dalje na strani 2)

Naslovna stran: Radovna, razloženo naselje v ozki dolini Radovne med Pokljuko in Mežaklo.

mesečnik
za slovence
na tujem

leto 28
september 1979

Ureja uredniški odbor.
Odgovorni urednik:
Dr. Janez Hornböck.

Založba: Družba
sv. Mohorja v Celovcu.
Tisk: Tiskarna Družbe
sv. Mohorja v Celovcu.
Izhaja vsak mesec razen
julija in avgusta.

Naročnina:

Anglija	5 angl. f.
Avstrija	120 šil.
Belgija	280 belg. fr.
Francija	40 fran. fr.
Italija	8000 ital. lir
Švica	18 švic. fr.
Nizozemska	19 niz. gld.
Nemčija	18 n. mark
Švedska	40 šv. kron
Avstralija	8 av. dol.
Kanada	12 kan. dol.
USA	10 am. dol.

Razlika v cenah je pogojena zaradi neenakih poštnin v posameznih državah in različnih deviznih preračunavanj.

Naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava „Naše luč“.

Uredništvo in uprava:

Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt,
Austria.

Printed in Austria

v okviru

O čudovitem sprejemu, ki so ga papežu pripravili ob njegovem obisku Poljske milijoni rojakov, poročamo na drugem mestu. Tu opazujemo na neki drug vidik obiska: na ponarejanje resnice s strani državne televizije, kot je o tem poročal nepristranski zahodnonemški časopis *Süddeutsche Zeitung* (5. junija 1979):

Papež roma po Poljski osamljen. Mož v belem talarju pozdravlja in maha z razprostrtimi rokami, ki vabijo v prazno. Kadar mašuje, sam pri bogočastnem opravilu, na široki ploskvi ogromnih lesenih odrov, ga gleda od stene hiše v ozadju nekaj privržencev, in kadar govori nevidnemu občinstvu, je čuti vljudno ploskanje, kot da bi ga odigrali s traku. Le sem in tja je moč za nekaj sekund videti peščico pobožnih nun ali starih ženic, ki vročično ploskajo, kot bi hotele nemočno zadržati to slovesno propadanje neke zaostale Cerkve sredi modernega sveta socialističnega napredka. Za te slike, ki jih je zadnje dni mogoče videti na poljski televiziji, zaslužijo televizijski snemalci neke vrste „zlato lečo“, nagrado za popolno izkrivljanje resnice.

Politična režiserska knjiga za kazanje slik je vsem očitna: poglavar mednarodnega cerkvenega občestva in šef neznatne državnice uživa vso uradno gostoljubnost in lahko tudi opravlja bogočastje, kolikor ga je volja. A občanom neke socialistične dežele vendar ni do tega! Kvečjemu posameznim še živečim ostankom iz preteklih časov in morebiti peščici radovednežev, ki so slučajno prišli mimo. Tudi nagib za to svetovnonazorsko režijo slik je jasen, „ker vendar ne more biti to, kar ne sme biti“. Bog je razglašen za mrtvega, vera ožigosana za preživeto in Cerkev ima pravico, da vsak čas izumre. Kako slab vtis bi moralo narediti na brezbožne poglavarje v Moskvi, ko bi bilo mogoče iz komunistične Poljske videti, kako pogumno se tam truplo še giblje in kako drzno še maha z mrtvaškim listom.

Zahodni časnikarji, ki zrejo v hotelskih sobah z enim pogledom na televizijskem zaslonu papeža, ki igra kot solist na odru, kateremu se besedilo stalno zatika, z drugim skoz okno pa prizor na varšavskem Trgu zmage, so polni občudovanja za to umetnost ozke fotografije. Nič kaj lahko ni namreč odčarati izpred oči skoraj 300.000 ljudi, ki sedem minut izzivajoče ploskajo samo zato, ker je papež dejal, da poljskega naroda brez Kristusa ni mogoče razumeti, in ki potem sami od sebe odgovorijo s pesmijo „Mi hočemo povsod Boga!“ Kakšno samoobvladanje pri kameri, kako železno voljo do izkrivljenega obveščanja je treba imeti, da nekdo minute dolgo kaže prosto v zraku plavajoči papežev helikopter, ne da bi enkrat samkrat z enim obratom ali z eno celotno podobo namignil, da papež stoji in pozdravlja samo zato, ker mu spodaj navdušeno maha več kot sto tisoč mladih. Človeka prevzame to doživetje, kako lahko v komunističnem svetu stvarnost obožujejo, istočasno pa svojo resničnost namerno prezrejo.

med vrstami

Z izrezki iz domačih ter tujih časopisov in revij skušamo prikazati resnično podobo časa. Izbor komentarjev skuša biti čimbolj tehen. Za njih utemeljenost ne odgovarjamo.

Piran stoji na polotoku in nudi značilno sredozemsko podobo.

(nadaljevanje z ovitka)

KATOLIŠKI GLAS:

SVOJEVRSTEN PROTEST SLOVENIJE

Kot znano je bila v začetku maja v Bohinjski Bistrici velika proslava 60-letnice ustanovitve komunistične partije Jugoslavije. Proslave se je udeležil tudi predsednik Tito s člani centralnega komiteja. Slovenska republika je ob tej priložnosti kaj klavrno potrdila svojo „državnost“, saj sta oba slovenska govornika — France Popit in Stane Dolanc (ta v dolgem slavnostnem govoru) — spregovorila v srbohrvaščini. Kako je to vplivalo na tisoče Slovencev, ki so proslavi sledili po televizorjih, si lahko predstavljamo.

Vendar Slovenija ni ostala povsem tiho. Privoščila si je svojevrsten protest. V ljubljanskem dnevniku *Delo* z dne 5. maja 1979 je na strani 13 med malimi oglasi pod zaglavjem „Instrukcije iščem“ izšel tudi naslednji:

iščem

INSTRUKTORJA za slovenski jezik
nujno iščem. Ponudbe na naslov:
France Stane, Bohinjska 79, Ljubljana-Murgle. **TO-5192-IN-2**

Za katerega Franceta in Staneta gre, je menda jasno.

Katoliški glas, Gorica-Trst, 31. maja 1979, str. 1.

ali jih omalovaževati. Tudi za ohranjanje narodne zavesti med Slovenci na Tržaškem, Goriškem, v Benečiji in na Koroškem so veliko storili katoliški duhovniki in laiki. Bevkov kaplan Martin Čedermac je leposlovna podoba tega požrtvovalnega in nesebičnega dela za slovenski narod“ (5. avgusta 1979).

ŠTUDIJSKI DAN OB NOVI CERKVENI PESMARICI — Nadškofijski glasbeni svet je ob izidu nove slovenske pesmarice **CERKVENE LJUDSKE PESMI** priredil v začetku junija na Teološki fakulteti v Ljubljani študijski dan o ljudskem petju. Udeležence je pozdravil dr. Edo Škulj, ki je bil pripravil glasbeni del pesmarice, prof. dr. France Oražem je pa govoril o razmerju med ljudskim petjem in bogoslužjem.

SLOVENSKI NOVOMAŠNIKI — Letos je imela slovenska Cerkev 34 novomašnikov. To število pomeni sicer upad v primeri z zadnjimi leti, v mednarodnem merilu je pa še vedno zavidljiva številka.

SKOK CEN — Letošnje cene na drobno v Sloveniji so že v pol leta preskočile okvir, ki jim je bil načrtan za celo leto. V letošnjem juniju so bile za 25,4 % višje kot v istem mesecu lani, cene zelenjave celo za 78,3 %. Lani so določili, naj bi se cene na drobno v Sloveniji do konca leta v primerjavi z lanskim decembrom povečale le za okrog 13 %. Zlasti so se podražile prometne storitve, alkohol, maščobe, gradbeni material, kemični pripravki za kmetijstvo in gospodinjstvi aparati.

BUČKOVCI — Bučkovci (nekdanja Mala Nedelja) so sedež krajevne skupnosti za pet obrobniht ljutomerskih krajev. Ti doživljajo novo pomlad, ki jo je prinesla krajanom nova asfaltirana cesta v Ljutomer. Sicer pa domačine vedno bolj povezuje vrelec topliške vode, kjer naj bi ob dveh že urejenih bazenih kmalu zraslo sodobno kopališče. Odtrganost teh krajev — gre za Bučkovce, Moravce, Drakovce, Kuršince in Bodislavce — od Prlekije, ki je njihovo naravno zaledje, je botrovala množičnemu izseljevanju; to se bo morda sedaj ustavilo.

ČRNA NA KOROŠKEM — V dvajsetih letih se je iz Črne odselilo 800 ljudi. Odgovorni ljudje se sprašujejo, kako zaustaviti to izseljevanje. Občani so mnenja, da bo edini jez odseljevanja odprtje novih delovnih obratov, zlasti še za zaposlitev žensk in mladih. Črnjanom pač ni vseeno, kakšna bo usoda njihovega kraja in številnih odmaknjenih zaselkov v dolinah pod Peco. Poleg novih delovnih mest bi zato potrebovali tudi stanovanja, primernejšo cestno povezavo, večjo družbeno raven in še kaj.

ČRNOMELJ — 8000 obiskovalcev je prišlo na Kresovanje in Jurjevanje. ki so ga pripravile številne folklorne skupine. Več kot 300 narodnih noš je spremljalo prikaz starih ljudskih običajev, ki so v Beli krajini najboljše ohranjeni. Zeleni Jurij, kola, svatbeni običaji in kresovanje, vriski prešerne mladosti in klici „Hojte k nam na kres!“ — vse to je črnomaljsko Jurjevanje.

GOMILSKO — Tu so dobili ljudje 8 kilometrov asfaltiranih cest, obnovljen gasilski dom in prvo regulacijo potoka Bolska, ki ob vsakem večjem nalivu poplavi.

KOPER — Sredi julija so odprli v Kopru deseti, jubilejni sejem obmejnega gospodarstva, ki je bil prejšnja leta poznan kot sejem „Primorska razstavlja“. Letošnji sejem je bil tako reven kot še nikoli v svoji desetletni zgodovini, ki je bila polna nihanj in iskanj pravega mesta v slovenskem in jugoslovanskem prostoru. Na sejmu je sodelovalo le 30 razstavljalcev. Čudno, ko ima Koper vendar precej možnosti za razvoj sejemске dejavnosti (pomorstvo, turizem, obmejno gospodarstvo).

KRANJSKA GORA — Razpisano je bilo tekmovanje „Najbolj urejena hiša z okolico v letu 1979“. V vsaki vasi bodo nagradili z denarnimi nagradami po tri najlepše urejene hiše. Posebna komisija si je ogledala vse kraje od Podkorena do Martuljka. Krajanom je priporočila, kaj naj storijo, da bodo njihovi kraji čim lepše urejeni.

LENDAVA — Tu so odprli obnovljeno in razširjeno blagovno hišo trgovskega podjetja Mercator-Univerzal. Prodajni prostor te velike blagovnice so povečali od prejšnjih 1800 na 3000 kvadratnih metrov. V kletnih prostorih je samopostrežna trgovina, v treh nadstropjih pa salon pohištva in prodaja tkanin in drobnega blaga.

LJUBLJANA — V Slovenskem etnografskem muzeju so odprli razstavo „Lesne obrti na Slovenskem“. To je razstava o naši najstarejši in številčno najmočnejši domači lesni obrti. Pred njo sta bili razstavi o lončarstvu in pletarstvu na Slovenskem. Sedanja razstava zajema različne dejavnosti v zvezi s „suho robo“, posebno še posodarstvo.

MARIBOR — Pred kratkim je slavila mariborska visoka tehniška šola svoj 20-letni jubilej. Šola je ves čas povezana prek učiteljev iz prakse in prek raziskovalnih nalog z gospodarstvom. V dveh desetletjih je šola izobrazila več kot 5000 strokovnjakov.

MARIBOR — V Mariboru so pričeli na Grajskem trgu z obnovo kinodvorane kina Udarnik. Obnova bo trajala do 20. septembra. V prenovljeno dvorano bodo dali nove sedeže. Preuredili bodo tudi zračenje in podaljšali oder. V prenovljeni dvorani bo po novem 538 sedežev.

„MARIBOR 1979“ — Tako se imenuje pred kratkim natiskana brošura z zanimivimi podatki tega mesta: o prebivalstvu, mestu in pomenu občine Maribor v Sloveniji, o krajevnih skupnostih, o številu zaposlenih, o kulturnozgodovinskih znamenitostih, o kulturnih in športnih prireditvah letos in o mariborski univerzi.

MURSKA SOBOTA — V skrbi za zaščito in gojitev divjadi je Zveza lovskih družin Prekmurja usposobila letos petdeset lovskih čuvajev. Na tečaju, ki ga je pripravila Lovska zveza Slovenije, so sodelovali pretežno mlajši lovci.

MURSKA SOBOTA — V Pomurju je letošnji pridelek pšenice za 30 % manjši kot običajno. Na družbenih poljih, kjer so jo zasejali na 1117 hektarjih, so je pridelali okoli 40 in manj stotov po hektarju. Ječmen je

(dalje na strani 10)

DER SPIEGEL:

VSILJEVANJE MARKSIZMA V JUGOSLAVIJI

Vzhodnopolitična dejavnost (pa-peža) Wojtyła se je dotaknila tudi slovenske Cerkve. Na ljubljanski univerzi je imel profesor bogoslovja France Rode predavanje, v katerem se je pritožil nad usodo katoličanov v jugoslovanski državi: „Dokler nam oblastniki vsiljujejo svoj svetovni nazor, dokler nimamo sami možnosti, da povemo, kako se imamo, namesto da nam drugi dopovedujejo, da se imamo dobro, ne moremo govoriti o svobodni družbi.“

Der Spiegel, Hamburg, 4. junija 1979, str. 122.

POGOVORI:

SVOBODA TISKA?

Pred dobrim mesecem so časopisi prinesli novico, da je dal Vatikan oceno razprave nekega francoskega teologa. Ocena je bila dokaj jasna: izvajanja niso v skladu z naukom Cerkve. Tu in tam se je verjetno našel kdo, ki se je posmehnul, češ: „Papež je zajadral s svojo Cerkvijo v srednji vek, ko je

(Dalje na 10. strani)

Kje so vzroki, da vlaki, ki prihajajo v Slovenijo iz drugih republik, včasih zamujajo po štiri, pet in več ur? Zakaj potuje blago iz Ljubljane, denimo, v Beograd z nočnim skokom eno noč, prejemnik pa dobi blago šele čez štiri dni. In zakaj imajo naši vlaki vedno manj potnikov, zakaj so vagoni tako umazani, zakaj so lani v mednarodnem prometu v prvih 10 mesecih izločili na meji kar 649 potniških vagonov? Takšnih in podobnih „zakaj“ je seveda še dolga vrsta.

DELO, Ljubljana,
17. maja 1979, str. 4.

papeževe besede na poljskem

Tudi danes moram iti po stopinjah vsega tistega, kar je Kristus v celotni zgodovini pomenil sinovom te zemlje. In to ne samo tistim, ki so verovali vanj in izpovedovali vero Cerkve, temveč tudi onim, ki so bili dozdevno daleč od njega... Brez Kristusa ni mogoče razumeti zgodovine poljskega naroda, brez Kristusa ni mogoče razumeti bistva tega naroda z njegovo čudovito, hkrati pa tako strašno preteklostjo. Ni mogoče razumeti Varšave, ki se je leta 1944 odločila za neenak boj z okupatorjem in so jo zavezniki zapustili... Skupaj s tisoči, ki so bili pokopani pod ruševinami, je bil pokopan tudi Kristus.

Poljska kultura je od vsega začetka krščanska, v najglobljem pomenu naklonjena človeku. Prosim vas, ostanite zvesti tej dediščini! Storite to, ker je prav to temelj vaše vzgoje! Za vaše dobro gre! Ohranjajte in pomnožite to dediščino ter jo predajajte naslednjim rodovom! Pridi, Sveti Duh, luč nove poljske zavesti, pridi, utrdi v njih to ljubezen, ki je ustvarila prvo poljsko pesem Bogorodica! Utrdi oznanilo vere, zlij dostojanstvo človeka na našo zemljo!

Rotim vas, ne dajte se nikdar premagati zlu! Program poljskih družin naj bo molitev! Družina je prva in osnovna človeška skupnost. Kolikor ljubezni je v njej, kolikor resničnega življenja, toliko bo družba, narod, država zdrava. Od tega je v veliki meri odvisno tudi novo tisočletje poljskega rodu.

Vsako nedeljo opoldne se po molitvi angelovega češčjenja na Trgu sv. Petra v Rimu združujem z vsemi vami, ki trpite na tej poljski zemlji po domovih, bolnicah, sanatorijih, kjerkoli že. Naj bo vaš križ, ki je delež vsakogar od nas, zveličaven! Prosim za vas, za duhovno moč v trpljenju, da vam ne zmanjka poguma, da najdete pravi smisel trpljenja, saj le z molitvijo in žrtvijo lahko pri našate tolažbo drugim.

Svojo prvo okrožnico sem začel z besedama „Odrešenik človeka“, da bi se zavzemal za človekove pravice, da bi vsemu človeštvu, vsem oblastnikom povedal: „Prvi je človek!“ Vsak sistem, vsak svetovni nazor mora s tem računati. Med temeljne človekove pravice spada tudi svoboda vere.

Izseljenci, ne pozabite svoje domovine, družine, Cerkve! Morali ste po svetu, vendar ne pozabite: povsod nosite s seboj veliko duhovno dediščino! Skrbite, da ne boste duhovno obubožali, ko ste se gmotno oskrbeli!

pisma

„PROMETNI GREH“

Ali me prometni predpisi vežejo v vesti in se moram prekrškov torej spovedati?

Vsi prometni predpisi gotovo ne vežejo v vesti, nekateri pa in sicer težko. Dokaz za to trditev je naravnost grozljivo število mrtvih na cestah: s kršenjem prometnih predpisov ogrozamo svoje življenje in življenje drugih udeležencev v prometu.

Vsi prometni predpisi niso enako obvezujoči. Če recimo nekdo parkira avto, kjer je parkiranje prepovedano (in pri tem nikogar ne ogroža), ali če je prekoračil omejeni čas parkiranja, za to še ne odgovarja v vesti.

Povsem nekaj drugega pa so npr. omejitve hitrosti skozi naselja, prepovedi prehitvevanja ali predpisi o tehnični opremi in brezhibnosti vozil v prometu. Če npr. nekdo seka nepregledni ovinek, je za svoje dejanje odgovoren v vesti, ker je z njim ogrožal svoje življenje in življenje drugih. Ali kdor vozi z izrabljenimi gumami, brez zavornih luči ali luči za označevanje vozila, ali če zavore ne delujejo pravilno, je za to zelo odgovoren. Ali če ima novopečeni šofer „težko“ nogo in korajžno pritiska na plin, ne ravna pravilno.

Poglavje zase je alkohol v prometu: prav vinjenost voznikov je vse pre pogosto vzrok najhujših nesreč. Voznik s preveč alkohola v krvi postane običajno pri vožnji bolj korajžen, čeprav je njegova odgovornost bistveno zmanjšana.

Za kristjana mora biti tudi v prometu prvo merilo zapoved

Ne ubijaj! in pa seveda zapoved ljubezni do bližnjega.

ZAKAJ NE GREDO V CERKEV?

Mučni naju versko vzgojni problem. Enega otroka imava v prvem razredu, drugega v vrtcu. Pri obeh opažava od časa do časa neko zbežnost. Srečujeta se namreč z nevernimi sošolci in vzgojitelji. Sprašujeta naju, zakaj oni nimajo radi Boga, zakaj v vrtcu nič ne molijo, zakaj učiteljica ne gre v cerkev. Kako naj jima to razloživa?

Pismo je iz Slovenije, — odgovor mora to upoštevati.

Včasih je bilo javno mnenje krščanstvu naklonjeno: bile so šolske maše, radijski verski programi, pri verskih slovesnostih so sodelovali tudi učitelji, verski prazniki so bili tudi državni.

Danes vsega tega v Sloveniji ni več. V časopisju govorijo o veri kot o nečem zastarelem, preživetem. Na radiu in televiziji ni verskih programov, ker jih ne sme biti. V šoli omenjajo vero kot nasprotnico „znanstvenega svetovnega nazora“, marksizma. Javnih znakov vere skoraj ni. Malokdo zagovarja vero javno: bodisi da se jo boji zagovarjati, bodisi da je ne sme.

Res je za današnjega otroka v Sloveniji doživljanje dveh nasprotujočih si stališč do vere nekaj neprijetnega, je pa v tem tudi nekaj dobrega: otrok lahko skupaj s svojimi starši odkriva osebno vero, vero iz pričanja, ki mu bo edina dovolj močna opora v življenju.

Razložita otroku, da je vera prijateljstvo z Bogom. Verovati pomeni, poznati Boga in ga imeti rad. A vsi ljudje niso bo-

žji prijatelji. Večina zato ne, ker ga ne poznajo; ne poznajo ga pa zato, ker jim ni nihče o njem govoril. Nekateri ga morda poznajo, pa ga ne poznajo dobro, zato se tudi ne zanimajo zanj. Nekateri pa nočejo o njem slišati zato, ker bi ga morali potem ubogati, če bi vanj verovali, in živeti drugače, kot živijo; tega pa nočejo.

Ob tem vprašanju lahko otroka poučita še o nečem: ljudje, ki Boga ne poznajo, ga lahko odkrijejo po nas, ki verujemo; odkrijejo ga pa lahko le, če smo mi dobri, kot je on dober: pomagati moramo vsem ljudem, jih imeti radi, biti moramo poštene, prijazni, skromni, pozorni do drugih; nikomur ne smemo storiti nič hudega, nikogar nalagati, ne smemo biti zahrbtni, dvojni, maščevalni. Nekateri ljudje so morda zdvomili o Bogu zato, ker so srečali v življenju „vernike“, ki so znali o Bogu lepo govoriti, živeli so pa kot pogani.

Govorita otrokoma o ljudeh, ki so v človeški zgodovini veliko pomenili, pa so bili obenem globoko verni ali pa prav zato. O takšnih osebnostih pišejo večkrat Mavrica, Ognjišče in Družina. Z otrokoma se tudi o čisto verskih vprašanjih rada pogovorita!

Važno je tudi to, da se verne družine, ki morajo živeti v brezvernem okolju, med seboj povezujejo, da se lahko otroci v svoji razvijajoči se veri naslonijo na širši krog vernih.

Gotovo je pa iskrena vera staršev, ki jo pristno živita v vseh odtenkih in položajih, močnejša od vseh zunanjih vplivov. Če bosta otroka doživela svoje starše kot dobre ljudi, iskrene, prijetne, velikodušne, pripravljene pomagati, delavne, take, ki se navdihujejo v veri in iz nje tudi živijo, bosta pri tem vero srkala vase najgloblje, najbolj prepričljivo in najbolj konkretno. Takšne vere zlepa kdo ne bo mogel več izruvat, saj bo že zgodaj samostojna in odporna proti nasprotnim vplivom.

kvas zemlje

● Prvi zvezek zbirke **CERKVENI DOKUMENTI**, ki ga je izdala Družina, prinaša papežev govor škofom v mehiškem mestu Pueblu, odlomke iz nekaterih njegovih pridig in govorov in poslanico škofov iz Pueble latinskoameriški Cerkvi. Papež poziva v omenjenih govorih k edinosti, obrambi človekovega dostojanstva, uveljavljanju katoliškega družbenega nauka in spoštovanju in zavzemanju za družine, duhovniške poklice in mladino. Naročite jo lahko pri upravi Družine. Cena za tujino: 30 din.

● Ob stoletnici Bernardkine smrti (16. aprila) in ob stodvajsetletnici Marijinih prikazovanj v Lurdu je

Laura Grog

napisal dr. Vilko Fajdiga knjigo LURD. V njej preprosto opisuje zgodovino luških dogodkov in Bernardkino življenje. Knjigo krasi več fotografij. Naročite jo lahko pri upravi Družine. Cena doma: 60 din.

● Z OČMI ZAKONCEV se imenuje pred kratkim izšla knjiga slovenskega jezuita Vitala Vidra, namenjena zakoncem. Knjiga je nastala iz sedemletnega poslušanja poročencev, njihovih skušenj in občutij. Za vsak mesec v letu sta napisani dve premišljevanji, na koncu pa predlog za družinsko bogoslužje. Nekaj tém: Kristus v družini, veselje v družini, pohabljen otrok, birma, ljubezen, spolnost, zvestoba, spočetje, rojstvo... Knjiga bo zelo koristna slehernemu zakonskemu paru v smeri medsebojnega spoznavanja. Izdal jo je Župnijski urad sv. Magdalene, Magdalenski trg 3, YU-62000 Maribor. Cena doma: 60 din.

ne ločite se od Kristusa!

**zmagoslavna papeževa
pot skozi Poljsko –
12 milijonov romarjev –
edinstveno doživetje
tega stoletja**

Devet dni je romal papež Janez Pavel II. prek svoje poljske domovine in izpolnil ogromen program: 11 velikanskih prireditev in več kot 30 govorov.

Po cenitvi tiskovnega urada poljskih škofov je papeža osebno videlo in slišalo 12 milijonov Poljakov, to je ena tretjina vseh prebivalcev Poljske. Kar je opazovalce najbolj presenetilo in kar daje poleg vsega drugega partiji najbolj misliti, je to, da je bila večina papeževih romarjev mladih in otrok.

Navdušenja Poljakov ni kratko in malo mogoče zajeti v besede. Izražalo se je na najrazličnejše načine: valovanje človeških rek na kraje srečanj s papežem — nekateri so šli tudi do sto kilometrov peš — prenočevanje po cerkvah ali pod milim nebom, vse v cvetju, zastavice s poljskimi in papeškimi barvami, okrašena okna, Marijine in papeževe slike, zvonjenje, petje, molitev, godba, živio klici,

ploskanje med papeževimi govori... Tisočletna vera Poljakov je dobila za devet dni obliko narodnega slavlja: milijoni so navdušeno izrazili zvestobo Kristusu in Cerkvi.

Kadar je papež začel v govorih ali pridigah govoriti o sedanjem položaju kristjanov v Ljudski Poljski, ga je množica samodejno prekinjala s ploskanjem in začela peti himno: „Mi hočemo Boga, po šolah, v knjigah, v krogu družine in naroda, tudi v svojem prostem času...“ Klic po povsod navzoči božji besedi je bil kot program proti sedanji poljski stvarnosti. Papež je na Poljskem povedal, cesar ni tam zadnjih 35 let nihče javno izrekel, in to v jeziku, ki ga je vsakdo dobro razumel.

● Že prvi dan je dejal na Trgu zmage v Krakovu: „Na nobenem delu zemeljske oble, na nobeni zemljepisni širini in dolžini ni moč izbrisati Kristusa iz človeške zgodovine. Izključitev Kristusa iz človeške zgodovine je dejanje zoper človeka. Brez njega ni mogoče razumeti zgodovine Poljske in predvsem ne zgodovine ljudi, ki so šli čez to deželo.“ Ploskanje poslušalcev je trajalo deset minut.

● Na binkošti je govoril Janez Pavel II. pol milijona študentov v Varšavi: „Človeka je treba meriti z merilom vesti, z merilom duha, odprtega za Boga... Imejte pogum, da sprejmete to merilo, ki nam ga je dal Kristus v dvorani prvih binkošti in tudi v dvorani naše zgodovine!“ Večina mladih je tedaj dvignila roke, ki so držale lesene križe, in tako prisegla zvestobo Gospodu. Popoldne je pred milijonsko množico v Gnjeznu govoril o delu za enotnost krščanske Evrope. Med naštevanjem slovanskih krščanskih narodov je imenoval tudi Slovence. Po večerni maši se je pogovarjal z množico študentov in z njimi pel. Čeprav je bilo že pozno, se kar niso hoteli raziti.

● Na binkoštni ponedeljek je papež govoril v Čenstohovi o Marijini materinski navzočnosti v vseh trenutkih poljske zgodovine, posebno v težkih. Prav gotovo je pri

tem mislil tudi na sedanjo poljsko družbeno stvarnost. Po maši je obnovil posvetitev poljskega naroda in vesoljne Cerkve Božji materi. Zvečer je govoril bolnikom.

● Naslednji dan se je srečal z redovnicami, škofi na njihovi konferenci, popoldne z milijonom delavcev iz Spodnje Šlezije, zvečer z več stotisočglavo množično in ji govoril o čutju nad človekovim dostojanstvom, družino in narodom. Omenjal je „pravico do samoodločbe narodov“ in molil „za človekove pravice, ki niso povsod priznane“.

● Zadnji dan v Čenstohovi se je srečal poglavar Cerkve z bogoslovci in duhovniki ter profesorji in študenti katoliške univerze v Lublinu. Popoldne ga je pričakalo spet nad milijon delavcev iz Gornje Šlezije. Rekel jim je: „Ne dajte se zapeljati skušnjavi, da bi človek lahko polno našel samega sebe s tem, da bi zatajil Boga, da bi iz svojega življenja izrinil molitve, da bi ostal samo delavec in proizvajal, da bi lahko samo njegovi izdelki izpolnili potrebe človekovega srca.“ Zvečer je odpotoval s helikopterjem v Krakov, kjer ga je kljub dežju pričakala ogromna množica. Ljudje so jokali od veselja, da je njihov nekdanji nadškof spet pri njih.

● Šesti dan je obiskal rimski romar svetišče Kalvarijo Zebrzydowsko, svoj rojstni kraj Wadowice in nacistični koncentracijski taborišči Oswiecim in Brzezinko. Dolgo je molil v celici, v kateri je 14. avgusta 1941 umrl p. Maksimilijan Kolbe, potem ko je bil ponudil svoje življenje za drugega jetnika. Med mašo v Brzezinki je govoril papež o zmagi vere po ljubezni, ki jo je tukaj dobojeval p. Maksimilijan. „Gotovo so bile izvojevane še druge podobne zmagave na tem kraju in na drugih takšnih krajih, postavljenih iz zanižanja vere — vere v Boga in v človeka, z namenom da do konca poteptajo ne le ljubezen, marveč tudi vsa znamenja človekovega dostojanstva, človečnosti.“ Pri tem je papež mislil na vsa taborišča

brezpravnih in na vsa morišča, ki so jih ustvarili vsi totalitarni sistemi v tem stoletju po vsej Evropi.

● Sedmi dan se je Janez Pavel II. v Nowem Targu na Tatrah srečal z milijonom „gorjancev“. V nagovoru je hvalil lepote teh krajev in govoril o ljubezni do naravnih in nadnaravnih lepote. Popoldne je v krakovski stolnici nagovoril poljske škofo, zvečer pa študente v cerkvi v Skalki, kjer je bil leta 1079 kralj Boleslav ubil svojega brata škofa Stanislava.

● Osmi dan je sprejel poglavar Cerkve profesorje in študente krakovske teološke fakultete. Popoldne je obiskal svetišče svetega Križa ob samostanu Mogila, najpomembnejšem poljskem krščanskem središču poleg Čenstohove. Blizu tega kraja je po vojni „ljudska oblast“ zgradila kovinarsko mesto Nowa Huta, ki naj bi bilo po volji načrtovalcev brez cerkve. Pa so ljudje svoje „predstavnik“ prisilili, da so izdali dovoljenje za gradnjo cerkve, ki jo je potem posvetil krakovski nadškof, sedanji papež. K maši na stadionu se je zbrala ogromna množica. Papež je med drugim rekel: „Papež se ne boji delavcev, saj je sam izšel iz njihovih vrst. Zapomnite si: Kristus ne bo nikoli dopustil, da bi na človeka gledali le kot na orodje proizvodnje!“ Tako namreč gleda na človeka materializem v svoji obojni enačici: kapitalistični in marksistični. Govor je končal s pozivom: „Zgradili ste cerkev, zdaj gradite z evangelijem svoja srca!“ Zvečer se je sestal še z redovnicami v krakovski stolnici.

● Zadnji dan je rimski romar proslavil z mašo, ki sta se je udeležila dva milijona ljudi, 900-letnico mučeništva sv. Stanislava, zavetnika Poljske. Ker je sv. Stanislav tudi podoba sedanjega zatiranja poljske vernosti, papež ni smel na Poljsko za obletnico Stanislavove mučeniške smrti 11. aprila, kot je sprva namerjal, ampak dva meseca kasneje. Pri maši je govoril o krščanski zrelosti kot sedanji podobi poljske vernosti. Končal je: „Prosim vas, nikoli ne izgu-

bite upanja, ne dajte se potreti, ne izgubite poguma! Prosim vas, ne porežite sami korenin, iz katerih izviramo! Prosim vas, imejte zaupanje kljub svoji slabotnosti, vedno iščite duhovno moč pri Njem, pri katerem jo je našlo toliko rodov naših očetov in naših mater!"

Po kosilu je sprejel še nekaj tisoč časnika in radijskih ter televizijskih poročevalcev in se jim zahvalil za njihovo delo v teh dneh. Ob petih popoldne se je na krakovskem letališču poslovil od Poljske in odletel v Rim.

Poljska televizija je sicer stalno prenašala papeževe nastope, ni pa pokazala ogromnih množic, ki so

prihajale k njim. Le redko je prikazala gledalce od blizu. Pri tem je v Varšavi nehote prinesla sliko dveh znanih tipov tajne policije ali notranje uprave, ki sta se v raztrganih oblekah pomešala med nune. To je bilo za papeža povod, da je pri naslednji veliki prireditvi v Gnjesenu ob smehu stotisočev gledalcev pozdravil poleg krajevnih oblasti izrecno tudi policijo — pač črna ura za partijo. Zanimivo je tudi, da je prav ob začetku papeževega obiska odpovedala posredovalna postaja v Bialystoku: tako niso mogli spremljati papeža na zaslonih ljudje na poljsko-ruskem obmejnem področju in v Litvi.

pismo slovenske- mu novo- mašniku 1979

**slovenski tržaški
pisatelj Lojze
Rebula je napisal
letšnjim novo-
mašnikom poseb-
no pismo, ki ga v
izvlečku ponati-
skujemo**

Dragi novomašnik!

Kje danes še potrebujemo drugega Kristusa, ko nam je še prvi odveč?

Duhovnikov ne potrebujemo.

Potrebujemo pedikerjev, raziskovalcev neznanih letečih predmetov, boksarjev, zbiralcev znamk, politologov, agentov, seksologov, piscev kriminalk, dirkačev in vozačev prek slapov.

Vsem tem smo pripravljeni izstaviti izkaz polnokrvnega, zakonitega in častivrednega poklica Koristnih-članov-človeške-družbe.

Duhovnik — katoliški še po-

sebej — pa nam je odveč. Kakor nam je odveč Bog. Kakor nam je odveč onstranstvo.

Če naš „Verujem“ pomeni „Sanjam“, si res odveč: kakor je odveč krščanstvo in Cerkve. Le da smo v tem primeru vsi skupaj v Niču in je odveč vse, kar migeta med severnim in južnim tečajem: vse je en sam neskončni Odveč.

Zakaj reči „Bog nam je odveč“ je isto kot reči „Odveč nam je Smisel“: smisel življenja in smrti, smisel zgodovine, smisel teh naših peti celin, smisel našega osvetja, smisel vsega.

Reči „Onstranstvo nam je odveč“ — to pa je kot reči „Prihodnost nam je odveč.“

In vendar: naj bo res vsa naša možna prihodnost od ene svetovne vojne do druge, od enega rodomora do drugega, od enega potresa do drugega, od ene oborožitvene tekme do druge?

Če naš VERUJEM kaj pomeni, če ta VERUJEM ni sen, če naš VERUJEM V VSTAJENJE MRTVIH ni slepilo, potem si ti, duhovnik, bolj človek prihodnosti kot raziskovalci prihodnosti. Njen oznanjevalec si. Priča si nekega neznankega pričakovanja. Ti nam jamčiš, da je pred človeštvom neki nedopovedljiv Jutri. Ti nam daješ zadnjo možno tolažbo: da pride

Nekdo, ki si bo spodvihal roka-ve za novo stvarstvo: „Glej, vse naredim novo!“

Zato: Bog daj zdravja in uspeha raziskovalcem neznanih letečih predmetov in vozačem prek slapov, toda tudi duhovniku pustimo nekaj prostorčka na soncu življenja!

Če komu ni nič do božjega kraljestva, mu ne more biti vseeno, če je še kdo med nami, ki bo sredi potrošniške džungle učil, denimo: NE UBIJAJ, NE KRADI, NE LAŽI, NE VARAJ. Ki nas bo s svojo prisotnostjo opozarjal, da utegne biti med nebom in zemljo še kaj nauka o gospodarstvu. Ki bo v našo naftno tesnobo vnašal staroveški SPOZNAVAJ SAM SEBE in evangelijski ČLOVEK NE ŽIVI SAMO OD KRUHA. Skratka, ki bo na čisto svetni ravni zagovornik vrednot, ki so se zapisale v evropskih deset zapovedi o spoštovanju človeka.

Zato si ne pusti vzeti, mladi duhovnik, mirne zavesti, da si človeštvu vsaj toliko potreben kot fiziki, ki nam gradijo nevtronske bombe, kot kemiki, ki nam skladiščijo bakteriološko orožje, kot načrtovalci mest, ki nam uničujejo zemeljsko rastlinje, kot modroslovci, ki nas pitajo z lažno modrostjo, kot filmarji, ki nam strežejo z izkvarjenostjo, kot pisatelji, ki nam ponujajo duhovno žaganje.

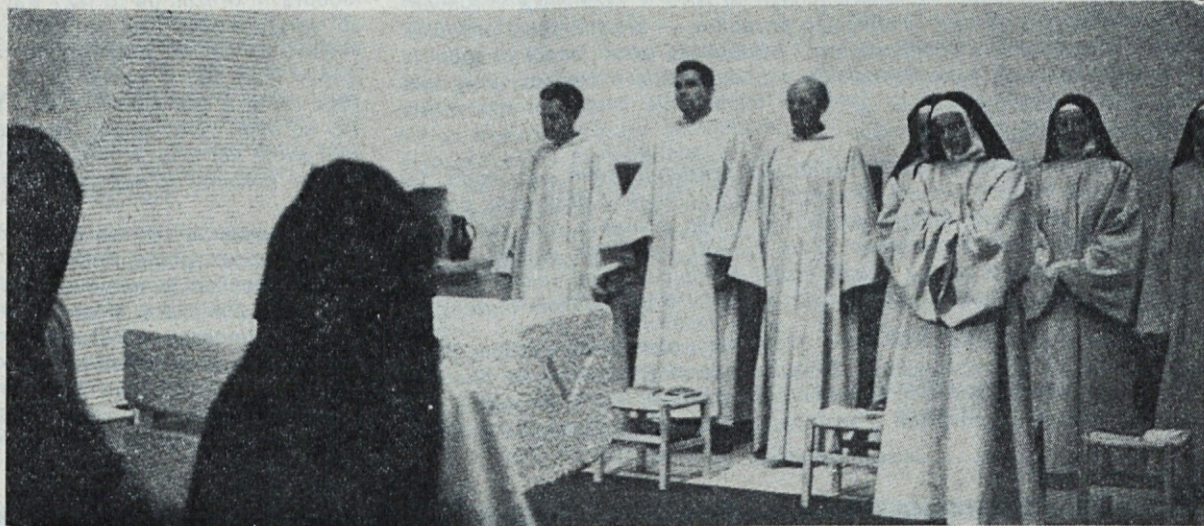
Še manj zadreg ti je treba imeti ob zavesti, da si duhovnik naroda, ki ga je dejansko spravil na sonce zgodovine katoliški duhovnik.

Prisluhni temule seznamu.

Prva tiskana knjiga, prvi časnik, prvi pesniški zbornik, prva pesniška zbirka, prva povest, prvi veliki zgodovinski roman, prva dramska predstava, prve šolske knjige, prva kuharska knjiga, prva knjiga o socializmu, prva gimnazija s slovenskim učnim jezikom, prva organizacija posojilnih zadrug, prva leposlovna revija na evropski ravni, prvi alpski turizem, prva narodna potrditev v vstopom Slovencev v državno skupnost Srbov, Hrvatov in Slovencev — za vsemi temi najraznovrstnejšimi prvenstvi je neizogibno katoliški duhovnik: in praviloma se v to nepoklicno dejavnost ni podajal iz sle po oblasti, ampak ker ga je k temu prisililo skoraj popolno pomanjkanje svetnega izobraženstva.

Zgodovina ti je odvzela dolžnost in možnost, da še naprej strežeš potrebam časnega. A s tem nikakor nisi odvezan od dolžnosti, da častno čuvaš tisto kulturno izročilo, ki je bilo posebna odlika slovenskega duhovnika od Trubarja vse do današnjih dni, do Šolarja, do Janžekoviča, do Trstenjaka.

(dalje na strani 35)

Pliberk, mestece na koncu Podjune, znano po tragediji 1945.

(nadaljevanje s strani 3)

letos obrodil za 40 % slabše kot v minulih letih. Tudi pridelek rži je zaradi dolgotrajne suše v maju in juniju znatno slabši.

NOVO MESTO — Za 315 prostih mest v otroških varstvenih ustanovah v novomeških občinah je bilo kar 797 prijav; 482 otrok so zato morali odkloniti. Ogromen je bil pritisk na mesta v skupinah dojenčkov in otrok do 5 let starosti. Lani se je rodilo v novomeški občini 45 otrok več kot leto poprej.

PLIBERK — V Pliberku so odprli novo posojilnico. Poslopje bo prav gotovo postalo novo žarišče gospodarskega ustvarjanja slovenskega prebivalstva na avstrijskem Koroškem. Posojilnica je slavila lani svojo 70-letnico.

POLENSAK — Marljivi člani turističnega društva s Polenšaka v Slovenskih goricah so pripravili že običajno prireditev — praznik žetve in kruha. Odprli so razstavo kmečkih dobrot, nastopil je zbor kmečkih žena iz Gornje Radgone, bilo je tekmovanje s hoduljami in v vlečenju vrvi, razstava starih pripomočkov za žetev in tekmovanje žanjic in mlačve na starem kmečkem skednju.

PORTOROŽ — V Portorožu je ostalo od nekdanjih solin zelo malo. Le še dve ali tri hiše, v katerih so nekoč živeli solinarji z družinami, čakajo kdaj jih bo zob časa, nočni „gostje“, ki v njih poberejo vse, kar je količkaj uporabno, ali pa gradnja novih zgradb dokončno uničila. Morda pa bi se dalo rešiti takšne usode doslej še najboljše ohranjeno solinarsko hišo, ki bi lahko postala razstavni predmet v solinarskem muzeju.

RADENCI — Radenska slavi letos 110-letnico obstoja zdravilišča, ki se tako uvršča med najstarejša v Evropi. Radenska združuje že okoli 90 odstotkov vseh zdraviliških, turističnih in gostinskih zmogljivosti v Pomurju. Uspešno se povezuje s podobnimi ustanovami doma in na tujem.

(dalje na strani 12)

(nadaljevanje s strani 3)

dal knjigo na indeks. Ja, srednjeveške cerkvene strukture!“

Morda bi bilo zanimivo pogledati sodobno samoupravno družbo pod tem zornim kotom. Je pri nas glede svobode tiska vse v najlepšem redu? Človek bi pričakoval takšnih dejstev, a kaj, ko nobena družba ni idealna, ker je sestavljena iz ljudi...

Že pred nekaj tedni bi moral iziti zbornik teoloških predavanj, ki so bila namenjena študentom in izobražencem (na jesenskem teološkem tečaju v Ljubljani — op. NL). Med njimi je bilo tudi predavanje prof. dr. Franca Rodeta z naslovom *Resnično krščanstvo pri nas danes in jutri*. Vendar, še preden je bila stvar dotiskana, je z ustreznega foruma že prišla prepoved objave. Prizadeti so se potrudili, da bi problem razčistili, spor pogladili, a je bilo vse zaman. Uradno so bili o zapletu obveščeni tudi študentje teologije pri predsedniku RK ZSMS (Republiške komisije Zveze socialistične mladine Slovenije) z obrazložitvijo, da Rode v svojem predavanju „potvarja zgodovino in zavaja množice“. Seveda si ob tem podatku samem na sebi človek težko predstavlja kaj bolj konkretnega. No, tudi nekatere konkretne stvari je bilo tu in tam slišati. Na primer, da Rode lažno trdi, da smo kristjani odrinjeni iz enakopravnega položaja v naši samoupravni družbi. Je to laž? Kaj bi se sprenevedali! Kdo je danes v vodstvu množične organizacije delovnih ljudi SZDL Slovenije, ki ni član ZK in s tem ateist? Koliko težav so imeli verni učitelji samo zaradi svoje vernosti, o tem smo polemike prebirali v našem časopisu.

Naš namen ni, da se spuščamo v podrobnosti glede Rodetovih trditev. Omenimo le njegov navedek ob izjavi člana CK KPH Račana, kako da je treba angažirati verne za „rušenje materialnih in duhovnih pogojev religioznosti“. Tu smo verniki prikazani kot slaboumneži, ki sami sebi žagamo vejo, na kateri sedimo. In proti tej izjavi ni

nihče od odgovornih ustrezno protestiral — torej so na liniji in se strinjajo z njo! Rodetovo predavanje (tudi zaradi izvajanj na podlagi te izjave!) pa ne sme biti objavljeno! Svoboda tiska?!

Spomnimo se predavanja tov. Mitje Ribičiča na TF (na teološki fakulteti v lanski jeseni — op. NAŠE LUČI) v Ljubljani. Nekateri naši profesorji so takrat močno protestirali — proti Rusovemu učbeniku o socialistični etiki in moralni, ki govori o vernikih žaljivo in enostransko; pa je tov. Ribičič potolažil razburjeno kri z ugotovitvijo, da bo čas prinesel najboljšo oceno Rusove knjige: če je slaba, tako ali tako ne bo imela uspehov. Kako zelo evangeljsko stališče! Morda bi vrednost Rodetovega predavanja tudi kazalo preizkusiti z objavo na tak način.

Takšni in podobni primeri jasno kažejo, da je za vernike svoboda tiska omejena, če hočejo konstruktivno opozoriti na napake v odnosih do vernikov. Te omejitve pa niso deležni niti tisti listi, ki lahko javno blatijo naša religiozna čustva (npr. študentska *Tribuna* z naslovno stranjo Jezusa s coca-colo), kaj šele oni, ki so zastavljeni bolj resno in nosijo tančico nepristranosti.

Predsednik Komisije SRS za odnose z verskimi skupnostmi Stane Kolman je v Mariboru študentom teologije mimogrede povedal, da je bila (po sporočilu iz tiskarne) prepovedana tudi objava opombe, zakaj Rodetova razprava v zborniku ni objavljena. Ali slovenska javnost tega ne sme vedeti? In — kako si potem predavatelj-gost na teološki fakulteti v Mariboru sme dovoliti, da z žaljivimi izrazi kritizira prof. Rodeta?

Ob takšnem in podobnem ravnanju se pri najboljši volji ne moremo čutiti enakopravne in se tudi ne moremo slepiti s svobodo tiska. Ravnanje odgovornih v tem primeru imamo za resnično zavražanje ljudi!

Pogovori 1978/79, Ljubljana, št. 2, str. 66—67.

KATOLIŠKI GLAS:

ZNOVA STRAH PRED „KLERIKALIZMOM“

V slovenski javnosti je zadnji mesec nastala nepotrebna pravda okrog nekega predavanja dr. Franca Rodeta, profesorja na teološki fakulteti v Ljubljani. Ta profesor je lani v okviru teološkega tečaja, ki ga vsako leto prireja (za izobraženca) teološka fakulteta, imel predavanje z naslovom *Resnično krščanstvo pri nas danes in jutri*. (Op.: Predavanje lahko naročite ali kupite pri Mohorjevi založbi v Celovcu.) Vsa predavanja, ki so jih imeli predavatelji na tečaju, so pred nekaj tedni izšla v posebni knjigi: v njej pa manjka predavanje dr. Rodeta. Skoraj istočasno se je v Ljubljani oglasil sekretar CK ZKS Franc Šetinc in po radiu napadel dr. Rodeta, češ da uganja „klerikalizem“. Takoj za Šetincem je skoraj iste misli ponovil v ljubljanskem *Delu* časnikar Lojze Javornik v članku z naslovom *Nihče nima monopola nad višjimi vrednotami* (*Delo*, 8. junija).

Dr. Rode se je pred javno kritiko hotel javno braniti, kot je njegova pravica in dolžnost. Poslal je pismo ljubljanskemu *Delu*, v katerem pojasnjuje misli, ki jih je izrekel v predavanju. Toda glavni urednik *Dela* mu je pismo vrnil, češ da je „nestvarno, enostransko in pavšalno“. Ker *Delo* ni hotelo objaviti njegovega članka, se je prof. Rode obrnil na *Družino*. Ta ga je objavila 15. julija.

Povejmo še to, da je predavanje bilo že postavljeno v knjigi in bi imelo iziti na straneh 247 do 267, ko so nastale težave z oblastjo, ki je prepovedala izid predavanja. Dr. Rode se je vdal, da predavanje ne izide, ker bi sicer célo knjigo zaplenili. Kljub temu so potem sledili napadi na radiu in v *Delu*.

Komaj je izšel Rodetov dopis v *Družini*, sta se v sobotnem *Delu* (14. julija) že oglasila Mitja Ribičič in Franc Šetinc. Slednji je kot tajnik ZK Slovenije in njen ideolog posvetil Rodetovemu članku célo stran v *Delu*. Vendar ne pove nič

novega. Vztraja pri običajnih trditvah. „V verskih pravicah načelno ni omejevanj, zato verniki ne potrebujejo nikogar, da bi jim jih posredniško branil,“ trdi Šetinc. Posebno zameri Rodetu in tudi *Družini*, češ da delata za neko „spravaštvo“. To se pravi, za neko spravo, za neko novo gledanje na preteklost med vojno, ki naj bi priviedlo do tega, da bi pozabili, kar je bilo, in bi rajši gledali naprej, v nove čase. Tega seveda partija ne more dopustiti, ker njej je revolucija „mit“, bajka, kot očita tudi prof. Rode v članku.

Nad vse pa vlada paničen strah pred „klerikalizmom“. Od tega strahu je partija v Sloveniji naravnost obsedena. To je videti tudi v Šetinčevem članku v *Delu*. Toda vprašanje je, ali je ta strah resničen ali pa je samo umetno narejen zato, da lahko porežejo vršiče tistim, ki hočejo kaj več kot samo moliti v cerkvi in hvaliti „odlične“ odnose med oblastjo in verskimi skupnostmi v Sloveniji. Če imaš kritične pripombe o „dobrih odnosih“, če imaš kako željo, npr. naj bi bil božič tudi državni praznik, potem se pazi, kajti to je že protidržavno! „Državno“ je samo, da

Viktor Majdič je govoril (na posvetovanju „Slovenščina v javnosti“ v Portorožu) o položaju slovenskega jezika v partizanskih enotah, rekoč, da je po njegovem precejšno nazadnjaštvo dejstvo, da se v teh enotah, ki so na ozemlju SRS in jih pretežno sestavljajo pripadniki slovenske nacionalnosti, drugi pa tu sicer živijo, skoraj izključno uporablja srbohrvaški jezik. Dejal je, da ne drži misel, da Slovenci nimamo ustreznega vojaškega izrazoslovja.

DELO, Ljubljana,
17. maja 1979, str. 8.

Novo mesto, metropola Dolenjske.

(nadaljevanje s strani 10)

Odprli bodo novo zgradbo hotela Radin (240 postelj) in muzej o razvoju tega zdravilišča.

SEŽANA — Končno so tudi prebivalci Sežane dočakali odprtje prve samopostrežne restavracije. V restavraciji — odprli so jo v prenovljenih prostorih hotela Tabor — je 120 sedežev, v prenovljeni hotelski kuhinji pa bodo lahko dnevno pripravili kar 3000 različnih obrokov hrane. V hotelu so prenovili tudi točilnico.

SLOVENSKA BISTRICA — V bistriški občini so pridobili iz zamočvirjenih predelov potokov Polskave, Ložnice in Bistrice skoraj tisoč hektarjev kmetijske zemlje. Upajo, da bodo v naslednjih šestih letih usposobili še 1400 hektarjev.

ŠEMPETER V SAVINJSKI DOLINI — V tem kraju so odprli nov, vzhodni del starodavnega parka. Leži ob glavni cesti Celje—Ljubljana, obiskovalcem pa so razkrili 300 metrov dolgo in 6 metrov široko Rimsko cesto. V vzhodnem delu parka so uredili tudi 96 temeljev grobov.

ŠEMPETER V SAVINJSKI DOLINI — Podjetje strojne industrije v tem kraju je pripravilo za izvoz na Kitajsko prvo pošiljko strojev za pripravljanje živinske krme in raztresanje gnojil. Druga pošiljka bo sledila letošnjo jesen. Vrednost celotnega izvoza znaša 500.000 dolarjev.

ŠENTJUR — V šentjurski občini se srečujejo s težavami za prosvetno delovanje, med katerimi je največja pomanjkanje prostorov. Nekaj boljše bo kmalu na Dobju in v Šentvidu pri Planini, kjer grade nova doma, kasneje pa bodo pričeli graditi tak dom tudi v Slivnici. V središču Šentjurske občine pogrešajo prostore najbolj folklorna skupina, pevci in člani godbe na pihala. V Loki pri Žusmu so uredili dvorano z odrom v gasilskem domu, pa jim za dokončanje manjka denar.

VELKA — S preureditvijo in dozidavo osnovne šole v Velki, ki je s tem dobila štiri nove učilnice in dva kabineta, novo kuhinjo ter jedilnico, po vsej šoli so speljali vodovod in centralno kurjavo, si krajanji in šolarji obetajo, da bo v kratkem na Velki popolna osemletka. Doslej se učitelji in učenci od 5. do 8. razreda vozijo na Sladki vrh.

hvališ in se prilizuješ. To je smisel vse te nepotrebne polemike in vsega „klerikalizma“.

Katoliški glas, Gorica-Trst, 19. julija 1979, str. 2.

DRUŽINA:

„NIHČE NIMA MONOPOLA NAD VIŠJIMI VREDNOTAMI“

Kdor bere časopis in spremlja radijske in televizijske oddaje, lahko zasledi zdaj pohvalne zdaj kritične ocene dogajanj v naši družbi. V tem prostodušnem ocenjevanju se dotikamo domala vseh področij našega življenja. Le eno, kot kaže, je izzeto: to je položaj vernikov v naši družbi. Verniki naj ne bi imeli pravice, da izrazijo svoje pomisleke in pridržke, ko gre za njihov položaj v družbi. Ta položaj naj bi ocenjevali vseskozi in samo pozitivno. Če kdo javno opozori na nepravilnosti, na nerešena vprašanja, na ideološko diskriminacijo, katere žrtev utegnejo biti kdaj pa kdaj verniki, določeni krogi takoj vržejo v javnost strašni očitek: klerikalizem! To se mi je zgodilo v zvezi s predavanjem *Resnično krščanstvo pri nas danes in jutri*, ki sem ga imel na lanskem teološkem tečaju, kjer sem poleg pozitivnih plati navedel tudi nekaj dejstev, ki bi pri kristjanih lahko povzročali nelagodnost in občutek, da v tej družbi niso sprejeti kot posem enakopravni. Dne 8. junija 1979 je tov. Lojze Javornik v ljubljanskem *Delu* objavil članek z naslovom *Nihče nima monopola nad višjimi vrednotami*, kjer mi očita klerikalizem. Tri dni prej pa je iste misli povedal sekretar CK ZKS tov. Franc Šetinc v radijski oddaji *Studio ob sedemnajstih*.

Očitki merijo na nekatere trditve, ki naj bi se nahajale v omenjenem predavanju. Medtem ko je Zbornik predavanj lanskoletnega teološkega tečaja le izšel pred nekaj tedni, bo poslušalec radijske oddaje ali bralec *Dela* v njem zaman iskal tudi moje predavanje. To predavanje namreč ni bilo objavljeno... Javnost tako ne bo mogla preveriti, koliko obtožbe drži. Ljudje si ne bodo mogli ustva-

riti lastnega mnenja o vprašanih, ki jih načenjam, in se ne opredelijo po svojem prepričanju.

Sicer je pa splet dogodkov okrog tega predavanja nekoliko čuden. Potem ko je bilo v zadnjem hipu doseženo, da se ne objavi (bilo je že tiskano na straneh) in sporazumno sklenjeno, da o stvari ne govorimo več (zato sem se tudi odpovedal predavanju, ki bi ga moral imeti v Kamniku nekaj dni kasneje), so se naenkrat pojavili avtorizirani kritiki: kdo z živo besedo pred poslušalci, kdo po radiu, kdo v časopisu. Kako bi se človek znal v tej zmešnjavi, ko ne more presoditi, ali kritiki povzemajo predavanje pravilno ali ne; ko ne more preveriti, ali izražajo moje ideje tako, kot sem jih zapisal; ko ne more soditi o kontekstu, v katerem so ideje povedane in ki bistveno vpliva na njihov smisel. Kaže, da si moji kritiki ne belijo glave s temi problemi, vendar jih njihovo ravnanje postavlja v dokaj čudno luč, tako s stališča resnice kot etike.

Ker trdim, da se tisti, ki ostane kristjan, onespособi za odgovornejša mesta v naši družbi (saj mu manjkajo „politično moralne kvalifikacije“), sem očrtnjen kot klerikalec. Stvarni problem se odpravi z etiketo. Namesto da bi se vprašali, ali je kompleks drugorazrednosti samo kolektivna nevroza slovenskih kristjanov, ali pa je osnovan v praksi, namesto da bi problem pošteno načeli, ga raje pustimo zaprtega in nanj nalepimo etiketo: klerikalizem. Mojim kritikom bi želel več Leninovega duha, ki je bil vedno za „konkretno analizo konkretnega položaja“.

Kdor je poslušal moje predavanje, se bo spomnil, da v njem niso bile samo kritike na račun sedanjega položaja, ampak tudi odprto priznanje socialističnemu sistemu zaradi pozitivne vloge, ki jo je odigral v zgodovini slovenske Cerkve. V novi družbeni ureditvi se je Cerkev duhovno prečistila, postala je manj zemeljska, manj bogata, morda manj ošabna, bolj notranje svobodna, ker je ločena od

političnih bojov, bolj usmerjena k svojemu duhovnemu poslanstvu. Vse to je povedano kot nekaj pozitivnega. Poleg tega tudi ne priznašam tej Cerkvi, ki je bila pred vojno „politično vplivna, bogata in samozavestna“. Hvala Bogu in KP, da to ni več.

Upam si misliti, da so te ideje zdrave za nas, zdrave za našo družbo v celoti; zdrave, ker utirajo pot resničnemu in trdnemu sožitju med ateisti in verniki.

Zanimivo je tudi, da se niti tov. Šetinc niti tov. Javornik ne dotakneta mnogih drugih vprašanj, ki jih zastavljam v svojem predavanju. Denimo vprašanje enakopravne uporabe vseh sredstev javnega obveščanja, vprašanje dejanskega (ne načelnega) izključevanja nekommunistov iz določenih služb, vprašanje svobodne, se pravi ideološko nevtralne šole (če „nihče nima monopola nad višjimi vrednotami“, zakaj torej ideološko ekskluzivistična šola?), vprašanje božičnega praznika.

Nekoliko nenavadno mi v našem ozračju vzeni tudi trditve tov. Javornika: „Nihče ne zanika pomena duhovnih vrednot religije.“ Klasiki marksizma so duhovno vrednost religioznosti odločno zanikali. Skoraj vse marksistično pisanje o religiji je polno krlilic o opiju, alienaciji, neznanstvenosti in zablodi, ki jih predstavlja vernost. Samo za kakšno omejeno zgodovinsko obdobje je bil Engels pripravljen priznati relativno pozitivno vlogo vernosti. Drugače pa je obveljal nazor, da je religija praviloma nazadnjaška, škodljiva in razčlovečevalna zabloda. Takih izjav je nešteto. Naj navedem samo Lenina, ki nikakor ni med najmanj pomembnimi in vplivnimi marksisti „... vsaka misel o kakršnem koli bogu je neizrekljiva podlost“. Program ZKJ govori o religiji, „ki se poraja in ohranja v določenih zgodovinskih pogojih materialne in duhovne zaostalosti ljudi“ ter o tem, kako jo je treba odpravljati in kako ne. Članki, brošure in knjige, ki so po vojni izšle v Jugoslaviji z namenom, da bi razkrinkale opij-

sko, alienacijsko in nazadnjaško vlogo religije, gredo v stotine in tisoče. Mednje sodi tudi učbenik družbeno moralne vzgoje za osmi razred osnovnih šol *Družba in socialistična morala*. Tako mi ni povsem jasno, na kaj se opira tov. Javornik, ko trdi, da nihče ne zanika duhovnih vrednot religije. Redki so marksistični misleci in osamljeni partijski politiki, ki vidijo v religiji pravo in trajno duhovno vrednoto. Članstvo v ZK je nezdržljivo s kakršnim koli religioznim prepričanjem, še manj pa z odkritim in javnim verskim življenjem. V tem je tudi glavni razlog, zakaj se vernik pogosto čuti drugorazrednega. S tem da je vernik, mu je že vnaprej onemogočen dostop do tiste vloge, ki je pridružen članom ZK.

Za konec še beseda o preteklosti. Tov. Javornik mi očita, da sem „med drugim razlagal, da je bila naša narodnoosvobodilna borba boj med dvema sovražnima sve-

(Dalje na 36. strani)

„Socialistični družbeni red brani svobodo Cerkve v Jugoslaviji,“ je govoril pomožni škof dr. Vekoslav Grmič iz Maribora na katoliški visoki šoli na Dunaju (v drugi polovici maja). Zahteval je „socialistično teologijo“. Z razliko s svojimi kolegi se njemu ne zdi, da bi bila Cerkev v Jugoslaviji tako zatirana. Ali gre v tem primeru za škofa, ki je postal žrtev vsakodnevnne propagande totalitarne države? Kot poznamo položaj Cerkve v Jugoslaviji ml, je pomožni škof Grmič s svojimi pogledi osamljen primer. Bati se je, da se bodo takšna stališča spričo nespravljive držve brezbožnega komunizma do vere izkazala kot računi brez krčmarja.

**WIENER KIRCHENZEITUNG,
Dunaj, 27. maja 1979, str. 2.**

cvetje v jeseni

„pretresla me je ljubezen, enaka viharju, enaka nevihti — prišla je pozno — kakor pride časih kako cvetje v pozni jeseni — sadu ni rodila, kakor ga ne rodi jesenski cvet“.

Osemtridesetletni pisatelj Ivan Tavčar, odvetnik, se je odpravil po zdravnikovem nasvetu k sorodnikom Presečnikovim na Jelovo brdo pod Blegoš. Na poti je dohitel kočarja Šimna Skalarja, ki se je vračal iz šestnajstletne ječe: tam je bil po krivici, češ da je bil v sporu ubil gruntarja Kalarja.

Pri Presečnikovih so Tavčarja lepo sprejeli. Ta se je popolnoma vživel v njihovo življenje, z njimi je delil delo in počitek. Med njim in domačo hčerko in njegovo sestrično Meto, ki je imela šele sedemnajst let, se je jelo spletati lepo, čisto prijateljstvo.

Pri Presečnikovih je bil pa še drug par „zaročencev“: dekla Liza in hlapec Danijel sta že precej let mislila drug na drugega. Za Lizo se je pa tudi potegoval sicer dobri,

a precej čudaški Anžon. Liza se je končno poročila z njim, Danijel pa je odšel za nekaj let v Ameriko.

Tavčar je kupil na Jélovem brdu Mlačanov grunt in se odločil, da se poroči z Meto in se preseli nanj, kjer bo kmetoval. Ko se je vrnil na jesen iz Ljubljane, kamor je moral po odvetniških opravkih, je svojo namero razodel najprej Preseničnikovima, potem se je pa napotil na njuno domačijo, da pove to še Meti.

Meta se mu je bila prej že ponudila za kuharico v Ljubljani, na kaj več ni računala. Ko ji je sedaj Tavčar zaupal, da se preseli na Jélovo brdo in se oženi, še ni slutila, da je ona njegova izvoljenka. Med njegovim pripovedovanjem pa je začutila čudne bolečine pri srcu.

„Mož in žena vse življenj!“ to so bile zadnje besede, ki jih je tarnala med solzami.

Naenkrat sta se ji razrešili roki, s katerima je bila objela moj vrat, in desnica ji je onemogla zdrknila čez mojo ramo. Obrazek, ki se je nagnil od mojega lica, je bil brez vsake kaplje krvi. Oči so se ji široko odprle in okrog ust, ki so tudi narazen silila, se ji je napravila črta bolesti in muke. V hipu je brez zavesti ležala v mojem naročju ...

In tedaj sem mislil, da je tudi meni prišla zadnja ura. Umeti nisem mogel, da je umrla, da mi je v rokah umrla, a še danes, ko je preteklo toliko let in ko se še vedno vsak hip živo spominjam tistega trenutka, imam občutek, da ni resnica, da je zgolj moja domišljija, da je umrla — pa je v resnici umrla. Zdravniki so sicer trdili, da ji je srčna hiba vzela življenje in da bi bila morala prej ali slej od kake večje razburjenosti umreti, a jaz vem boljše: zavest sreče ji je vzela življenje.

Še vedno zahajam vsako leto na Jelovo brdo in večkrat tudi vsak mesec. Moja duša je v pogorju, Meta zame ni umrla. Pred mano živi še vedno v podobi mladosti

in devištvu. Da sem jo vzel, potrbi bi jo bil zakon, potrlo bi jo bilo delo. Vse to bi bilo streslo cvet z njenega telesa, dočim mi živi dandanes še vedno v isti cvetlični nežnosti, ki pri ženski tako rada in tako hitro usahne.

Leto za letom prihajam na Jelovo brdo in sprejemajo me, kakor bi me bili sprejemali, ko bi bil postal pravi zet. Od pričetka smo težko in grenko živeli. Mati Barba je obilo jokala, plačevala je za maše in veliko je molila; Boštjan pa je taval v nekaki zmedenosti okrog in videl se nam je, kakor bi gledal na reči okrog sebe z visoke gore, ne da bi jih mogel nadrobno pregledati.

Ali Bog se ju je usmilil! Kakor Elizabeta v sv. pismu je povila priletna Barba sina, ki smo ga krstili na ime sv. Boštjana. Ta raste, kakor raste žito na polju, če ima dosti dežja in tudi dosti sončne gorkote. To otroče nosi s sabo obrazek, ki je do zadnje črtice izrezljan iz Metinega obraza. Vsi imamo veselje nad njim. Naše skrbi ga obdajajo, kakor obdajajo skrbi starih mladiče v gnezdu. Mori nas predvsem skrb, da bi ga nam ne vzelo tako kakor Meto, in sem ter tja ga vlečem v Loko, da ga preišče prijatelj Arko, a leto za letom je srce v redu. Ob takih prilikah me moj prijatelj tolaži: „Mene bi bil vprašal, pa bi ti bil vse razodel! Punčo sem dobro poznal, rdeče lise je dobivala na lice in tudi druga znamenja je imela, ki so kazala na srce. Z eno besedo: živeti ni mogla. Mene bi bil vprašal, pa bi si bil prihranil dosti bolečin.“ Pustil sem, da je govoril; bil je glasna, a vendar dobra duša. In prišlo je kmalu leto, ko je tudi njemu zapel zvonček: živeti ni mogel.

Zrno za zrnom gre v zemljo, iz zemlje pa zopet izhaja zrno za zrnom.

Tako se je pripetilo, da sem bil enkrat še celo na svatbi na Jelovem brdu, takrat, ko je Kalar dal svojo hčer Ano Skalarjevemu Matičku, ki je pri njem, kakor veste, zvesto in pridno služil. Dal mu je precéj sveta, da ima Matiče sedaj čedno domačijo, dal mu je pa tudi svojo hčer. Svatovščina ni bila zadnja. Kalar in Skalar sta

sedela za mizo v kotu in bila sta si kakor brata. Luca ni več žive-la, a marsikatera beseda na svatbi je veljala njenemu poštenemu ime-nu. Okrog peči je prežalo obilo šeškarjev; lazili so tudi pod mizo okrog in cukali svate za noge, da so jim kaj dali. Tako je svat po-molil pod mizo sedaj čašo vina, sedaj kos mesa ali belega kruha. Komaj pa si enega potolažil, te je že drugi cukal.

Pri peči je prestoloval naš stari znanec Danijel. Prav ostro je vlada-l nad otročaji, ki so mu preveč snedli, preveč popili in sploh pre-več pod mizo lazili. Odcedno jih je pretepaval ter kričal: „Ali mi hočete res vse snesti? Vi imate očete doma, ki vas lahko rede, jaz pa sem berač!“ In res je bil berač. Velik koš je bil prinesel s sabo ter ga posadil na zapeček in met-al vanj vse, kar je dobil od sva-tov. Koledoval je brez odmora, a vse je šlo v koš; tam je imel še celo bokal, v katerega je zlival vino. Toliko je že bil diplomat, da je vedel, da se ne sme upijaniti, ker bi potem lahko izgubil napol-njeni košek, na katerega je že pre-žalo nekaj kolegov zunaj pred hi-šo. Ali Danijel se ni upijanil, za-torej so zaman prežali.

„Alo, Danijel,“ pri tej priliki sem ga prvič videl, kar smo delali pi-smo v Loki, „alo, kdaj pa si prišel iz Amerike?“

„Dva meseca bo že,“ mi je od-govoril čemerno, „nekaj več, ne-kaj manj.“

„Kaj pa v Ameriki?“

„Kaj?“ se je zadril zaničljivo. „Nič! To ni življenje, to je hudič! Po tistih jamah tiste pse vlačiti, to je dvakrat hudič!“

„Torej nisi zdržal?“

„Kdo bo zdržal, pa nič jedel? Tam je tako: če hočeš jesti, moraš delati.“

„In to ti je postalo dolgočasno?“

„E,“ je godrnjal, „ali mi je po-stalo ali mi ni postalo! V Ameriki moraš hoditi, kakor hočejo poličarji!“ Tu je imel v mislih policaje.

„In sedaj?“ še vprašam.

„Sedaj?“ je tulil. „No, sedaj pa

boš blez vendarle vedel, da sem berač! Delati ne morem, pa se mi tudi ne ljubi. Berač sem, kaj je na tem!“

Ko sem zmajal z glavo, je spoz-nal moje misli. Zatorej je nada-ljeval: „Ko vzameš vrečo — meni jo je dala Presečnikova mati — prvič v roke, te je res sram. A že pri drugi hiši, ko ti gospodinja z malo prijaznim obrazom natrese moke v vrečko, te začne sram po-puščati in kmalu je vse dobro. Pri deseti hiši si že rojen berač. To sem ti povedal, da se boš vedel obnašati, če prideš kdaj do be-račije. Pa blez ne prideš!“ Med glasnim smehom je dodal: „Namesto da me spoveduješ, mi daj kaj vbogajme! Danes mi tako še nisi nič dal. Daj mi krajec belega kruha!“

Ko je kruh spravil, je spregovo-ril zadovoljno: „Za danes je dosti! Košara je polna. Poglej, kako zu-naj čakajo in mislijo: kozavi se napije, mi pa mu izpraznimo mal-ho! O, ne!“

Oprtal je koš. Ko je odhajal, ga še vprašam: „Kje pa stanuješ?“

„Za sedaj še nikjer. V Podpeč-narjevi luknji, kjer so kamenje lo-mili, tam sem nekaj desk pribil. Tam me obišči, če te je volja! Za zimo bom pa moral že kaj do-biti. Peškulja na Gabrški gori mi je že nekaj obljubila. Haha!“

Kaj pa Liza? Njeno življenje je življenje dela in edinščine. Kadar hodim mimo karlovških bregov, ima skoraj vselej zibelko pri sebi, da je otročaj na delu ne moti, in če pride v vas, se vleče za njo zdravih in debelih otrok — mislim, da jih je sedem. Blagor ji, da je blagoslovljena, zakaj od tega bla-goslova živi slovenska zemlja!

Kar pa se mene tiče, naglašam zopet in zopet, da zame Meta ni umrla. Zatorej pozneje nisem poznal nikdar več ženske in lahko rečem, da do sedaj še nisem pre-lomil zvestobe, ki jo dolgujem nje-nemu spominu. Ko ne bi umrla, bi jo vzel in ne le za nekaj let. Vse to sem bil dobro premislil. Naša največja napaka je, da sklepamo zakone brez pravega premisleka. V

mojih očeh je zakon predvsem tu-di gospodarska pogodba, ki daje strankama enake pravice in ene-ke dolžnosti. Ta pogodba pa na-laga po mestih možem zgolj za-veze, ženskam pa zgolj pravice.

Toliko je jasno, da so zakoni na kmetih mirnejši in zadovolj-nejši. Oba zakonska lahko živita v zavesti, da enakomerno vzdržujeta rodbino. Bil sem torej egoist, ko sem se hotel priženiti na Jelovo brdo. Ni se mi sicer posrečilo, ali vzlic temu upam, da mi bodoč-nost prinese mnogo posnemoval-cev. Stvar pa ni malenkostna, stvar je potrebna, če naj izginejo tisti zidovi, ki ločijo dandanes našega kmeta od naših mest.

Tako sem vse razodel, kar mi je ležalo na srcu. Ako mi je ušla tu in tam trda beseda, ne štejte mi v zlo! Časi prihajajo, ko se za malenkosti ne bomo več ruvali. Eno je glavno: Naša zemlja se nam ne sme vzeti in narod slovenski mora stati kot večno drevo, kateremu korenine nikdar ne usahnejo! V to moramo delati vsi, na to moramo misliti takoj, ko se zavedamo živ-ljenja, misliti takrat, kadar se od-ločimo za poklic, in predvsem te-daj, kadar se ženimo. Kdor se že-ni, naj se ženi tako, da mu bo za-kon oklep, ki ga še bolj zveže z domovino, in otroke naj rodi, ki bodo pomnožili slovensko vojsko in armado slovenskih delavcev!

Jáde! Jáde!

Konec

ovčar marko

Povest o lepi ljubezni med bajtarskim sinom in gruntarsko hčerjo

Povest se dogaja pred dvesto leti. Prizorišče je vas Krnice, v fari Rodine na Gorenjskem. V središču dogajanja sta dve družini: gruntarska Podlipnikova (oče Cena, mati Anca, sin Cenek, hčerka Anica, hlapec Miha) in bajtarska Primoževa (ded Jernej, vnuki Marko, Rozalka, Manica).

Prvo poglavje

RESJE CVETE

VSİ TRIJE ZVONOVI so se oglašili.

„Procesija gre okrog cerkve.“

Pri Primožu za pečjo je odrinil stari Jernej oguljeni kožuh s sebe, pokleknil na vse križem obšiti plevnici (žimnici), se naslonil čez teme in začel prebirati jagode rožnega venca.

Na sredi hiše pa se je prelegel Volkun, temnosiv kraški ovčar.

„...ki je za nas krvavi pot potil,“ je molil stari. Misli pa so mu ušle z Oljske gore v rodinsko cerkev in na pot od nje do doma.

Manica!

Manica, najmlajša! Komaj dvajset najst jih je dopolnila.

„Ljubi moj Bog! Pomisli! Kdo jim bo kruha služil!“

Ščinkavec, ki je tik pod oknom med brstečim popjem vriskal pomladno pesem, se je preletel iz jablane v češnjo.

„Očeta že dolgo nimajo več. Za mamo smo pred nedavnim opravili obletnico. Če jim še mene vzameš... Saj, zase se ne branim. Malokdo doživi tako starost, kakor si jo meni odmeril. Ali! Da bi vsaj Marko našel primeren kruh! In v najbolj razboritih letih je... Gospod! Če si že dopustil, da se jim je oče povozil, Primož, edini moj otrok, ki si je iz nič prislužil konje in voz, pa vsega, ne konj ne voza, ni imel kam postaviti. Vendar ni hotel vzeti Rotije, ki je imela hišo in hleva za silo. Ne. Majdleno je počakal, deklo. Verjemil! Do danes bi si bil že lepo hišo privarčeval in lahko bi bil že vozaril z njim.“

Pes se je znova zvil v klobek, gospodar pa se je pogovarjal z mrtvim sinom:

„Sanjaril si o lepi, beli hiši, o konjih in parizarjih (velikih vozovih), pa sem moral jaz, tvoj rodni oče, voz in konje prodati, da sem kupil borno streho. Vsaj tuja vrata tvojim in mojim ne bijejo na pete. In njivo sem jim kupil, iz svojih prihrankov, Primož, da imajo repo in zelje doma. In kruha sem jim služil. Kdo jim ga bo zana-prej?“

Miže je razmišljal o vnukih, o vseh treh zapovrstjo:

Marko in Manica. Za mamino obletnico sta šla pred poldnem v Reber in prinesla polno naročje resja in kurjic. Kako so težko čakali, da je Rozalka pospravila pri ognjišču, in kako so skrbno pletli venec za na grob mami. Otroci.

Marko! Zrastel je postavno; še Primož ni bil v teh letih tako močan. Kako bi ga izučil in v poštenosti utrdil? In k trdnemu zaslužku bi ga skušal spraviti. Kako naj preživlja tri s slabo plačanimi, redkimi dninami?

„Ljubi moj Bog! Samo še letos naj ženem v planino! Marko bi šel z mano. Ne bo ga boljšega ovčarja v naših planinah, tako bi mu vse razkazal.“

Še bolj kakor Marko sta ga skrbeli dekleti:

„Rozalka je vsa mama. Postavo ima njeno, obraz njen, njene temne lase, in hodi, kakor je hodila ona. Tiha in krotka bo in pridna kakor čebela; že sedaj se suče okrog ognjišča, kakor se ne zna še vsaka omožena ne... Če se nerodno v koga zagleda? Oooo! Bog ne zadeni! Kako lahko bi nase pozabila ali pa se zagrizla v trpljenje, kakor se je mama!“

Svetlolaso, razkodrano Manico je imel najrajši: „Le od kod se je vzela ta otrok, da je tako podoben moji rajnici? Ali bo dorastla do njene moči? Komaj. Ali bo ostala kakor grajska spletična? Težko, da bo za trdo delo. Kdo ji bo služil kruha? Jaz bi jo dal vaditi šivanja. Ali bo Marko zmogel, čeprav bi hotel?... Manica! Poje, kadar je vesela, da nobena pevka na koru ne zna tako. Revica! Najmanj žaluje za mamico, pa jo čaka najhujše... Še Volkun, še pesnori z njo, z Manico, in je žalosten z njo.“

Jernej ni domolil rožnega venca. V bolečinah prečuta noč ga je zmogla. Zadremal je.

Jerneja je zbudila iz spanja Rotija, visoka in močna, cel možki. Prišla ga je prositi, da bi njenemu sinu Matevžu posodil Volkuna: z njim bi šel Matevž poleti v planine past Podlipnikovo čredo. Pa je Jernej Rotijo odločno zavrnil: Volkuna nikomur ne posodi.

Pod noč je prišel Podlipnik. Prinesel je Jerneju polič vina in kos pogače, da je imel izgovor za svoje prizadevanje. Jerneja ni hotel žaliti, saj je ta že za njegovega očeta pasel pri hiši, sam pa tudi ni maral, da bi moral nazadnje najeti slabega ovčarja. Za dobre, je vedel, se bodo letos že davno pred svetim Jurijem gospodarji kar spopadli.

O vremenu in živini, o zdravju in boleznih, o planini in dolini, o vsem sta se že pogovorila, le o tistem, zavoljo česar je Podlipnik pravzaprav prišel, nikakor nista mogla začeti.

Jernej ni več prenesel negotovosti. Zaobrnil je besedo naravnost. Kar bo, bo: „Če ti je prav, bi letos oba pasla; Marko in jaz. Veš, da ga doobra izvadim in mu

kraje razkažem. Plačo boš dal pa kakor druga leta, samo zame."

"Prav. Denarje kakor lani. Hrano dam pa rad za oba. Samo — če bi ti čisto opešal, bi meni ostal sredi trde planine neizkušeni ovčar in pri takem tropu."

"Tak do poletja ste mi še prisodili življenje?"

"Oh, kaj prisodili; kakor je vse mogoče. Res nisi več trden."

"Če bi ti hotel biti dober, bi fant tudi sam lahko pasel; ni več otrok in psa ima, da mu daleč naokoli ni para."

"Volkun je zares dober pes in vaje planine. Marko je pa ni. Lahko mi pol dróbnice zapase."

"Takole narediva! O svetem Klemenju, ko bo odpasel, bosta zračumena, koliko glav izgube bo na nala, koliko glav izgube bo na vsakih sto živine. Potem bosta natančno vedela, koliko glav ti mora prignati v ovčjak. Če jih bo manj, mu jih pri plači odtrgaj, če jih bo več, bodo njegovi. Se lahko zaneseš. Nisva praznih rok."

"Iz hiše vas ne bom podil. Saj nisem Jud."

"Ali ne vidiš, da bodo hišo snedli, preden odrasteta dekliča, če Marko ne bo za vse tri kruha zaslužil?"

"Kakor si rekel, tako bo. Vse-skozi si držal z našo hišo, jaz bom pa z vašo." Stopil je k peči in segel Jerneju v roko.

"Bog naj ti povrne, Cena."

Pa Cena bi se ne bil tako hitro vdal, če bi ne bil s tem, da je Marka sprejel za ovčarja, ponagajal Podrobarju, ki naj sedaj išče za srenjo drugega tretjinka. (Tretjinek je bil stalni črednikov pomagač; srenja pa so bili solastniki skupnih posestev, pašnikov, gozdov in planin.) In Volkuna je privezal k svoji živini. Preklicano ga Marko zlepa ne bo pustil od tropa, če bo zverina pravzaprav njemu trgala jarce, ne gospodarju.

Vsem je ponagajal. Zakaj pa niso njega postavili za župana!

Otroci so se umaknili v hlev. Večja dva sta vedela, o čem govorita oča in Podlipnik, in jih je hudo skrbelo. Manica se je brezskrbno igrala z jagnjičkom, Rozalka je molzla kozi in Marko je nametal krme v jaslí. Ko je vzdignil škafo, da bi še vode prinesel, ga je poklical Podlipnik: "Marko!"

Rozalka je skoraj golida padla iz rok in mleko je pljusnilo čez rob in se v belih kapljah razlilo po črnem predpasniku.

Marko je postavil škafo nazaj v kot in pomiril Rozalko: "Mislim, da bo." Odšel je iz hleva.

Podlipnik je premeril njegovo postavo, kakor bi ga ne bil še nikoli videl: "Saj si fant, kakor je malo takih! Za ovčarja boš letos pri nas, če boš kaj skrben."

"Bom poskušal biti." Srce mu je od razburjenja in veselja bilo prav v grlu.

"Pa boječ ne smeš biti. Še medveda se ne boš smel bati."

"Se ga pa ne bom."

Ko je Podlipnik že odhajal, se je domislil cvetne nedelje: "Marko! Zakaj pa si na butaro pomarančo navezal?"

Marko ni umaknil pogleda, fant, ki je pravkar obljubil, da se tudi medveda ne bo bal: "Zato sem jo, ker je rajnki ata do morja vozil in bom jaz tudi, če Bog da."

"No, če boš, kakor gre, te iz ovčarja povišam v vozarja."

"Bom prosil, dokler ne bom imel svojih konj."

"O, hudimana, podjeten si. Kje si dobil pomarančo?"

"Vaš Cenek mi jo je sam ponudil za prgišče šišč, ki sem jih mogoče v Goričici nabral."

Podlipnik, sam drzen, je bil vesel Markove drznosti. Naročil mu je: "Kadar bo skopnel kajžarski gnoj, boš kar kmalu gnal v Reber. Nekaj pa le živina ugrizne, ko krme manjka. Ti bom že posebej plačal, kar boš pred svetim Jurijem pasel."

S prijaznimi obrazi so se vsi poslovili od njega. Še Volkun mu je pomahljal z repom.

Niso zapele podkvice na Podlipnikovih petah po kamenju. Za štiri prste je že ležalo južnega snega.

Zjutraj je posijalo sonce. Sneg novincek se je topil in rahljal revežem zemljo. Ptiči so se zopet oglasili. Vsaka vejica je nosila svojega pevca.

In kakor rdeča preproga ob velikih praznikih pred velikim oltarjem je na Rebri od Krniškega roba do Straže znova zažarelo resje, na sedem barv razcvetelo.

Pomlad je prišla.

Zaobrnil je s
skrbjo obraz
proti Rebri...

Drugo poglavje

REBER ZELENI

ZA PODLIPNIKOVIMI KONJI véliki teden niso cvrkali parizarji. Ne. Kolca so cvlilla in črtalo in lemež sta hreščala po peščenih njivah.

Med konji in koši, drevesi in branami je presipal gospodar jero žito in sejjal sam in so sejali drugi.

V Jarše je prišel orat Podrobar. Ko ga je Podlipnik ugledal, mu je zaigral v levem kotu ustnic nasme. Postarni Joža je vedel, da je Cena spet nekje nekaj napeljal, nad čimer se bodo vsi jezili, reči pa ne bo nihče mogel nič.

Na ozarah ga je Podlipnik ustavil: „Joža! Po južini pojdi k Primožu in vprašaj starega Jerneja, kaj misli letos sejati na svojo njivo! Popoldne naj Miha zapelje nekaj košev gnoja izpred našega hleva! Saj iz tistih kozjih bobov, ki jih je Marko pozimi s samotěžnicami navozil na njivo, na tisti pesek, še plevel ne more rasti pogodu. Raztrosil bo že Marko sam. Zjutraj pa zorjita in vsejta, kakor se bosta z Jernejem dogovorila!“

„Vse bova naredila, da bo prav.“

„Seme, če bo treba, kar iz naše kašče vzemi!“

„Bom.“

Med ozimino se je črnilo čimdalje več na novo preoranih njiv. Ob njih je že zelenela trava na mejah.

Podlipniku se je obraz pomračil: „Če mi le Primožev ne bo preveč zapasel, da se ne bodo ob

svetem Klemenu drugi meni smejali.“

Zaobrnil je s skrbjo obraz proti Rebri. Na Krniškem robu je stal moški, ki ga je prepoznal za Marka. In Volkuna je imel s sabo. Opazoval je s polja, kako je Marko prehodil vso Reber in kako se je najdlje pomudil na Poljanah in v Logu: „Če za travo stikuje, ima dokaj krvi starega Jerneja v sebi.“

Znova se je Podlipnik nasmehnul. Domislil se je, kako bo v jeseni, če bo Marko dobro prepašel jarce.

„Da bi jih le za silo! Nagajali mu bodo, kar mu bodo mogli, posebno Rotljin Tevž. Pa tudi drugi, zato, da bi meni dali pod nos. E, bomo že videli; saj bo imel Volkuna s sabo. Le kaj išče v Rebri? Če ni šel iz same baharije postopat,“ se je v negotovosti vznemirjal Podlipnik.

Zvečer pa, ko mu je Marko prišel povedat, da v zatišnih dolinicah in ob vodi trava že raste in da drugi dan že lahko žene na pašo, ga je potapljal po rami: „Kar vžeč si mi, Marko.“

In spet mu je v nasmehu podrhtel levi kot ust.

Pa Marko drugi dan ni gnal troja v Reber. Podlipnik ni hotel. Seveda! Da bi mu oponesli, kako nima nič več poklasti jarcem. In čez praznike vendar ne more pognati Marka v Reber, ko ne bo vse poltetje slišal božje besede. „Saj nisem turške vere!“

Za veliko noč je zlezal tudi Jernej izza peči. Poklical je k sebi

Volkuna, mu otipal bodico za bodico na gradánici (ovratnici) okrog vratu, mu jo skušal odpeti, pa ni imel v prstih več toliko moči, da bi bil stisnil kaljeno jeklo. „Marko, odpni Volkunu gradánico; nabrusiti jo morava! Če ne moreš z roko, vzemi kleščel!“

Vso moč je napel Marko, preden je odvezel psu železje z vratu. In v roko se je zbedel.

Bodico za bodico sta nabrusila; vseh šestinšestdeset; po tri so štrlele iz vsakega člana.

„Preklicano bo zmaknil volk, če hlastne Volkuna za vrat!“

Nabrusila sta tudi sekirico na robilnici (okovani pastirski palici). In oča mu je razložil in pokazal, kolikor je pač mogel, kako prebiješ z robilnico — pastirsko helebardo — volku črepinjo in kako ga odrineš od sebe. Še medveda se ubraniš, če znaš prav zamahovati: „Pazi pa vedno, da ne dobiš pritlehnega okovanja v trebuh! Zato odskoči kakor maček, vselej, kadar usekaš!“

V podstrežje je poslal Jernej Marka po brezovo krevljevino, ki jo je moral vpričo njega na prvo roko obtesati. Nato mu je ukazal stopiti nanjo. Zarisal je okrog noge in se lotil izrezovanja, da bo Marko čimprej mogel obuti cikle kljunače.

In vitre je moral nesti namakat v močilo.

Za klobučevino je pa že več let sam zase hranil obnošen kastorec (klobuk iz bobrovine).

Traaa, traaa, tra-ta-ta-ta-taaa.

Na vaši je zatrobil Marko na kozji rog. Veselo je poskočil Volkun, se vzel na prsi in razposajeno odlajal na Podlipnikov dvor.

Ptiči so peli tako nagosto, kakor da je vsak cvet rodil svojega pevca.

„Bog daj dobro jutro!“ je pozdravil Marko Anco, gospodinjo. Podlipnico, ki je pri ognjišču mešala žgance v skledo.

„In tebi, Marko, daj Bog letos srečo na pašii!“

In gospodar in hlapci in dekleta in Marko so sedli k mizi, zajemali iz skleda in redkokdo je izpregovoril besedo. Vendar je Marko spoznal, da bi rajši videli, če bi bil sedel danes k njim oča in ne on.

Res. Nihče mu ni rekel žal be-sede. Le z očmi in z vsem vede-njem so govorili, od gospodarja do Miha, vsi: „Fant! Glej, da nam ne napraviš sramote, nam, Podlip-nikovim!“

„Da boš prepasel tako, da se bo Cena na svetega Klemena široko smejal Podrobarju in vsem!“

Tesno je postalo Marku. Zave-del se je, da mu bodo vse, kar bo pogrešil, v jeseni desetkrat oponesli.

Njemu nasproti je zajemala iz skledje Podlipnikova Ančka, odra-ščajoče dekle. Njene oči so govo-rile drugače: „Saj si fant, Marko, nič se ne boji! Meni kar nekaj pravi, da boš zmogel.“

In Volkun se je stisnil k njego-vemu kolenu, kakor bi mu hotel povedati: „Ne boj se, saj bom jaz s tabo!“

Globoko se je oddahnil, ko je stopil iz veže na dvor pod jasno nebo in mu je zadonelo na uho ptičje petje.

Volkun je skočil pred ovčjak in lajal v zaprta vrata. Nepočakanec. Traaa, traaa, tra-ta-ta-ta-taa — je znova zatrobil Marko.

Prišla je gospodinja z blagoslov-ljeno vodo, da poškropi živino, ki je odhajala po končani zimi prvič na pašo, da jo pokropi in zavaru-je pred uroki.

Gospodar je sam odprl vrata.

Usuli so se skozi ovice in ko-štruni in jagnjeta in zadaj mrkači. Najprej na sredo dvora, kjer so stali ob soljenju žlebovi. Zdaj jih ni bilo. Nato so se zrinili okrog korita. Tropica je spazila vrata v ovčjak odprta in odskakljala nazaj k jaslim, kjer se je nadejala znova nametane krme. Jasli so bile prazne. — In joj! Volkun je privi-hral v ovčjak in odpodil prestra-dance v skok nazaj na dvor, oble-tel nekajkrat trop, oblajal koštru-ne in pokazal zobe mrkaču, ki se mu ni dovolj hitro pokoril.

Marko je zamahoval z robilnico, brlizgal na prste in na kljuko in vmes z glasnim „no, no, no“ krotil od mračne svetlobe v ovčjaku na sončni luči na pol oslepelo drób-nico.

Vse, kakor ga je učil oča. Ugnali so nemirno živad, da je stala tesno z volno ob volni na sredi obsežnega dvora.

Marko je znova zatrobil in glas-no prosil božjega blagoslova: „Bog daj letos travi gosto in visoko ra-sti, sveta Neža naj nam pomaga srečno jarce pastiti!“

Vse kakor stari Jernej.

Odprl je leso in zažvižgal.

Volkun je spet veselo zalajal.

Hej! Na pašo, na sonce, na Re-ber!

Stopila je za Markom prva vrsta. Ovcá je bilo največ v nji, ovcá z jagnjeti in brez njih. Tudi nekaj koštrunov se je uvrstilo med vod-nike.

Kakor bi teklo peneče se mleko, ki je vanj padlo nekaj črnih smeti, se je usipal največji krniški trop skozi domačo leso na vas, na son-ce, na pašo.

In Marko pred njimi. V coklah kljunačah, čisto novih, z ostrimi sekanci podkovanih; v lepih mo-drih nogavicah, v kratkih hlačah, v rdečem životniku in s široko-krajnim klobukom na glavi. In s torbo čez rame in z dolgokocina-stim kožuhom zoper dež prek nje. In s čutarico in s kozjim rogom in roženico; vse kakor Jernej.

Manica je tisto jutro zgodaj vsta-la, se oblekla za na pot in nestrp-no poslušala, kdaj bo v tretje za-pel Markov rog.

Traaa, traa...

Smuknila je v hlev in urno odve-zala mlajšo kozo, od katere so bili kozliča prodali. Takrat je glasno jokala.

Stopila je v hlev tudi Rozalka in ji pomagala izgnati kozi in ovco in kozliča in jagnje.

Praden je Marko prignal trop na vas, je Manica svojo živino že davno napojila v potoku.

Kakor druga leta je Volkun ta-koj uvrstil ovco in kozi in jagnje in kozliča in Podlipnikov trop.

Z glavo ob glavi je drabila drób-nica za Markom in njegovo robil-nico po razhojeni poti skozi vas. Noben zvonček ni pel v tropu. „Naj si živina sama izbere vodnike,“ je odredil Jernej. Volkun je hodil se-daj ob levi, sedaj ob desni. Po-ganjala sta pa Miha in Manica.

Kako bo ponosno peljal mimo Rotijine hiše prvič Podlipnikov trop na pašo, se je Marko že naprej veselil: „Škoda, da ni Tevža pred vrati.“

bo še

predragi bralci!

Na Slovenskem imamo spet „vihar v kozarcu“. In to sa-mo zato, ker se je nekdo na Slovenskem upal javno po-vedati, da so slovenski krist-jani drugorazredni občani. Tega ne bi smel storiti! Kle-rikalec!

Uredniki NASE LUČI smo veseli, da smo ta vihar spro-žili, čeprav nehoté, saj si res nismo predstavljali, da smo na Slovenskem za resnico še vedno tako zelo občutljivi. (Članek „Današnje slovensko krščanstvo“ je bil objavljen v letošnji 3. številki NASE LUČI).

Ob branju Šetinčevih dveh odgovorov na očitke v tem članku (Delo, 8. 6. in 14. 7. 79) nas je res prevzela ža-lost: in to predvsem zato, ker se mož niti od daleč ni lotil očitkov v članku, kar edino bi bilo med iskrenimi sogovorniki pošteno, ampak ker je skušal zasejati v Cer-kvi na Slovenskem razdor in je neodvisnim duhovom več-krat zagrozil. (Morda bodo poskus zasejanja razdora le končno vsi pomembnejši de-javniki v slovenski Cerkvi raz-umeli!)

Kje je krivda za spor v slo-venskem prostoru? Pri „ne-zadovoljnih“ kristjanih ali pri „odprtih“ uradnih krogih? Nekaj vprašanj: Zakaj nima-jo slovenski kristjani dostopa do radia in TV (čeprav jih je več kot 80%)? Zakaj ne smejo kristjani v višje druž-bene upravne odbore (če-prav jih je več kot 80%)? Zakaj je šola za vse šolarje obvezno brezbožna (čeprav je kristjanov več kot 80%)? Itd. Sicer pa: Zakaj ne sme biti doma objavljeno preda-vanje, ki se le rahlo kritično spoprime z današnjo sloven-sko družbeno ureditvijo?

Lepo Vas pozdravljajo

uredniki

slovinci po evropi

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Čeprav je poletje čas počitnic, smo linški Slovenci marsikaj doživeli v tem času. Najprej je bil med nami salezijanski duhovnik g. Danijel Vrečar, ki deluje v Buenos Airesu, pa je prišel na obisk k svojemu bratu Tinetu, župniku na Žusmu. Ker ima drugega brata tu med nami v Linzu, je prišel tudi k nam in nam enkrat maševal.

Ko smo že pri centru, je treba povedati, da smo obhajali medtem nekaj *godov*. Najprej so bili na vrsti Toneti in Tončke; za njimi smo proslavljali kar štiri Ančke, med njimi našo gospodinjo go. Duhanič, našo altistko go. Sadl, dalje go. Vrečar in go. Vrečič. Obenem smo proslavili tudi god g. Jakoba Hrastelja. Seveda ni šlo brez petja in tudi zavrteli smo se. Zadnje nedeljo v juliju smo pa praznovali god g. Viktorja Kereca. Čeprav nas je bilo zaradi počitnic manj kot navadno, smo bili res židane volje.

Po nekajletnem preskoku smo bili letos spet *na romanju*. G. Zorè in g. Sadl imata največ zaslug, da smo se odločili kar na hitro. V

Tudi naše najmlajše je zanimalo, od kod domači zvoki Jožetovih fantov.

anglija

„Slovenski dan“, Bedford '79: „Zbral se je naš veliki slovenski pušelj. Šopek je povezan. Kje smo našli vse te rože? Iz vseh vetrov so priduhtele: iz Walesa in Londona, Rochdale-a in Yorkshire-a, iz osrčja in od juga britanske dežele in sem z evropskega kontinenta.“

Ta šopek se imenuje „Slovenski dan“, Bedford '79. Ali smo zaznali — ponovno — kako ta pušeljc duhti? Prisluhujemo, ustavimo se iskreno, dobronamerno drug pred drugim: Iz pušeljca veje stara zvestoba, staro prijateljstvo, znoj in odpoved, preskušnost in nova, sveža pripravljenost služiti Bogu in bližnjemu. V zadnje povedano verujemo, saj v veri hodimo in ne v gledanju.“

Tako je bilo povedano v začetnem pozdravu. Na tem mestu se

Vesela slovenska domačnost na „Slovenskem dnevu“ v Bedfordu 20. maja.

hočemo predvsem vsem zahvaliti, da je bil ta naš „Slovenski dan“ 20. maja vsem v veselje. Hvaležni smo g. dr. Zdešarju, ki nas je pri maši utrjeval v preskušani veri in zvestobi. Hvala za sveže veselje vam, muzikantom ansambla „Sirena“ iz Nemčije, ki ste ga sejali na slovensko njivo! Ta zemlja slovenska je ob vaši melodiji res vzcvetela kot češnjev cvet. Pa ne samo zaradi slovenskih, nam lastnih melodij. Botrovala je nesebična služba Francke in Mihca, Elice in Marjetice, Frančka, Tončka s harmoniko, Romana in Filipa in služba naših mam: Rozmanove, Frasove, Gregorčeve, Rehbergerjevih, da o naših fantih ne govorimo.

Da se je marsikatero oko orosilo ob srečanju s starim prijateljem, tudi ni skrivnost. Lep je bil naš „Slovenski dan“ gotovo tudi zato, ker smo bolj razumeli božje vabilo. Sedanji čudoviti papež Janez Pavel II. ga je nedavno v svoji rojstni domovini takole izrazil: „Treba je delati za mir in spravo med ljudmi in med narodi vsega sveta. Treba je storiti vse, da se med seboj zblížamo. Treba je odpreti meje...“

soboto, 7. julija, smo se z avtobusom zapeljali na Nižje Avstrijsko na Maria-Taferl. Tam smo imeli najprej mašo. Naše petje je pritegnilo tudi nemško govoreče romarje. Vsi so ostali pri nas, čeprav je bila zanje v kripti nemška maša. Hvale ni bilo ne konca ne kraja. Po skupnem kosilu smo se odpeljali v Wachau, kjer raste žlahtna vinska trta. G. Sadl je napejal harmoniko in nas spravil v res dobro razpoloženje. Vsi so bili z izletom zadovoljni.

Na Slovenski gimnaziji v Celovcu je *maturiral* g. Črtomir Živkovič, sin našega veterana in agilnega sodelavca v naši skupnosti, g. Ivana Živkoviča. Čestitamo!

V avgustu prve tri nedelje ni bilo slovenskega bogoslužja, ker je župnik šel na oddih. Pravi, da ga delo zmaguje in da morajo verniki pritisniti na škofa, da jim bo poslal drugega duhovnika. Saj tako hoče tudi zadnji koncil, ko želi, da bi isti duhovnik ne ostal dalj na eni župniji kot od 10 do 15 let.

HALLEIN — Čez poletje se halleinska skupnost navadno zredči, ker morajo možje čez konec tedna domov, da pomagajo pri delu na polju. Junijska maša je bila kljub vsemu zelo dobro obiskana. Malo nas je pa bilo v juliju. Naši mizarji so bili na zasluženih počitnicah.

V družini g. Jožefa Ritlopa in žene Rozine so dobili naraščaj. Za sinom jih je razveselila sedaj še hčerka, ki je bila *rojena* julija v Halleinu. Bog jo živi!

SALZBURG — Z mešanimi občutki smo se poslovili od g. Franca *Wakouniga*, ki je leta zvesto sodeloval pri našem delu. Velikokrat je oblikoval našo božjo službo in skrbel za petje ter bil bralec beril. Odhaja na poklicno delo na Koroško. Želimo mu uspehov in zadovoljstva. Kdo bo prevzel njegovo delo?

29. junija je bil posvečen v Celovcu v duhovnika g. *Marjan Schuster*, doma iz Rožeka, ki je v času teoloških študijev bival med nami v Salzburgu. Želimo mu, da bi bil dober duhovnik in srečen v svojem poklicu.

TENNECK — Druga nedelja v juniju je bil čudovit dan. Vsem nam je bilo žal, da smo se dogovorili za čevapčiče za mesec julij. In res, julijska nedelja je bila deževna. Ko se je duhovnik vozil iz Linza v Tenneck, je ves čas lilo in mislil je že na polomijo. Pa se je nabralo v cerkvi ljudi kot že dolgo ne. Po maši smo se zatekli v dvorano in pod napuščem sta g. Drago in ga. Frančka Cimerman pekla čevapčiče, da je bilo veselje. Za pijačo je skrbel g. Ružički. Tudi harmonikarja smo imeli. Prišel je g. Adolf Namestnik iz Freilassinga. Razpoloženje je bilo res veselo. Tudi otroci so zaplesali „ringa-ringa-raja“, saj jih je bilo kar 24.

Vsem, ki so se žrtvovali z delom za to srečanje, se udeleženci lepo zahvaljujemo. Lepo je, če Slovenci pridemo skupaj!

GRAZ — 29. junija letos je obhajal *zlat*o mašo nekdanji izseljenški duhovnik v Gradcu g. *Janez Hafner*. Po rodu je iz starološke fare, ki je ena od najstarejših na Slovenskem. Kot mlad duhovnik je bil prefekt v Zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu, potem župnik in učitelj na Vranji peči nad Kamnikom, od koder so ga Nemci pregnali. Med okupacijo je posvetil svoje delo prvim petkom in prvim sobotam, tako da smo mu kar rekli g. Janez „prvih sobot“.

Ob koncu vojne je skozi Vetrin prišel v Judenburg in potem kmalu v Gradec, kjer je prevzel slovensko dušno pastirstvo in bil do leta 1969 izseljenški duhovnik. Zelo nadarjen, vesten, a skromen je znal najti dostop do src svojih vernikov. Zaradi težav z očmi je šel po 40 letih duhovniškega dela v pokoj.

Zaradi skromnosti ni hotel imeti nobene zunanje slovesnosti. Ne bi pa bilo prav, če bi se zaslužnega duhovnika „Naša luč“ hvaležno ne spomnila. Prav iz hvaležnosti ga je v tednu pred zlato mašo obiskal tudi narodni direktor izseljenških duhovnikov in predsednik škofovske komisije za izseljence, škof dr. Stanislav Lenič.

Bog živi našega jubilaranta!

KOROŠKA

SPITTAL ob DRAVI — V nedeljo po Vnebohodu je bilo tako daleč. Glavna dela v *Marijini kapeli* so bila dovršena in je bila spet izročena svojemu namenu. Obnovljene freske, nove klopi, obnovljen Marijin oltar, nova spovednica napravijo lep vtis, ko vernik vstopi v svetišče, kjer se zbirajo k božji službi Slovenci, Madžari in Hrvatje.

Zato je bila tudi *blagoslovitev* v več jezikih. Blagoslovitev je izvršil stolni kanonik, koroški rojak g. Filip Millonig, slovensko in nemško. Petje je bilo slovensko, madžarsko, hrvatsko in nemško. Ker je slovenska skupnost najmočnejša, je bilo največ slovenskega petja.

Obnovitvena dela so bila zelo številna, saj znašajo stroški 880.000 šilingov. Slovenci so nabrali 47.500 šilingov, kar je lepa vsota. Vsem darovalcem, pa tudi vsem, ki so pri delih pomagali, tudi našim ženam, ki so kapelo pred blagoslovitvijo počistile in jo okrasile, iskren Bog povrni!

V Podržajevi družini sta se kar *dve hčerki poročili*. Najprej gdč. Francka, ki je dobila ženina v Spittalu, nato pa še gdč. Marija, katere mož je doma na spodnjem Koroškem, v Brücklu. Na življenjski poti jim želimo božji blagoslov in srečo!

Dne 1. avgusta je doživela *80 let* ga. *Ana Hren*, doma iz Grosupljega na Dolenjskem. Od pet živčih otrok sta prišla dva sinova iz Slovenije in sin France iz Clevelanda, da so se z materjo skupaj povselili. En sin in hči, ki živi v ZDA, nista mogla priti. Hrenovi mami želimo še mnogo zdravih let!

PREDARLSKA

Romanje v Lurd: Že več let je bilo govora o tem, da bi Slovenci iz Predarlske skupaj poromali v Lurd. Glavna ovira ni bila denar, temveč čas, ki bi si ga morali naši ljudje odtrgati od letnega dopusta. Lojze Fras iz Dornbirna pa je s predlogom bliskovitega obiska v Lurdu pridobil zadostno število udeležencev. Tako smo porabili

čas med praznikom Vnebohoda dne 24. maja do naslednje nedelje dne 27. maja. Vsega skupaj smo morali prevoziti okrog 2600 km. Na pot smo se odpravili že v sredo pred praznikom zvečer s skoraj polnim avtobusom. Celo nekaj otrok je bilo zraven, ki so pot še kar dobro prestali.

Ponoči smo se peljali preko Švice, skozi mesta Zürich in Ženeva, prestopili francosko mejo in smo bili drugo jutro zjutraj že v dolini reke Rhone blizu Sredozemskega morja. Potem smo se obrnili zopet proti notranjosti dežele in za zajtrk prispeli v mesto Carcassonne v južni Franciji. To je eno izmed najznamenitejših mest Francije zato, ker je jedro mesta ostalo nespremenjeno od srednjega veka sem, in je torej staro približno 1000 let. Od daleč se vidi dvojno obzidje mesta, ki ima 50 stolpičev. Te utrdbе so bile zgrajene deloma že v VI. stoletju.

Šofer je hitro vozil in tako smo kosilo použili že v bližini Lurda. Prijazno so nas sprejeli, čeprav nismo bili napovedani.

Že okoli 4. ure popoldne smo na praznik dospeli v Lurd. Nastanjeni smo bili v manjšem hotelu in mnogim je odleglo, ker so tam nemško govorili. V mraku smo se takoj udeležili *procesije z lučkami*, ki je imela svoj začetek pri lurški votlini. Znana lurška pesem „Ave,

ave, ave, Marija...“ je odmevala v različnih jezikih. Slovenščine med njimi ni bilo, ker smo prišli prepozno, da bi se za to sodelovanje prijaviili. Te procesije se vrše vsak dan ob ogromni udeležbi. Ko smo mi bili tam, nas je bilo okrog 15.000.

Po končani procesiji se je marsikdo ustavil v nočni tišini pri lurški votlini. Tudi mladi ljudje so kleče potožili svojo bolečino Materi božji in Materi naši. Mislečega človeka mora pretresti zavest, da vsako leto milijoni ljudi tukaj iščejo in večinoma tudi najdejo stik z onstranskim življenjem, mogoče v vedno večjem številu, ker moramo vedno sproti ugotavljati, da smo kljub vsemu napredku zmerom bolj revni, če ne vemo, kam končno gremo. S tem se uredničuje vodilo „Po Mariji k Jezusu“, ki si ga je zastavil že veliki slovenski škof Jeglič in ki se blesti v lurški baziliki sv. rožnega venca.

Naslednji dan smo imeli sv. mašo v votlini. V našem hotelu je bivala skupina iz Alzacije, ki je govorila deloma nemško, deloma francosko. Vodil jo je zelo prijazen župnik, ki je po Kristusovem vzgledu stregel pri mizah, da so ga tisti, ki ga niso še poznali, klicali za natarjarja. On je priključil našo skupino svoji in tako je naš župnik, g. Žagar, somaševal, ker je zelo težko najti čas za lastno sv. mašo pri tolikih skupinah. Žal ni prišel do besede, vendar je slovenska pesem pri maši zadonela.

Po zajtrku smo si ogledali tri cerkve, ki so druga nad drugo tam

sezidane. Vse so bile nabito polne in maševali so v glavnem škofje, ki so bili ta dan v Lurdu. Najbolj všeč nam je bila spodnja bazilika sv. rožnega venca v bizantinskem stilu s skrivnostmi te molitve, ki so upodobljene v mozaiku.

Nato smo v miru in v zbranosti sami zase opravili *križev pot* ob postajah, pri katerih so figure izdelane kot kipi v naravni velikosti. Brez dvoma je bil ta križev pot eno najglobljih doživetij. Župnik Žagar je pri vsaki postaji opravil kratko premišljanje, ki je bilo posebej prirjeno za misli, ki se človeku vzbujajo na tem svetem Marijinem kraju. Vodilna misel je bila zahteva, da krščanstvo dokazujemo s svojim življenjem in v ljubezni do bližnjega.

Popoldne smo bili gledalci *procesije bolnikov*, ki jih vozijo v vozičkih. Tudi ena naših romark je prevzela tak voziček, ker je zmanjkalo službenih pomočnikov. Bolnike, ki so vsi nepokretni, pripeljejo na veliko ploščad pred baziliko, kjer prejmejo po posameznih skupinah blagoslov z Najsvetejšim. Največ ozdravljenj se dogodi ob tej priliki. Poročevalca je ta procesija telesne bede pretresla. Bog ne dela vsak dan čudežev, ali tudi smrt in bolečina tvorita vsebino življenja, ki je v celoti v božji roki. Krščanstvo zna tudi negativnim pojavom dati vrednost. Osrečujoča je misel o skupnem duhovnem

Del naših romarjev ob Marijinem kipu pred baziliko v Lurdu.

Tudi pobožnost sv. križevega pota smo zbrano opravili.

zakladu, v katerega prispevajo svoj delež vsi preizkušani člani Cerkve in iz katerega črpajo moč in milost oni, ki so tega najbolj potrebni. Le malokdo je čudežno ozdravljen, toda množično je pozitivno vrednotenje trpljenja. Mnogo je na svetu sprevodov mladine, športnikov, vojakov ter različnih organizacij, a le katoliška Cerkve zmore v Lurdu pripraviti zmagoslavni sprevod največje človeške bede, ki ji dá obče človeški in večnostni pomen.

Že naslednji dan zjutraj smo se odpravili na pot domov. Vmes smo se ustavili v največjem pristanišču južne Francije, v mestu Marseille, v katerem je bil dne 9. 10. 1934 od nacionalističnih ekstremistov ubit jugoslovanski kralj Aleksander I. Na kratko smo si ogledali Marijino svetišče na najvišji razgledni točki. Razgled na morje in na pristanišče je bil čudovit. Ugotoviti pa smo tudi morali, da je bila cerkev polna ljudi, ki kljub odmiranju verskega prepričanja iščejo pot v brezizhodnosti zgolj zemeljske usmeritve. Prenočili smo v Nici, kamor smo že v mraku prišli, tako da smo si le z avtobusom ogledali to svetovnoznano in drago francosko letoviško mesto.

V nedeljo zjutraj smo nastopili zadnji del naše poti. Spotoma nas je šofer še popeljal po samostojni državi Monaco. V opoldanskem času smo prispeli v največje mesto gornje Italije, Milan. Po kosilu smo si ogledali znamenito stolnico v gotskem slogu, ki so jo gradili 600 let. Je zelo prostorna in visoka. Vsem je bilo najbolj všeč, da smo lahko šli na streho cerkve in od blizu občudovali okrog 300 stolpičev s kipi svetnikov in Matere božje. Seveda je bil tudi lep razgled na mesto. Tu smo opravili nedeljsko sv. mašo na grobu sv. Karla Boromejskega, ki je bil pred 400 leti milanski nadškof.

Od tod smo se peljali domov pet preko Švice, to se pravi preko mesta Lugano in prelaza Mali Sv. Bernard s cestnim predorom v dolžini 5,6 km.

Če napravimo kratko bilanco, je treba ugotoviti, da je romanje pomenilo velik telesni napor in da je bilo le malo časa zaradi dolžine poti na razpolago. Vendar smo mogli biti več kot en dan v Lurdu. Na poti smo se seveda morali večkrat ustaviti, pa smo tudi te premore izkoristili z ogledom znamenitosti. Slišati smo sicer morali očitek, da nekatere ne zanimajo „stari kamni“, ki smo jih večkrat ogledovali, vendar je večina pokazala interes za srečanje s preteklostjo.

Ne smemo pri vsem pozabiti tudi našega šoferja, ki nas je izredno hitro in varno pripeljal tja in nazaj. Večina je bila zadovoljna in izgleda, da povabilo na prihodnje potovanje ne bo brez odziva.

belgija

LIMBURG-LIEGE

OB ZLATEM JUBILEJU

V dneh 26.—27. maja 1979 je Društvo sv. Barbare v Eisdenu slavilo zlati jubilej svojega obstoja. Na slovesnosti se je odbor skrbno pripravil. V soboto popoldne je bila v Eisdenu služba božja, kjer smo se spomnili ranjkih rudarjev. Nato je bila povorka k rudarskemu spomeniku, kjer so člani položili venec, zapeli žalostinko in zmolili očenaš. Sledil je sprejem v Kultureel Centrumu, katerega se je udeležil tudi jugoslovanski poslanik v Bruslju in predsednik Slovenske izselj. matice g. Stane Kolman.

Naslednji dan je bila slovesnost v isti dvorani z zelo obširnimi programom. S pesmijo, glasbo in folklornim plesom so nastopile skupine iz Belgije in Nemčije. G. Gustelj Tanjšek kot predsednik in tajnik g. Alojz Rak sta številnim članom izročila spominska darila. K jubileju je čestital jugoslovanski poslanik v Bruslju, predsednik Slov. izselj. matice in krajevni župan g. dr. Albert Dexters. Za prosto zabavo so skrbeli „Veseli plan-

Domov gredé smo se ustavili v Marseille-u (slika je posneta pod veličastno Marijino cerkvijo).

šarji" iz Slovenije. Podjetja iz Slovenije so oskrbela bogato tombolo. Večer je potekal v prijetni družabnosti.

K jubileju iskreno čestitamo tudi mi in želimo, da bi Društvo sv. Barbare v svojem delovanju spet našlo tisto pot, po kateri so hodili prvi člani. Že ime društva namreč nakazuje misel prednikov in kaže pot, po kateri naj bi hodili v prihodnje.

Slovesnost je podprla Slovenska katoliška misija s svojim duhovnikom in Slov. društvo „Slomšek“. Zakaj? Splošno je namreč znano, da odnosi zadnjih dobrih 20 let niso bili posebno lahki. Slovenski duhovnik je pri jugoslovanskih oblasteh prišel na črno listo in Društvo „Slomšek" se je po razkolu pred 20 leti razvilo iz mladinskega krožka Društva sv. Barbare.

Posebno idejno je bilo živo opozicijsko razpoloženje. Ob proslavi zlatega jubileja je bilo nekaj dobre volje na obeh straneh, pri

„Slomšku“ in pri Slov. kat. misiji tudi želja počastiti „barbarčane“ pred 30, 40 in 50 leti, ki so svoje sile in talente nesebično posvečali graditvi slov. krščanske skupnosti na tem področju. Te „barbarčane“ smatrajo „slomškarji“ za svoje predhodnike, saj so med njimi bili tudi Štefan Rogelj, Franc Kerpač, Anton Globevnik, Alojz Rutar, Fortunat Kun, Franc Vivod, Franc Petelin itd.

Da pa težave še niso odpravljene, kaže tudi to, da je na proslavi nastopil pevski zbor iz Nemčije, medtem ko domači, kvalitetno boljši „Slomškov“ zbor ni bil povabljen. Slovenski duhovnik se zaveda, da so v Društvu sv. Barbare številni dobri ljudje, a stalno naglaša, kar velja za vse, ne samo za „barbarčane“: DA JE KRISTJAN NEZVEST SVOJI VERI, ČE SE ZADOVOLJI BITI KRISTJAN SAMO GLEDE NA SVOJO OSEBO, kajti krščanstvo je POSLANSTVO, poslanstvo ljubezni, dobrote, resnice, pravice in svobode. V imenu evangelija SMO POSLANI širiti ljubezen, dobroto, resnico, pravico in svobodo. Zaradi tega poslanstva nimamo pravice misliti samo nase, delati samo zase. Imeti moramo tudi srce in misel za druge, za narodno skupnost, za splošne človečanske zadeve. Podpirati moramo napore za RESNIČNO, ne samo besedno priznanje človeka po človeku. Naša pot k Bogu ne vodi naravnost, temveč prek ljudi, naših bratov in sester. Misel krščanskega poslanstva je v tem, da je resnična ljubezen do Boga NELOČLJIVA od skrbi za brata. Dobro si zapomnimo: Krščanstvo, ki ne spremeni človeka in ga ne napravi moralno boljšega, z ostrejšim čutom za resnico, pravico in svobodo za VSE, napravlja zelo slab vits in pohujšuje nekristjane.

Iz povedanega bomo razumeli, da smo kot slovenski kristjani DOLŽNI SOLIDARNOST do kristjanov v naši domovini. Imeti moramo pogum to solidarnost vljudno, a jasno pokazati tudi na zunaj. Ne zanikamo, da so razmere v Sloveniji mnogo boljše, kot so bile in mnogo boljše kot v drugih

komunističnih deželah. Vendar je jasno, da slovenski kristjani v domovini še daleč nimajo tistih pravic, ki jim pripadajo po splošnih človečanskih zakonih, slovenski kristjan je še vedno porinjen v DRUGORAZREDNOST. In to nam ne sme biti vseeno. Če nismo bojazljivci, bomo svojo ogorčenost in solidarnost pokazali tudi za ceno teh ali onih težav ob obisku domovine.

Ponavljam: Te pripombe ne veljajo samo za „barbarčane“, temveč za vse, ki hočejo veljati za kristjane in ljudi vsaj malo „pokonci“... Sodobni kristjani smo za sodelovanje z vsemi ljudmi dobre volje, tudi z nevernimi. Drugače biti ne more. Problemi v sodobnem svetu so tako ogromni, da jim bomo kos samo v sodelovanju z vsemi dobromislečimi. Dialog je zato zahteva časa. Naglašam: *Dialog* in ne *monolog*, kjer eden govori in odloča, drugi pa morajo mirno poslušati. Tu ne mislim samo na komunistično partijo, marveč tudi na visoke cerkvene kroge. Monolog, avtoritarna oblast rodi klečeplazce, „priskledništvo“ tudi v cerkveni družbi, ne samo v civilni. Cerkev in civilna družba pa danes bolj kot kdajkoli potrebujeta močnih osebnosti z ostrim čutom za ODGOVORNOST, RESNICO in PRAVICO, potrebujeta ljudi, ki znajo misliti s svojo glavo, ki so kot kristjani sposobni svojo okolico presojati v luči evangelija in temu primerno nastopati.

Probleme sodobnosti bodo rešili odgovorni, resnico- in pravico- ljubni ljudje, in ne samo „poslušni“...!

*

Nova člana Cerkve: V družini g. Alberta Zornika in njegove soproge ge. C. Theylart iz Zaventema se je rodil sinek Laurent. *Krščen* je bil v Vilvoorde 29. 4. 1979. — V družini ge. Majde Di Nuncio-Mlekuž iz Genka so dobili hčerko, ki je ob krstni vodi dobila imeni Nadia Lucia.

Obema mladima družinama iskreno čestitamo iz želimo obilje božjega blagoslova pri vzgoji.

Pokojni Vlaso Matjaš
iz Houthalena.

Naši ranjki: V Lanakenu je 15. maja t. l. po dolgem trpljenju umrl rojak g. Vlaso Matjaš, upokojeni rudar, rojen 1915 v Strmici. Vsa povojna leta je preživel med nami. Srb po narodnosti je s simpatijami spremljal kulturno in družabno delo Slovencev v Limburgu. Bil je reden gost na naših prireditvah. Zadnja leta ga je zelo mučila silikoza, rudarska bolezen. Trpljenje je vdano prenašal in je bil hvaležen Ajdiškovicim in vsem, ki so v boleznih skrbeli zanj in ga obiskovali. Na zadnji zemeljski poti ga je spremljalo veliko naših rojakov. V cerkvi in na pokopališču mu je naš moški zbor zapel žalostinko v slovo. Veroval je v Kristusa in Kristus naj izpolni njegovo željo po sreči! Ohranili ga bomo v lepem spominu.

O rajni ge. Amaliji Kravanja iz Opglabbeeka in naših bolnikih bomo govorili v naslednji „Naši luči“.

Vljudno vabimo na Slovenski dan, ki bo v soboto, 13. oktobra 1979, v Kultureel Centrumu v Eisden, Maasmechelen. Začetek bo točno ob 16. uri. Na programu bodo lepe kulturne in družabne točke. Za prosto zabavo bo skrbel Lesjakov orkester iz Nemčije. Obvestite prijatelje! Na veselo svljenje!

Člani Dramatskega krožka „F. S. Finžgar“ iz Charleroi, ki so 29. aprila na SLOVENSKI VESELICI '79 lepo uprizorili veseloigro „Ljubljanski trojčki“.

Se en prizor iz iste veseloigre.

francija

PARIZ

Naslov za Slovensko misijo je odslej:

3, Impasse Hoche
92320 CHATILLON
telefon: (1) 253-64-43

Naslov in telefonska številka g. Čretinka ostaneta zaenkrat kot doslej.

Slovenski dom je dostopen:

— z *métrojem*: na liniji ST. DENIS-CHATILLON do končne postaje CHATILLON-MONTROUGE, nato vzeti avtobus 195 A (ali 195 B, ta zadnji pa ne vozi v soboto in v nedeljo) do postaje „Mareceau“, nato po stopnicah na most, preko mosta, po cesti Avenue de la Division Leclerc levo navzdol in prva ulica na levo (pred lekarno);

— z *avtom*: iz Pariza, iz severne, vzhodne in zapadne okolice: na Boulevard périphérique vzeti Porte de Chatillon, nato cesto števil. 306, 4 km, pri zadnjem semaforju, ko se cesta dviga v klanec, zaviti na levo, nato pri prvem semaforju zaviti na desno po Avenue de la Division Leclerc navzgor in prva ulica na desno;

— z *avtom* iz južne okolice Pariza: na avtocesti Créteil-Versailles vzeti izvoz Le Petit Clamart, nato smer Chatillon — Paris Sud (cesta 306) do krožnega križišča Place de la Division Leclerc, kjer se vzame smer Chatillon Centre po Avenue de la Division Leclerc

navzdol, od krožnega križišča druga ulica na levo.

Maša za Slovence:

— prve tri nedelje v septembru bo maša še ob šestih v cerkvi sv. Vincencija Pavelskega, 95 rue de Sèvres, Paris 6°;

— s četrto nedeljo v septembru začnemo z mašo v cerkvi sv. Terzije Deteta Jezusa poleg Slovenskega doma v Chatillonu, in sicer ob petih popoldne.

Lepo bi bilo, da bi se obe nedelji: 16. 9., ko se bomo poslovili od cerkve sv. Vincencija Pavelskega, kjer smo se toliko let zbirali vsako nedeljo (maša bo ob šestih!), in v nedeljo, 23. 9., ko začnemo z redno mašo v Chatillonu (maša ob petih!), vsi zbrali polnoštevilo.

Za mašo v Chatillonu bo vsakokrat eno uro in pol ure pred začetkom maše čakal en avto pred postajo Chatillon-Montrouge, da pelje tiste, ki pridejo z *métrojem*.

Veronauk in slovenska šola:

Vse bo odslej v Slovenskem domu v Chatillonu. Vpisovanje bo v nedeljo, 23. 9., popoldne, od dveh naprej; redni začetek v nedeljo, 30. 9., ob pol treh popoldne.

Prepričani smo, da se vsi starši dobro zavedajo svoje prve in častne dolžnosti, da poskrbijo za verško in narodno vzgojo svojih

CHARLEROI-MONS-BRUXELLES

Tokrat nekaj starih in novih novic iz zapadne Belgije:

29. maja je popeljal pred poročni oltar v župni cerkvi St. Eloi v Charleroi-Nord g. Gabrijel Rušt ml. svojo zaročenko gdč. Maryline Cormont. Mladi družini želimo božjega blagoslova na skupni življenjski poti.

V nedeljo, 24. junija, je izseljenski duhovnik krstil malega Albina, sina prvorojenca v družini Rušt-Lejeune iz Charleroi. Čestitamo!

9. maja je v bolnišnici Beloeil umrl g. Franc Mlinar iz Hautrage, upokojeni rudar. Pok. Mlinar se je rodil l. 1907 v Idriji. Naj počiva v miru!

1. julija, prav na svoj rojstni dan, je umrl g. Friderik Bogataj na svojem domu v Ville-sur-Haine. Vse nas je iznenadila njegova nenadna smrt, saj je imel šele 52 let, doma iz vasi Jazne pri Cerknem. Bil je vsestransko delaven mož — zadnja leta upokojeni rudar, velik ljubitelj slovenske besede. Vsako leto je naročil vse Mohorjeve knjige lzs. duhovnik je izgubil v njem dobrega prijatelja in sobesednika. Njegovi ženi ge. Mariji Brabič, hčerki Heleni in sinu Slavku naše iskreno sožalje! Naj počiva v miru na božji njivi!

otrok. Naša župnija poskuša po svojih skromnih možnostih podpreti in uresničiti to njihovo prizadevanje, ki zahteva resnega sodelovanja vseh.

Na praznik Vnebohoda, 24. maja, smo imeli *obisk gospoda škofa dr. Leniča*. Osem mladih članov naše skupnosti je bilo potrjenih v Svetem Duhu *pri birmi*: Bernard Božič, Silva Golenko, Gabriel Okroglič, Vlado Pal, Angelca Primc, Patrik Pugelj, Nataša Vičič in Louis Joseph Zadavec-Fieno. K *prvemu svetemu obhajilu* pa so pristopili: Nikolas Čör, Sonja Kopačin, Marko Vičič in Darko Zadnik.

Na binkošti *smo poromali k lurski Bernardki v Nevers*. Iz Pariza smo prišli z dvema avtobusoma, z rojaki iz La Machine in Neversa ter Clermont-Ferranda nas je bilo skupaj 115. Bil je res lep dan in vsem je ostalo prijetno srečanje-romanje v najlepšem spominu.

V nedeljo, 10. junija, *smo zaključili veroučno in jezikovno šolsko leto*. Starši so lahko ugotovili, da so njihove žrtve, ko so z otroki redno prihajali k verouku in v šolo, prinesle lepe sadove; vsi, ki so se žrtvovali za delo z mladimi, pri pouku kakor pri petju in pri mašah za mlade, pa so tudi imeli prijetno zavest, da njihovo delo ni bilo zaman.

16. 6. je bila *krščena* Pavla Marija Tonkli, hči Rudija in Zore, roj. Lozina. — Klara, Leopold, Patricija in Maks Valant pa z veseljem in ponosom sporočajo, da so njuni starši Ciril in Thérèse 31. 7. v njihovem spremstvu prinesli *h krstu* malega Cirila.

Obema družinama čestitamo in se z njima veselimo.

18. septembra bosta praznovala *srebrno poroko* gospa Marija in gospod Ivan Drenik, požrtvovalni predsednik Društva Slovencev v Parizu. Naša skupnost bo ta lepi mejnik v življenju Drenikovih slavila pri naši skupni maši v nedeljo, 16. 9.; že sedaj pa jima vsi čestitamo z željo, da bosta še zdrava in čila, z vedno enako požrtvovalnostjo in nesebičnostjo med na-

mi praznovala tudi svojo zlato poroko, leta 2004.

VERSAILLES

8. 6. je neusmiljena bolezen *iztrgala iz naše srede* Matildo Ternar, roj. Utroša. Februarja letos je dopolnila 49 let in v par mesecih je bolezen pretrgala njeno življenje. Bolezen je vdano prenašala, kot je bila skromna in tiha, pa silno delavna celo življenje. Z rojaki in francoskimi prijatelji smo zanj opravili sveto mašo 10. 6., naslednje dni pa so njeno truplo prepegljali v njen rojstni kraj na Hotizo, kjer čaka vstajenja. Možu Ignacu in sinovoma Štefanu in Janezu izrekamo svoje iskreno sožalje.

MELUN

K skupni maši se bomo zbrali v nedeljo, 8. septembra, ob devetih dopoldne, v poljski cerkvi v Dammarie.

LA MACHINE

Skupno mašo bomo imeli v nedeljo, 16. septembra, ob devetih zjutraj. Vsi prijazno vabljeni!

LOIRET

V nedeljo, 7. oktobra, bomo imeli *skupno mašo* ob desetih dopoldne v Chilleurs-aux-Bois; pred mašo priložnost za spoved.

SLOVENSKI DOM V PARIZU

Dne 12. 6. smo odpeljali zadnje stvari iz Gutenberga, 14. 6. smo podpisali dokončno pogodbo o prodaji Gutenberga in oddali ključke ter se poslovili od prostorov, kjer smo se zbirali od januarja leta 1962.

Vkljub zamudi z deli v novem domu smo do konca junija vsaj za silo uredili hišo, tako da smo konec junija in v juliju že lahko sprejeli prve goste, čeprav smo postelje in ostalo nujno pohištvo dobili šele 19. julija; prej smo si pač morali pomagati, kakor smo vedeli in znali.

V hiši še marsikaj manjka, toda hiša je naša. V juliju, ko je bilo v Parizu dosti slovenskih študentov na študiju francoskega jezika, je

bil v domu vedno velik živ-zav, včasih do 35 ljudi na večerji. Imeli smo tudi goste iz Argentine, iz Avstralije in Amerike, da drugih iz evropskih dežel ne omenjamo. Vsi so navdušeni nad domom, od koder je tudi krasen pogled na celotni Pariz.

Vprašanje, ki ga moramo sedaj rešiti, je, da bo dom res dom, kjer bomo črpali in naši domače razpoloženje in duhovne sile za vsakdanje življenjske borbe. Rešiti bomo seveda morali tudi vprašanje, kako dom vzdrževati, in rešiti druga pereča finančna vprašanja.

Z denarjem, ki smo ga v drugi polovici julija dobili za Gutenberg (286.000 F), smo od dveh dolgov (250.000 F in 50.000 F), najprej vrnili dolg 50.000 F škofiji v Nanterre, ki nam je velikodušno pustila dogovorjene obresti, od drugega dolga smo vrnili eno petino, 50.000 F. Sicer pa smo plačali dela v hiši, ki so prišla mnogo dražja, kot smo bili računali, nekaj denarja pa dali na stran, da bomo zmogli vsaj najnujnejša dela v dvorani.

Ostane pa še vedno dolg 200.000 F, dokončna oprema hiše, dela v dvorani in nje oprema. — Začasen točen obračun bodo dobili vsi dobrotniki konec leta.

Nekaj dela v dvorani je bilo opravljenega v mesecu avgustu, v septembru in v oktobru pa bomo napravili, kolikor nam bodo dovoljevala finančna sredstva. Radi bi dela seveda čimprej dokončali, da bo dvorana mogla služiti svojemu namenu, toda brez potrebnih finančnih sredstev in brez prostovoljne pomoči rojakov pri delu ne moremo naprej.

Ko se vsem darovalcem in dobrotnikom pristrčno zahvaljujemo za dosedanjo pomoč bodisi v denarju, bodisi v delu (nekateri zaslужijo še prav posebno zahvalo), moremo in moramo s ponosom ugotoviti, da je pravzaprav pravi čudež, da smo prišli tako daleč v sedanjih težkih časih in ob tako skromnih sredstvih, ki so nam bila na razpolago. Upravičeno smemo reči, da je dom prepojen z ljube-

znijo in požrtvovalnostjo naših rojakov in z znojem naših delavcev.

Da bomo zmogli lepo urediti hišo, in da bomo zmogli dokončati in urediti dvorano, potrebujemo denarja in prostovoljnih delavcev, pa seveda pametnih nasvetov, da bo dom res služil svojemu namenu in vsak dan dosegel cilj, ki smo si ga bili zastavili.

V eni in v drugi stvari z zaupanjem pričakujemo Tvoj odgovor in pomoč, sestra, brat.

Nace Čretnik,
predsednik Odbora za Slovenski dom v Parizu

P. S.:

Darove za Slovenski dom v Parizu pošiljajte na poštni čekovni račun:

C. C. P. PARIS 19284 04 F
MISSION CATHOLIQUE
SLOVENE

3, Impasse Hoche
92320 CHATILLON

ali bančne čeke na isti naslov ali pa izročite svoj dar našim poverjenikom.

PAS-DE-CALAIS in NORD

Letošnji praznik Vnebohoda je združil vse rojake okrog naših *prvobohajancev in birmancev*. 23. maja zvečer je množica rojakov napolnila župno cerkev sv. Barbare, kjer je naš izseljenski škof dr. Stanko Lenič iz Ljubljane podelil *zakrament sv. birme* 65 birmancem. Slovesnost je spremljal združeni pevski zbor pod vodstvom mladega organista Andreja Rebola. Francosko pridigo je imel delegat Slovenske misije v Parizu g. Nace Čretnik. Po birmi je Farni odbor priredil zakusko za vse navzoče.

Drugi dan, na Vnebohod, je prevzvišeni gospod škof podelil v kapeli „Materne izseljencev“ 25 otrokom *prvo sv. obhajilo*.

Vsem, ki ste tako lepo sodelovali, Bog plačaj!

V Arrasu je 8. junija v svojem 82. letu življenja nenadoma *odšla v boljšo domovino* ga. Ana Mek, roj. Perc, doma s Kozjanskega. S svojim soprogom se je naselila v Bruay-en-Artois in preživela leta v pokoju v mali vasi Rebrevuette, kjer je tudi umrl njen soprog. Bila

je po srcu silno blaga, čeprav je znala biti energična. Pokopana je bila v Houdain 11. junija ob izredno veliki udeležbi rojakov in domačinov. Zapušča sina in hčerko z družinami. Naj se spočije v Gospodu!

V Arrasu je 25. junija tragično *preminil* Jože Sept v svojem 41. letu življenja. Doma v Bohinjski Bistrici zapušča ostarelo mater. Pokopan je bil v Arrasu 29. junija ob lepi udeležbi rojakov. Naj mu bo lahka tuja zemlja!

Vsem ostalim naših umrlih naše sožalje!

OB LUKSEMBURGU

Več novic se je nabralo, kar je razumljivo, ko v juliju in avgustu „Naša luč“ ne izide.

Pevski zbor „Slovenskega delavskega društva“ je naredil turnejo po Sloveniji in nastopil v več krajih; povsod je žel krasen uspeh.

Za narodni praznik (14. julija) so *Slovenci* odnesli *prvo nagrado*, ko je bilo tekmovanje okrašenih voz.

V Moutiers je *umrl* gospod Gantar kar nanaglooma in bil pokopan na Vnebohod; v Aumetzu pa Jože Komljanc in bil pokopan 21. junija. Gospa Jankovič si je za okrepitev svojega zdravja izbrala Slovenijo; ob počitnicah sta za njo šla še mož in hčreka. Sploh je razmeroma veliko Slovencev šlo na počitnice na

Novi Slovenski dom in zraven cerkev sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu pri Parizu.

vse strani, največ gotovo v Slovenijo, tako da je bilo ob Luksemburgu še bolj prazno kot med letom.

V Jamnikovi družini sta hčerki Kati in Isabel *dobili bratca* Danijela. Naj krepko raste v telesnem in duhovnem zdravju!

ALZACIJA

Za tretjo nedeljo v septembru vljudno vabimo vse rojake ob bližu in daleč *k septembrski maši* ob 15. uri. Potem je zopet celo leto do maja meseca ne bo.

ALGRANGE

Sv. maša v septembru bo na četrto nedeljo. Rojaki, ne pozabite na to in pridite v čim večjem številu!

VZHODNA LOTARINGIJA

23 raznašalcev „Naše luči“ napedo čaka, kdaj bo zopet prišla „Naša luč“, da jo bodo razdelili.

Po sijajnem načrtu g. Maršiča iz Nancya in g. Šinkovca, dirigenta cerkvenega zbora „Slovenci“ in „Jadrana“ je bilo sklenjeno, da bodo prvokrat v zgodovini naših rojakov v Nancyu in okolici organi-

zirali *slovesno sv. mašo* in nato prireditev v dvorani z odobrenjem g. župnika župnije sv. Petra v omejenem mestu. Na praznik sv. Trojice sta dva avtobusa iz Merlebacha pripeljala navdušene pevce in igralce orkestra v veliko cerkev sv. Petra v predmestju omejenega mesta. V polni veliki cerkvi je domači g. župnik prijazno pozdravil navzoče, nato pa je zadonela mogočna Mozartova sv. maša v župni cerkvi. Žal da se g. Dejak, ki prihaja redno v te kraje, ni mogel udeležiti — imel je sv. mašo v francoski župniji, katera je v njegovi oskrbi. Francoski časopisi so nato prinesli sliko in izredno pohvalo te slovesne maše.

G. Maršič in njegova družina ter njegovi prijatelji so nato organizirali veličasten nastop pevskih zborov in posameznih igralcev v veliki dvorani te župnije, nato pa gostoljubno postregli vse navzoče, med katerimi je bil tudi jugoslovanski konzul iz Strasbourga in učiteljica Slovencev iz Merlebacha.

S hvaležnostjo za krasno proslavo in izbornu postrežbo so se srečno vrnili vsi navdušeni člani „Slomška“ in „Jadrana“ v Merlebachu. Pogrešali smo g. Jankoviča in njegove žene, ki zaradi bolezni nista prišla.

Tu se še enkrat zahvaljujemo g. Maršiču in njegovi družini za vse dobrote. Vsem pa, ki so tako navdušeni sodelovali: stokratni Bog plačaj!

Druga poročila: Počitnice so naši rojaki dobro porabili. V soboto, 30. junija, je velik avtobus odpeljal naše rojake in prijatelje v Ljubljano, kamor so srečno prišli. Naši rojaki so v tem času poslali lepe pozdrave iz Španije, Italije, iz domovine itd. in se vsi srečno vrnili domov.

Žalost pa je v tem času napolnila srca naših rojakov, ko jim je *smrt* ugrabila njihove drage: Dne 17. 5. je *umrl* v Merlebachu Ivan Stucin, 50 let star. — 22. maja se je *poslovil* od tega sveta Ferdinand Zabukovec, tudi šele 50 let star. — 3. 7. je po hudi bolezni

umrla mati Helena Furlan, poročena Franz, v Hospital. — 7. 7. je *umrla* v Creutzwaldu dobra mati Pavla Primc, roj. Ravnikar. — V Cité Belle Roche smo ta čas *izgubili* rojaka Franca Goleta, starega 69 let. — V Cité Crehange je *umrl* naš rojak Alojz Benedic. — Časopisi so tudi prinesli žalostno sporočilo, da se je *smrtno ponesrečil* z motornim kolesom sin naše družine Stermljan.

Vsem tem želimo večni mir in pokoj, sorodnikom pa izražamo iskreno krščansko sožalje.

Red svetih maš v septembru:

V Merlebachu vsako nedeljo v Hospice Ste Elisabeth ob 10. uri.

V Habsterdicku vsak četrtek ob 9.30 uri.

V Creutzwaldu: Cité Neuland: torek, 11. 9., ob 9. uri; Cité Maroc torek, 25. 9., ob 9. uri; v Cité la Chapelle: v nedeljo, 16. 9., ob 15. uri.

V Cité des Chenes v nedeljo, 30. 9., ob 15. uri.

Vsaka sprememba bo pravočasno sporočena v časopisih.

Dne 24. junija je družina Lipičar iz Merlebacha dala *krstiti* hčerko Sežano (Francozi rečejo Suzane). Otroku in staršem želimo vso srečo!

Uradne ure so po kolonijah po sveti maši, v Merlebachu: vsako soboto od 9.—12. in od 14.—16. ure. Ako me ni doma, napišite listek. Enako: ako je kdo v bolnišnici (13 bolnišnic je v naši okolici!), napišite listek.

Vse dobro vam vsem želi

Stanko iz Merlebacha.

NICA

V nedeljo, 9. sept., ko smo se že vsi vrnili z letnega dopusta, *spet začinjamo* naša srečanja v kapeli čč. sester, 6, AV. don Bosco, kjer bo redno ob 10. uri *zjutraj slovenska maša*.

Upamo, da ste vsi srečno potovali tja in nazaj iz domovine. Pred odhodom smo slišali za razne težave, ki so nastale okrog bencinskih črpalk v Italiji, zato smo marsikateri pred odhodom omahovali, ali naj gremo na pot ali ostane-

mo v Franciji. Sedaj ste spet videli svoje domače, z njimi se pogovorili, naužili domačega zraka in hrane in se spočiti in okrepljeni vrnili k svojemu delu.

Nikar pa ne mislimo, da bodo za uspešno delo dovolj samo močne in zdrave roke; potreben je tudi božji blagoslov, ki naj spremlja naše delo in vse prizadevanje! To pa si moramo izprositi zlasti z rednim sodelovanjem pri nedeljski slovenski maši. Vsa slovenska skupnost je dolžna Bogu dajati skupno čast in se pri najsvetejši daritvi zahvaljevati, kajti vse, kar imamo in zmoremo, je božji dar.

Med počitnicami smo urejali *nove prostore*, kamor se bo preselila naša Slovenska misija. Vi veste, da je duhovnik vsa leta, odkar je prišel, stanoval v stari stavbi, ki je že davno bila določena za rušenje. V začetku leta pa je s škofije prišlo sporočilo, da bomo te prostore mogli uporabljati samo še do julija. Zato je bilo treba misliti na drugo stanovanje. S pomočjo božje previdnosti in srečnih okoliščin je meseca junija duhovnik prišel do lastnega stanovanja. Nove prostore je bilo treba popolnoma urediti, ker je bilo zanemarjeno od prejšnjih stanovalcev. Bilo je treba vse postaviti v kopalnici in kuhinji in celo stanovanje prepleskati. Bog povrni vsem, ki so z delom pomagali k ureditvi stanovanja: zidarjem, tistim, ki so pokladali ploščice, mizarju itd.! Pleskarska dela in tapete pa si je duhovnik sam postavil. Tako je sedaj stanovanje urejeno in ko to berete, je najbrž že izvršena preselitev. Zato se odslej v svojih potrebah obračajte na novi naslov:

Slovenska kat. misija, 17 rue de Sospel, 06300 Nice (St. Roch).

Upamo, da bo s časom misija dobila tudi svoj telefon in tako boste še lažje povezani s svojim duhovnikom.

Ko začinjamo sedaj *ново šolsko leto*, ne odlašajte z vpisom svojih otrok k *verouku!* Na verouk pa ne glejte kot na druge šolske predmete, kakor da je dovolj, če se otrok nauči nekaj molitvic in od-

govorov iz katekizma. Verouk je le pomagalo pri krščanskem oblikovanju otroka. Zato, če vi, starši, ne vodite otroka že od malega v cerkev in mu ne govorite nikoli o Bogu in z njim ne molite, potem takemu niti verouk ne bo mogel pomagati, da postane resničen in dober kristjan v življenju.

Mislím, da sami vidite okrog sebe zglede, kako so nekateri naši starši popolnoma odpovedali v krščanski vzgoji svojih otrok, kar je tudi v veliki meri vzrok, da imajo sedaj take probleme. Nekdaj so morda bili prepričani, da so „vse“ opravili, če so otroci parkrat prišli k patru na verouk. Veliko večjo skrb je treba posvečati krščanski vzgoji kot pa hrani in obleki; ali pa vsaj toliko skrbite za krščansko vzgojo, kolikor jo posvečate hrani in obleki!

Predvsem pa jim sami *dajte zgled* lepega krščanskega življenja. Kajti lepi zgled, ki ga je nekdanj človek v mladih letih videl pri svojih starših in vzgojiteljih, mu bo lahko pozneje edina opora, da ne zdrkne v prepad, ko nanj pridejo življenjske težave in skušnjave.

COLLE S/LOUP

Tudi z novim šolskim letom bomo vsaj enkrat na mesec prišli skupaj k *slovenski maši* na tem prijetnem griču. Mislím, da se bomo tudi letos lahko držali že ustaljene tradicije, da se tukaj dobimo popoldan zadnje nedelje v mesecu.

Vsi ste lepo vabljeni, da pridete v nedeljo, 30. sept., ob 4. uri popoldan.

MARSEILLE

Že od srede junija nismo več bili skupaj, ker nas tu ni veliko Slovencev, ki se poznamo in še ti smo odšli na počitnice ob različnem času. Sedaj, ko smo se vsi vrnili, lahko spet obnovimo *naša srečanja* in se bomo zbirali k *slovenski maši* v prijaznem naselju Eoures pri Marseille-u. Če pa je potrebno, se lahko zberemo tudi kje drugje, saj nam povsod domači župniki gredo na roko in z ve-

seljem odstopijo prostore, če niso zasedeni od njihove skupnosti.

Na prvo naše srečanje po letnih počitnicah ste vsi lepo vabljeni za nedeljo, 23. sept., ob 5. uri popoldan v Eoures pri Marseille-u.

nemčija

FRANKFURT

Prvo nedeljo v juliju smo imeli v Frankfurtu *prvo sv. obhajilo*. Vse leto so se prvoobhajanci skrbno pripravljali za ta dan. Ob res lepi udeležbi pri sveti maši smo tako lahko lepo pripravljene obhajali ta župnijski praznik. Ministrantje in ministrantke so v sprevodu pripeljali prvoobhajance in jim bili tudi med sv. mašo pomočniki, da je vse lepo teklo. Pater Tomaž je s svojo udeležbo povzdignil slovesnost. Lepo petje in pripravljene duše so naredile ta dan res lep. Gotovo bo vsem ostal še dolgo v spominu.

Po sveti maši pa smo imeli skup-

no pogostitev vseh udeležencev. Dolgo se nismo mogli raziti, ker smo čutili, da nas je vse povezala božja Ljubezen. Upajmo, da bodo naši prvoobhajanci začeto pot zvesto nadaljevali!

Z *novi pesmarico* smo se tudi malo bolj seznanili in „okorajžili“. Po maši imamo sedaj pevske vaje, da tako obogatimo svoj pevski program. Med počitnicami smo seveda počivali, zato pa bomo jeseni spet bolj pridno pomagali, da ostanemo zvesti tradiciji: Slovenci radi pojemo!

Nica: Hiša, kamor smo se v septembru preselili. Prostori so v prtiličju; pod njenimi okni je videti prislono motorno kolo.

ROMANJE V KEVELAER K MILOSTNI PODOBI MATERE BOŽJE

bo v nedeljo, 23. sept. 1979,
z mašo v Kerzenkapelle
ob 12. uri.

Uro pred mašo prilika za
spoved. Letos se nam pri-
družijo tudi rojaki iz Belgije.

*

VINSKA TRGATEV V OBERHAUSNU

bo v soboto, 15. sept. 1979,
od 17. do 24. ure
v evangeličanski dvorani
zraven glavnega vhoda
Stadhalle v Oberhausen-
Mitte.

Ne zamudite naše
edinstvene letne prireditve!

V Frankfurtu so otroci naših rojakov prvič pristopil k obhajilni mizi.

HEIDELBERG

4. februarja t. l. je po dolgi zahrbtni bolezni umrl v Heidelbergu (Rohrbacher Klinik) *Martin Gajšek* iz Dolge gore pri Pónikvi pri Celjju.

Pokojnik je prišel v Nemčijo l. 1957 z ženo in s tremi otroki v upanju, da bo tukaj dobil lažje delo ker je bil nemški invalid brez leve roke, ki jo je izgubil v drugi svetovni vojski. Pa tudi tukaj je moral težko delati, zaradi česar je trpel sam in tudi družina.

Nato se je še pridružila zahrbtna bolezen, za katero je tri leta trpel. V bolnišnici mu je težke zadnje ure skušal lajšati g. župnik Stanko Gajšek, ker je imel bližje kakor g. Jereb; podelil mu je tudi sv. zakrament za umirajoče.

Pokopan je bil 7. februarja; pogrebne obrede sta opravila naša duhovnika g. Gajšek in g. Jereb. Tu je zapustil v globoki žalosti ženo Tončko, hčerko in dva sina ter tri vnuke, doma na Sladki gori pa dve sestri. — Bodi mu zemlja lahka, čeprav je tuja! Žalujočim sodrožnikom naše iskreno sožalje!

STUTTART-okolica

Slovesen materinski dan: Na 2. nedeljo v maju smo v Stuttgartu proslavili dan naših mater. Ob tej priliki je bila sveta maša, med katero je nastopil moški pevski zbor „Domači zvon“, posebno lepo obiskana. Po cerkveni slovesnosti smo nadaljevali materinsko slavlje v nabito polni dvorani pri cerkvi sv. Konrada. Častna mesta

ob belo pogrnenih in okrašenih mizah je zasedlo 95 navzočih mater iz Stuttgarta in okolice. Pozorno so sledile pestremu programu na odru. Otroci in mladinci so jim namreč čestitali z deklamacijami, petjem, godbo in kratko igrlico „Prava mati“. Po programu na odru smo materam postregli s kavo in torto.

Šmarnice in piknik za „dan očetov“. Na Vnebohod, 24. maja, ki velja v Nemčiji za „dan očetov“, se je okrog 200 rojakov zbralo na Hohenrechbergu. Prvi so „zasedli hrib“ že ob 10. uri dopoldne, da pripravijo vse potrebno za pečenje prašička. Drugi so se povzpeli na „Šmarno goro“ v opoldanskih urah, med njimi veliko očetov s svojimi družinami.

Ob 15. uri so se oglasili zvonovi in poklicali udeležence v božjo hišo. Cerkev se je proti pričakovanju (vreme ni bilo najlepše) napolnila. Marijina podoba na oltarju, vsa v majskem cvetju, je za uro dolgo pritegnila naša čustva, ki smo jim dali duška v pesmi med mašo in med šmarnicami. Moški zbor „Domači zvon“ je s kora podprl ljudsko petje in zapel tudi svoje melodije v veliko veselje navzočih božjih častilcev.

Po maši se je vsa družba zbrala ob tabornem ognju, kjer je dišalo po pečenem oddojku in klobasah. Pevci so se držali skupaj

Pokojni Martin Gajšek, Heidelberg.

Naši rojaki, zbrani ob blagoslovu velikonočnega žegna v Krefeldu.

in zapeli, da je odmevalo čez hrib in dol. V svoji zavzetosti bi bili kmalu pozabili na pečenko, za katero se je kosalo staro in mlado.

Slovenska košarica mestu Esslingen: Mesto Esslingen je 6. maja praznovalo mednarodni dan. Pri cerkveni slovesnosti v cerkvi sv. Pavla je sodelovala tudi slovenska skupina: gospod Toni Casar je prebral mašno berilo, gospa Katica Podjavoršek prošnjje, moški zbor „Domači zvon“ se je oglasil s kora s pesmijo „Ko bron doni“, otroški par v narodnih nošah pa je postavil na oltar košarico s slovensko potico, kranjsko klobaso in steklenico haloškega vina. Te dobrote so potem dali v Dom za novopriseljence iz vzhodnih držav. Slovensko dobrodošlico so sprejeli z velikim veseljem.

Prvoobhajanska slovesnost: Na nedeljo presvete Trojice smo v Stuttgartu praznovali prvoobhajansko slovesnost, katere se je udeležilo 17 slovenskih otrok. Vsi so pristopili k obhajilni mizi v prvoobhajanskih oblekicah, nekateri prvokrat, drugi so slovesnost ponovili. Cerkev je bila polna kot že dolgo ne in najlepše je bilo to, da se je poti k obhajilni mizi prvoobhajancev pridružila skoraj vsa cerkev. Na čast Bogu in v veselje slavljenca se je s kora oglasila ubrana pesem „Domačega zvona“.

Po maši so se zbrali prvoobhajanci s svojimi starši v Slovenskem domu, kjer smo otroke po naši navadi pogostili ter jim izročili spominske slike Jezusove zadnje večerje.

Uspešen zaključek Sobotne šole: V soboto, 16. junija, smo v Stuttgartu zaključili Sobotno šolo za šolsko leto 1978/79. Ob tej priliki smo razdelili 64 spričeval z oceno v veronauku, slovenščini in vedenju.

V prvem oddelku je dobilo spričevalo 22 otrok, v drugem oddelku 12, v tretjem pa 30. Otroci so spričevala s ponosom sprejeli, saj niso le kos papirja, ampak potrdilo, da so se v šoli tudi nekaj naučili.

Novomašnik „Gastarbeiter“ med nami: V nedeljo, 1. julija, smo

Slovenski delavci iz Stuttgarta so od 28. 4.—1. 5. 1979 poromali v Rim. Na sliki jih vidimo pred baziliko sv. Petra.

imeli v Stuttgartu izredno slovesnost. Slovenski novomašnik, gospod Marjan Vidmar, ki ga je 24. junija v Rimu posvetil papež Janez Pavel II., je prišel med nas in opravil slovesno sveto mašo ter podelil novomašniški blagoslov.

Novomašnik Vidmar je sin delavske družine (oče je zidar) iz Primorske. Starši so se preselili v Argentino in tam je nadarjeni fant pričel z bogoslovnim študijem ter ga letos v Rimu dokončal. V poletnih počitnicah 1977 in 1978 je delal pri Daimlerju v Sindelfingenu, stanoval pa v Slovenskem domu v Stuttgartu. Tako lahko trdimo, da je novomašnik „Gastarbei-

ter“. V juliju je obiskal tudi druge slovenske kolonije, kjer je mesečna maša.

MÜNCHEN

Od srede maja do srede avgusta so trije meseci. Naj omenimo iz tega časa le nekaj drobcev:

Prvo obhajilo — štirje fantiči, štirje deklički — je bila prisrčna, domača verska slovesnost, ko so pri prošnjah tudi prvoobhajanci sprego-

Za „dan očetov“ 24. maja je okrog 200 slovenskih delavcev iz Stuttgarta in okolice napravilo izlet na Hohenrechberg. Po cerkveni pobožnosti jim pečene klobase dobro teknejo. V gruči pa se kosajo za zadnje kosce pečene prašička.

vorili, sicer pa z nami molili in peli vso mašo in pri litanijah. Po doba Brezjanke ki so jo obesili vsak nad svojo posteljo, jih bo spominjala na ta lepi hip v življenju.

Za izlet se nam je sonce nasmejnilo in nam vso pot svetilo in nas grelo. Po maši v domači kapeli smo se odpeljali k Tegernsee; tam smo šli eno uro peš skozi prijeten gozdlič ob potoku; v Kreuthu nas je pričakala malodane neznana slovenska dobrotnica z mezenskim darom za vse izletnike (petsto mark, ki smo si jih bratsko razdelili); avtobus nas je peljal mimo Schliersee k Spitzingsee; razšli smo se po okolici: nekateri s sedežnico na Taubenstein, drugi peš v sosednjo dolino, tretji okrog jezera; odpeljali smo se v smeri še treh jezer, pa nam je majhna nesreča preprečila nadaljnjo pot; v bližnji krčmi smo se „potolazili“, potem jo pa mahnil domov.

Tudi ob šolskem izletu nam je bilo nebo naklonjeno, čeprav je prej silno slabo kazalo. Odpeljali smo se v Brannenburg in tam naredili ob potoku izlet v hrib, kjer so nas pričakali konji in krave. Potem smo se z avtobusom napotili k zmaju v Telzelswurm, si tam ogledali slap in kósili. Med potjo po visoki gorski planoti smo se še enkrat ustavili, da smo se fotografirali in si privezali dušo.

V poletnih mesecih smo se nekaj nedelj po maši zbrali pri mizah na živilskem trgu in ob vrčkih bavarskega „rumenega zlata“ zapeli naše narodne. Eno nedeljo je bilo slovensko pesem slišati prav do noči.

September bo spet prinesel v našo župnijo novo življenje: sredi meseca se bosta začela oba slovenska tečaja, že prej pa vaje za cerkveno ljudsko petje; 6. oktobra bomo imeli svoj „Oktoberfest“ — vinsko trgatav — v drugem lokalu kot doslej, ker dosedanjega podirajo: to pot bomo „brali grozdje“ pri Löwenbräu, Stiglmairplatz.

Krščeni so bili: Danijel Meško, sin Vincenca in Ane, roj. Hrzenjak; Dejan Riga, sin Milana in Irene, roj. Beškovnik; Suzana Bučar, hčerka

Cirila in Brigite, roj. Miklavčič. — Staršem čestitamo, otrokom pa želimo vse dobro!

nizozemska

V maju sta g. Jožko in ga. Magda Robek slavila 25. obletnico poroke. Za to priložnost sta povabila „Zvon“ in številne prijatelje na pristavo sredi gozda, katere lastnik je družina Eggen-Deželak iz Brunssuma, ter vse prav kraljevsko pogostila. G. Jožko je prepričljivo pokazal, da ne štedi, kadar gre za prijatelje. Ves popoldan je veselo odmevala slovenska pesem. Slovinci okrog „Zvona“ bi v poznanju slovenskih narodnih pesmi mogli tekmovati s katerokoli slovensko vasjo.

G. Jožku in ge. Magdi se za prijaznost iskreno zahvaljujemo, k družinskemu prazniku toplo čestitamo in kličemo: še na mnoga leta!

Konec maja smo imeli v Heerle- nu zaključno šmarnično pobožnost. „Zvon“ je spet prav lepo prepeval. Veseli smo bili prav lepe udeležbe.

Po cerkveni slovesnosti smo se zbrali v Heerlerheide k materinski in očetovski proslavi. Odbor Društva sv. Barbare je navzoče velikodušno pogostil, nato pa smo materam in očetom čestitali z besedo, pesmijo in šopkom rož. Na koncu je g. Slavko potegnil harmoniko in pesem je sledila pesmi do večera. Bilo je res prav lepo. Hvala vsem, posebno pa odboru Društva sv. Barbare, ki vedno misli na našo celotno skupnost!

„Zvonov“ zlati jubilej: Prvo nedeljo v oktobru bo „Zvon“ cerkveno proslavil svoj jubilej s službo božjo v Heerlerheide ob 10.30 dopoldne. Nato bo sprejem v dvorani. Vsi iskreno vabljeni! To bo manifestacija naše pevske kulture in človečanske zrelosti. In ne pozabite, da je „Zvon“ zaslužil ne samo našo prisotnost, temveč tudi LEPO kuverto...

Hvala vnaprej! Na veselo svidenje!

švedska

Sredi maja se pri nas narava naenkrat razbohoti. Tudi življenje Slovencev postane v tem času sila razgibano. Marsičesa ne bo moč zajeti v besede, vendar nič zato. Najvažnejše je, kaj je ostalo zapisano v našem spominu, saj se naša dobra volja večinoma napa- ja ob lepih doživetjih iz preteklosti.

Obisk gospoda škofa dr. Stanislava Leniča in binškošni shod v Vadsteni sta nam prinesla toliko veselja, da je doživetje letošnjih binškošni vredno osvežiti.

S tem obiskom se je izpolnila škofova srčna želja, da pride enkrat med Slovence na Švedskem. V skromnih petih dneh, ki si jih je odmeril za Skandinavijo, se je na več krajih srečal z rojaki in v veliki meri spoznal tudi deželo, v kateri živijo.

Prvi dan se je ustavil v Vedbae- ku blizu Kopenhagna pri svojem starem znancu in prijatelju iz šolskih let nadškofu dr. Jožetu Žabkarju, ki že deset let opravlja službo apostolskega delegata za Skandinavijo ter pronuncija za Finsko in Islandijo. V teh letih je dobro spoznal severne dežele in življenje v njih, zato je povedal veliko zanimivega o posebnostih teh dežel.

Prve vtise o naših ljudeh na Švedskem je škof dr. Lenič dobil v Malmöju, kjer je 1. junija maševal. Ker je bil to delovni dan, so bili nekateri zaradi službe za- držani, drugi pa se najbrž premalo zanimajo, kaj se v cerkvi dogaja, tako da iz samega Malmöja ni bilo toliko udeležencev, kot je bilo pričakovati. Ker jih je prišlo nekaj tudi iz Landskrone, Bjuva ter okoliških krajev, se nas je kljub temu zbralo okrog petdeset. Čeprav je cerkev Našega Odrašenika skoraj največje katoliško svetišče na Švedskem, so ubrani glasovi med mašo napolnili prostor z lepo pesmijo.

Po maši smo se zbrali ob kavi in skrbno pripravljenem domačem pecivu. Škof sam je s svojo dov-

Del naših rojakov med sv. mašo škofa dr. Leniča ob priliki letošnjega binškošnega srečanja.

Binškošno srečanje 1979 v Vadstenu: Naši rojaki gredo v procesiji v cerkev sv. Brigite.

tipnostjo poskrbel za razigrano razpoloženje. Z veselo pesmijo pa smo pokazali, da znamo pogumno zapeti tudi brez pristne domače kapljice.

Škofova pot v Vadsteno je vodila preko Göteborga. Tisto binškošno soboto Göteborg s svojimi 31° C vročine prav gotovo ni razodeval, da leži na 58. vzporedniku.

Strah, da se bomo tudi v Vadstenu parili na skoraj tropski vročini, je bil odveč, saj se je drugi dan nekoliko ohladilo. V čudovitem vremenu binškošne nedelje so naravne lepote jezera Vättern in arhitektonsko razkošje Vadstene še bolj prišle do izraza. Do 12. ure smo se iz različnih krajev obširne dežele zbrali k škofovi maši. Bilo nas je okrog 250. Čutiti je bilo, da je škofova beseda zadela v živo. Ne moremo se zadovoljiti le z materialnim standardom, ampak moramo — kakor je dejal — gojiti tudi kulturo srca.

Procesija v cerkev z grobom sv. Brigite je bilo posebno doživetje tudi za domačine, ki so z zanimanjem opazovali spreved ob jezerski obali in zavzeto prisluhnili petju: „Zvonovi zvonijo...“ in „Lepa si...“ Mnogim je padlo v oči, s

kakšno ginjenostjo je na vratih protestantske cerkve evangeličanski pastor pozdravil našega škofa.

Potem ko smo se na samostanskem vrtu pokrepčali z juho in klobasami, smo se zbrali v dvorani bolnišnice. Najprej je g. škof sporočil pozdrave vseh slovenskih škofov in se posebej spomnil g. Jožeta Flisa in p. Janeza Sodja, ki sta orala ledino izseljenskega dušnega pastirstva med nami. V konkretnem izraz in potrdilo resnične skrbi domače Cerkve za izseljenca pa je izzvenela obljuba, da bodo slovenski škofje poslali še enega duhovnika na Švedsko.

Ko smo si ogledali plese, ki jih je uprizorila folklorna skupina društva „F. Prešeren“ iz Göteborga in prisluhnili otroškim skupinam iz Landskrone in Kopinga, so „Lastovke“ iz Landskrone poskrbele za vse, ki so imeli nabrušene pete za ples.

Po bogato izpolnjenem dnevu smo se veselo razšli s tihim računanjem, kdaj bodo prihodnje binškošti.

Na binškošni ponedeljek se je zbralo pri škofovi maši v stockholmski stolnici precej naših rojakov, ki živé v tem mestu. Po maši je bilo zopet sproščeno srečanje ob kavi. Rojak, ki je škofu zaželel dobrodošlico, se mu je obenem zahvalil za pozornost, ki nam jo je skazal s tem obiskom. Gospod

škof je obljubil, da bo rad izkoristil še kakšno priložnost, da obišče deželo in rojake v njej. O naših ljudeh in o krajih pa si je tiste dni nabral polno lepih vtisov.

Preden je gospod škof naslednji dan odšel na letalo za domovino, je obiskal še stockholmskega škofa dr. Huberta Brandenbura, ki je pokazal veliko zanimanje za Slovence. Dejal je, da bi rad videl, kje smo doma, in bo morda že drugo leto prišel pogledat Slovenijo.

švica

Rojstni dnevi velikih mož so spominski dnevi. Obletnice velikih in odličnih bitk so spominski dnevi. Nastanki novih držav se praznujejo v spominskih dnevih. Vsi ti *spominski dnevi* imajo nekaj skupnega: živi, resnično doživeti so samo nekaj let po dogodku, ki se ga na spominski dan dotaknemo. Nato postane spominski dan samo še tradicija, nekaj, kar je na koledarju pač kot spominski dan označeno.

Tudi *materinski dan* je spominski

dan, toda njegova vsebina ni vezana samo na eno osebo in na en dogodek. V materinskem dnevu so obsežene vse matere tega sveta, vse žene, ki so na svoj način oblikovale usodo tega sveta in življenje, ki je zdaj cvetelo v blagostanju, zdaj spet se požiralo v vojskah. Materinski dan ni od dneva, ko ga je nekdo dal v koledar. Že davno prej je bil živ, od hipa, ko je bil prvi otrok rojen na ta svet. Ustvarila ga je vez med materjo in otrokom.

Nekoč, v tisti dobi, ko je bila skrivnost materinstva še trdno zasidrana v večnosti, od koder pri-

hajajo duše otrok, je bilo materinstvo kakor lep, svet praznik. Otrok je prišel v hišo in pomenil je v resnici novo življenje. Bil je krščen, dobil ime, rasel ob tihi in neusahljivi ljubezni cele hiše, ki ni bila spačena in zveržena, kakor je marsikje danes. Nič pretiranega ni bilo v tej ljubezni.

S temi mislimi smo se zbrali 13. maja v Zürichu k *materinski proslavi*, da poudarimo tisto, kar mora v tem času poudarjati vsak krščanski človek: duhovnost materinstva, duhovni odnos matere in očeta do otroka in otroka do matere in očeta. Vse to so nam lepo podali

otroci tudi tokrat s svojim programom na odru.

Lik matere in očeta je gotovo eden najlepših likov v kiparstvu in literaturi. Tema likoma se klanjamo, pred njima v globokem spoštovanju prižigamo luč iskrene ljubezni.

Drage matere in očetje, majhni in veliki otroci, prosimo Boga, da vaša ljubezen nikdar ne ugasne, zakaj pust in temen bi bil svet brez te ljubezni. Svetite nam še dolgo, da bomo iz vaše ljubezni mogli sijati tudi mi!

Za binokošti smo priredili dvo-dnevni *izlet z mašo v Engadin*. Le-

slovinci ob meji

KOROŠKA — Z zadovoljstvom so sprejeli Slovenci televizijsko oddajo „Vas ob meji“, ki je prikazala življenje koroških Slovencev ob Nemcih v letih 1918 do 1945. — Narodni svet koroških Slovencev je obhajal 30-letnico delovanja. — 20. maja so na Radišah odprli slovenski kulturni dom. — Slov. prosvetno društvo „Rož“ v Št. Jakobu je imelo občni zbor. V okviru društva deluje dramatski odsek, ki je zaigral „Miklovo Zalo“, in pevski zbor, ki ima 50 pevecv. — V Rožeku so obnovili kulturno društvo, ki sedaj nosi naslov „Peter Markovič“, ki je že priredilo prvo kulturno prireditev. — Ob 80-letnici slikarja Božidarja Jakca je bilo v „Auli Slovenici“ razstavljenih 36 njegovih portretov. — Ob 75-letnici slikarja Wernerja Berga sta v Pliberku odprti kar dve razstavi: stalna galerija in v župnijski dvorani, ki kaže prerez njegovega dela. — Katoliška slovenska mladina je priredila v Bilčovsu pod vodilom „Skupnost osrečuje“ mladinski dan. Zbralo se je okrog 800 mladih. — Zaključna akademija Slovenske gimnazije v Celovcu je bila prirejena pod vodilom „Tu smo, vaši otroci“. Poleg gimnazijcev so sodelovali otroci celovškega vrtca „Naš otrok“ in sestrskega vrtca iz Št. Petra v Rožu. — Poseben dan za otroke so priredili v Šmarjeti v Rožu s kulturnim in športnim programom. —

Celulozna tovarna na Rebrci je po enem letu spet v obratu. Tovarna ima naslov „Obir“. Novi lastnici sta „Slovenija les“ in neko švicarsko podjetje. — 16. junija so v Globasnici odprli novo ljudsko šolo. — Mešani pevski zbor „Podjuna“, ki šteje 40 pevecv, je ob petletnici priredil spominski koncert. — 1500 ljudi je obiskalo zaključno razstavo sestrške Gospodinjske šole v Št. Rupertu pri Velikovcu. Tudi v Št. Petru so gojenke priredile razstavo in lepo akademijo ob zaključku šolskega leta. — V Svečah so slovesno proslavljali 70-letnico Slov. prosvetnega društva „Kočna“. Ob tej priložnosti so odkrili spomenik rojaku Andreju Einspielerju. — V Rožeku je 11. julija imel novo mašo edini letošnji novomašnik krške škofije, g. Marjan Schuster (je koroški Slovenec).

GORIŠKA — V Katoliškem domu v Gorici se je vršil tabor zamejske mladine s sodelovanjem koroške, tržaške in goriške mladine. — V istem domu se je 20. maja vršilo srečanje manjšin za Evropo, ki ga je sklicala Slovenska skupnost za Furlanijo-Juljsko krajino. — Škofov vikar dr. Simič je 27. maja blagoslovil novo poslopje slovenske ljudske šole v Gorici. — Pesnica Ljubka Šorli-Bratuž in pisateljica Zora Piščanc sta dobili papeško odlikovanje „Pro Ecclesia et Pontifice“ za zasluge v goriški Cerkvi. — V Števerjanu se je vršil IX. festival slovenske narodnozabavne glasbe. Sodelovalo je 15 ansamblov. — Ob 1400-letnici gra-

deške bazilike je nastopil v cerkvi s koncertom tudi goriški zbor „Lojze Bratuž“. Pri koncertu je bilo navzočih veliko nemških turistov, ki so pevce nagradili s ploskanjem.

TRŽAŠKA — 27. maja je poteklo 25 let, kar izhaja v Trstu tednik „Novi list“. Ustanovil ga je dr. Engelbert Besednjak, sedaj ga urejuje dr. Drago Legiša. — Ob 25-letnici izhajanja revije „Galeb“ so v Kulturnem domu v Trstu priredili spominsko proslavo. — „Dežela kaplana Martina Čedermaca“ je bil naslov kulturne prireditve, ki jo je priredil cerkveni pevski zbor z Opčin v Finžgarjevem domu. — Ob obletnici posvetitve cerkve Matere božje na Vejni so se zbrali popoldne slovenski verniki ob škofu Bellomiju, ki jim je po petih litanijah tudi slovensko maševal. — V Trstu (Le Beatitudini) se je vršilo srečanje slovenskih zdamskih in zamejskih duhovnikov že osemnajstič. Na srečanju so obravnavali pastoralna vprašanja. — Na Ciril-Methodovo nedeljo so se slovenski verniki zbrali k ekumenski pobožnosti na Vejni nad Trstom. — 52 slovenskih Tržačanov je bilo na romanju v Čenstohovi.

slovinci po svetu

AVSTRALIJA — Kljub napadanju, ki se vedno znova pojavlja v re-

po vreme in dobro razpoloženje nam bo ostalo v lepem spominu. Tako smo zopet videli del Švice, ki bi je drugače gotovo ne videli. Hvaležni smo naši misiji, da nam je priredila to veselje.

Lansko leto smo ob zelo lepi udeležbi proslavili 10-letnico naše Slovenske misije v Švici v Einsiedelnu. Tudi letos ste prav pristočno vabljeni na naše 11. romanje k Mariji v Einsiedeln v nedeljo, 23. septembra. Za to priliko pride koprski škof dr. J. Jenko, ki bo ob tej priliki tudi *birmal* naše otroke.

Vabljeni ste tudi sosodje iz Nemčije, Avstrije in iz domovine.

Trije naši malčki na proslavi materinskega dne pred znamenjem brezjanske Marije v dvorani Guthirt v Zürichu.

žimskem časopisju, avstralski Slovenci cenijo svoja verska središča in duhovnike. To pokažejo z nabirkami za ta središča. V Kewu so ob velikonočni nabirki nabrali kar 2583 dolarjev. — Baragova knjižnica v Kewu ima že okrog 1600 knjig, ki pomagajo utrjevati slovenstvo med našimi rojaki. — V sklad za zidanje cerkvene dvorane v Sydneyu je „pirhovanje“ prineslo 1481 dolarjev. — Oba slovenska filma, ki so ju kazali na mednarodnem filmskem festivalu v Avstraliji („Pomlad prihaja“ in „Življenje vdove Karle Žisar“) sta slabo predstavila slovensko kulturo v Avstraliji. — Cerkev sv. Rafaela v Merrylandsu ima dotrajane orgle. Zato so začeli z nabirko za nove orgle. Nabrali so že okrog 3000 dolarjev. — Verski središči v Sydneyu in Melbournu sta pripravili lepi materinski proslavi. Nastopili so predvsem otroci. — Slovensko versko središče v Melbournu je prvo julijsko nedeljo obhajalo praznik svojih cerkvenih zavetnikov sv. Cirila in Metoda najprej v cerkvi, potem pa v dvorani. — V stolnici sv. Patrika v Melbournu je bila 22. julija maša narodov, ki so se je tudi Slovenci v lepem številu udeležili.

ARGENTINA — Slovensko kat. akademsko društvo je priredilo študijski dan, združen z občnim zborom. Za novega predsednika je bil izvoljen Gregor Rant. — Pod geslom „Zvestoba slovenskim izročilom“ so s posebno akademijo proslavili 18. obletnico Slovenske-

ga doma v San Martinu. — Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu je obhajala svoj srebrni jubilej. V zadnjem letu je priredila 22 kulturnih večerov, izdala štiri zvezke „Meddobja“, „Glas kulturne akcije“. Pri volitvah je bil izvoljen za novega predsednika g. Lado Lenček CM. Dosedanji dolgoletni predsednik dr. Tine Debeljak je postal častni predsednik. — Centralna slovenska hiša v Buenos Airesu je tudi praznovala 25-letnico obstoja ter 5-letnico blagoslovitve cerkve Marije Pomagaj. — Po vseh slovenskih kolonijah v Argentini so se spomnili žrtev revolucije na Slovenskem. Osrednja proslava je bila v Slovenski hiši v Buenos Airesu.

ZDA — Največja slovenska župnija v Clevelandu je dobila novega župnika. Škof je imenoval za župnika dosedanjega kaplana na fari g. Jožefa Božnarja. — S 1. julijem je odšel v pokoj tudi župnik g. Jožef Varga, ki je požrtvovalno deloval v župniji sv. Lovrenca v Clevelandu. — V maju je v Chicagu umrl štajerski rojak g. Mirko Geratič, bolj poznan pod imenom „toti Štajerc“. Dolga leta je teden za tednom pisal v „Ameriško Domovino“ članke z naslovom „Izpod zvona sv. Štefana“. — V starosti 84 let je umrla 21. maja sestra Lavoslava Turk, ki je pisala v isti list članke „Iz lemontskega grička“. — Nad 400 oseb se je udeležilo v Chicagu proslave 60-letnice „Oltarnega društva“. Društvo združuje

žene in matere, ki skrbijo za cerkev, za ohranjanje krščanskega življenja po naših družinah. — Slovenska mladina, ki je rojena že v ZDA, se je 20. maja zbrala pri Sv. Vidu v Clevelandu in s spominsko proslavo počastila žrtev komunistične revolucije v Sloveniji. — Verniki šentvidske župnije v Clevelandu so se 3. junija poslovili od župnika g. Edvarda Pevca, ki je postal ravnatelj Škofijskega kolegija sv. Karla Boromejskega v Clevelandu. — V New Yorku je umrl nekdanji ravnatelj zavoda na Rakovniku salezijanec dr. Franc Knific. — Mladinski krožek iz Clevelanda je v Euclidu priredil koncert in zaigral opereto „Janko in Metka“. — Slovensko društvo „Triglav“ iz Milwaukeeja je v svojem parku pripravil lep materinski dan. — 1. julija so v Lemontu obhajali 50-letnico vseslovenskega katoliškega shoda v Ameriki.

KANADA. — Okrog 600 rojakov je prisostvovalo v newtorontski dvorani koncertu, ki ga je priredil mladi zbor „Fantje na vasi“. — Kar 2200 vernikov se je udeležilo velikonočnih maš v cerkvi Marije brezmadežne v Torontu. — Župnija Marije Pomagaj v Torontu obhajala srebrni jubilej, odkar so namestili brezjansko Marijo v cerkev. Sliko je napravil p. Blaž Farčnik leta 1927 za cerkev sv. Janeza Vianeya v Detroitu. Od tam je prišla leta 1940 v Kanado v Vineland in leta 1954 v novo farno cerkev v Torontu.

(Nadaljevanje s strani 13)
tovnima nazoroma". V mojem predavanju sploh ni bilo besede o narodnoosvobodilnem boju. Spregovorim samo o tem, zakaj je — po mojem mišljenju — prišlo do spora med KP in delom slovenske Cerkve. Vprašanje je tako zastavljeno čisto drugače. Mislim, da noben zgodovinar ne istoveti KP in NOB. Glede spora med KP in delom Cerkve si pa upam trdit, da je bil to predvsem ideološki spor. Na splošno bi na vprašanja v zvezi z zgodovinskimi problemi odgovoril s parafrazo naslova Javornikovega članka samega: „Nihče nima monopola nad resnico, tudi nad zgodovinsko resnico ne.“ Predvsem ne kaže zgodovine mitizirati.

Franc Rode

Družina, Ljubljana, 15. julija 1979, str. 6.

Opomba: na gornji članek je odgovoril v sobotni prilogi Dela 14. julija sekretar predsedstva CK ZKS Franc Šetinc. Za ta odgovor je značilno, da se sproženih vprašanj sploh ne dotakne, pač pa skuša med slovenske katoličane sejati razdor, posamičnim „skrajnežem“ pa grozi. V to razpravo je končno posegel ljubljanski nadškof z naslednjim prispevkom:

DRUŽINA:

CERKEV ZA ČLOVEKOVE PRAVICE

Z drugim vatikanskim koncilom kot tudi z najnovejšimi izjavami papeža Janeza Pavla II. je Cerkev v celoti — in ne samo kakšni njeni posamični skrajneži — zelo jasno in nedvoumno opredelila svoje mesto v sodobni družbi. Ni povezana z nobenim političnim sistemom, omejuje se od poseganja v čisto politične zadeve, prav tako pa ne sme biti podrejena nobeni politični skupini in njeni ideologiji. Ne more pa in nima pravice, da bi se zaradi političnih ozirav odrekla svoji preproški vlogi in ne bi kritično presojala — čeprav samo z verskega in moralnega stališča — dogajanja na vseh področjih človeškega življenja. Ta pravica pripada vsem

članom Cerkve tudi s splošno sprejetimi človekovimi pravicami. Člen 19. Izjave organizacije Združenih narodov o človekovih pravicah, ki jo je podpisala tudi SFRJ, pravi: „Vsak posameznik ima pravico do svobode mišljenja in do izražanja svojega mišljenja.“

Tudi Cerkev je dolžna te pravice zagovarjati in braniti, verni pa se zavedajo, da s tem uresničujejo Kristusovo odrešilno poslanstvo. Papež Janez Pavel II. pravi: „Članice Združenih narodov so se med seboj zavezale, da bodo te pravice natančno spoštovale. To dolžnost in te obveznosti so ratificirale skoraj vse sodobne države, kar daje jamstvo in upanje, da bodo človekove pravice postale po vsem svetu osnovno načelo, ki bo usmerjalo delo za blagor človeka. Cerkvi ni potrebno naglašati, kako tesno je to načelo, povezano z njenim poslanstvom v današnjem svetu“ (Odrešenik človeka 17). Še posebej pa so verni dolžni braniti ne samo načelno, se pravi v ustavi in v zakonih zagotovljeno abstraktno enakopravnost vernih in nevernih, ampak se morajo truditi za dosledno in konkretno uresničevanje te enakopravnosti. O Cerkvi na splošno pravi v tem smislu papež: „Zato mora z vsemi ljudmi dobre volje nenehno ugotavljati, ali deklaracija o človekovih pravicah in njih priznavanje po ‚črki‘ povsod pomeni tudi uresničevanje njih ‚duha‘. Obstaja namreč utemeljen strah, da smo pogosto še daleč od tega uresničenja in da je včasih duh družbenega in javnega življenja v bolečem nasprotju s ‚črko‘ človekovih pravic, kot se nahaja v deklaraciji Združenih narodov. Tisti, ki ustvarjajo take razmere, ki so usodne za njihovo družbo, si nalagajo težko odgovornost pred to družbo in pred človeško zgodovino“ (Odrešenik človeka 17).

Iz povedanega je dovolj razvidno, da so povsem neumestni in krivični vsi očitki npr. klerikalizma v primerih, ko kdo opozarja na konkretno, praktično in vsakdanje neuresničevanje ali celo kršitve človekovih pravic in na vse ozadje,

ki to kršenje povzroča. Po papeževih besedah mora vsa Cerkev opozarjati na vse, kar vodi v neenakopravnost in drugorazrednost drugače mislečih.

Ker vidi torej Cerkev tudi v obrambi človekovih pravic svoje poslanstvo, ne bo mogla nikoli dovoliti, da bi jo kdo skušal na tem področju „diferencirati“, se pravi ob vprašanju, ali naj te pravice brani ali ne, sejati v njene vrste razdor. To bi bilo tudi brez uspeha, ker je Cerkev na Slovenskem dovolj edina in enotna.

Zato je nepošteno, če kdo podtika klerikalistične namene tam, kjer se razpravlja o nevarnostih drugorazrednosti v naši družbi. Če o tem razpravljamo, je znamenje, da zahtevamo take konkretne razmere — in ne samo pravne določbe —, ki bodo zagotavljale in pospeševale resnično enakopravnost vseh. Papež nas opozarja, da se ne moremo zadovoljiti s „črko“, ampak moramo zahtevati „duha“. Tega „duha“ pa prav gotovo ni, če o tem niti govoriti ne smemo in če tisti, ki o tem govorijo, takoj obvelja za „klerikalca“.

Vzrok za te pojave pa je med drugim tudi sedanja povezanost marksizma in ateizma. Nekateri sicer poudarjajo, da ateizem ni bistvo marksizma, vendar se s temi izjavami ne dotaknejo jedra vprašanja. Kajti hkrati odkrito priznajo, da marksizem vsebuje ateizem kot svojo prvino, čeprav ta ni njegovo bistvo. To pa je dovolj. Tak marksizem, ki je obvezna vzgojna smer naših šol, nujno — a povsem neupravičeno in v nasprotju s človekovimi pravicami — vceplja mladini ateistični nazor in ji ubija tudi timno vernost. Z izgovorom, da je ateizem samo stranski, a še vedno sestavni del marksizma, pač ni mogoče opravičiti ateizacije, ki se zavestno in načrtno dogaja v naših šolah. Z njo se krši tudi naravna pravica staršev do vzgoje otrok, ki jo je tako poudaril koncil.

Tu je tudi razlog, zakaj se pri nas vedno znova pojavlja vprašanje vernih učiteljev. Če se nimalokrat zgodi, da so pri nas verni učitelji nezaželeni in so kljub urad-

nim izjavam pogosto nekakšna neprijetnost v naših šolah, ki jo bo treba počasi odpraviti, je to pač dovolj zgovoren dokaz, da nekoga moti njihova vernost kot taka. Moti tiste, ki želijo, da bi naša šola — naravnost ali po ovinkih, to je tukaj povsem vseeno — odpravljala vernost in vzgajala za brezboštvo.

Ni lahko uskladiti človeških hontenj in misli. Ni lahko celovito zaščititi vsega, do česar ima človek pravico. Ni lahko zajamčiti svobode misli, izražanja in vesti. Toda kdor to res iskreno hoče in želi, bo najprej dopustil, da bodo vsi zainteresirani o tem svobodno razpravljali in izražali svoje pripombe, če bodo opozarjali na še ne povsem uresničene človekove pravice. Tudi jim ne bo grozil in jim ne bo podtikal sovražnih namenov. V interesu naše družbe in njene prihodnosti je, da so vprašanja zadovoljivo rešena v vsej resničnosti, ne pa samo na vrhu ali pa samo na papirju.

Katoliška Cerkev na Slovenskem je posebno v zadnjem času jasno povedala, da ceni in podpira prizadevanja naše družbe za skupno dobro. Prizadeva si za dobre odnose z oblastjo. Odklanja vse težnje po politični oblasti. Odklanja pa tudi take izjave in postopke, ki izvenijo v grožnje in spravljajo v nevarnost medsebojno spoštovanje ter zaupanje v našo ustavo in zakone. Tudi glede preteklosti Cerkev na Slovenskem smo že ponovno jasno izpovedali svojo sodbo. Gotovo pa ni v korist našemu sožitju, da se stari očitki še vedno pogrevajo.

Tega ne izjavljamo samo zaradi raznih obtožb, ki so se v zadnjem času pojavile v naših sredstvih družbenega obveščanja, ampak v želji, da bi se naši medsebojni odnosi še izboljšali in bi sporna vprašanja reševali z medsebojnim upoštevanjem in na demokratičen način.

† JOŽEF POGAČNIK
nadškof in metropolit

Družina, Ljubljana, 29. julija
1979, str. 3.

DRUŽINA:

STRAH PRED SLEHERNIM ZNAMENJEM KRŠČANSTVA

V Družini smo že nekajkrat pisali o vprašanju strahu pred vsakim znamenjem krščanstva, ki ga lahko večkrat zasledimo v naši javnosti. Tako se, denimo, tudi pri voščilih, ki jih občani naročijo (in plačajo!) na radiu, dosledno izogibajo besede „god“, ker je pač nujno v zvezi z nekim svetnikom. Kadar se v kinu ali na televiziji pojavi verski prizor, molitev ali razmišljanje o veri, podpis kot po nekem čudežu izginejo. Ko pa je „nevarnost“ mimo, se spet pojavijo. In tako je še marsikje.

Te dni nam je naš bralec poslal podobno razmišljanje o slovenskem prevodu „Čudovitih dogodivščin vajenca Hlapiča“, kjer je prevajalec „skrbno“ očistil vse, kar bi utegnilo dišati po veri. Ker mu ni uspelo, da bi mu pismo objavili v dnevniku Delo, je za objavo naprosil nas. Radi mu ustrezemo, še posebej zato, ker primer ni osamljen. Spomnimo se na primer le hudo okrnjenih prevodov Karla Maya, pa „polovičnega“ filma Ben Hur, kjer so neusmiljeno izrezali vse verske prizore.

Ljubljanska založba Mladinska knjiga je v prevodu izdala „Čudovite dogodivščini vajenca Hlapiča“ (Ivane Brlić-Mažuranić). Pisateljica je zaslužila, da so jo 1931 in 1937 predlagali na Nobelovo nagrado. Bila je prva žena, ki so jo izbrali za članico Jugoslovanske akademije. Zagrebška „Šolska knjiga“ od leta 1971 podeljuje vsako leto književno nagrado Ivane Brlić-Mažuranić za mladinsko književnost.

Ob prevodu njenih „Čudnovatih zgoda šegrta Hlapiča“ v slovensščino si je nekdo privoščil kulturno sramoto, da je Hlapiča očistil njegovega krščanstva in ga prekrojil v svojega Hlapiča: mojstrovina velike umetnice ga je kljub vsem priznanjem menda v njegovem sektaštvu tako bodla v oči. Primerjal sem hrvaško izdajo v Mladosti s slovensko v Zlati knjigi in našel okrog 20 načelnih razlik z ozirom na Hlapičevo in

pisateljčino krščanstvo. Vprašam se, kdo je bil tako nekulturen in tako brez okusa, da nam je naredil pred Hrvati novo kulturno sramoto.

Poslovenjeni Hlapić nosi še vedno ime Ivane Brlić-Mažuranić, a dvomim, da bi ga pisateljica priznala za svojega literarnega otroka. Kolikor poznam to pisateljico, sem prepričan, da nikdar nobenemu prevajalcu ne bi dovolila, da tako pristransko „obračuna z vero“ njenega najljubšega literarnega otroka.

Kako je prevod papirnat in brezvesten. Zlasti lepo število naših vernih otrok je z njim oropanih ali vsaj bistveno oškodovanih za verskokulturni užitek, do katerega imamo vso pravico, če že kupujemo knjigo Ivane Brlić-Mažuranić. S čim je opravičljiva cenzura, s katero nas nekdo goljufa za to pravico?

Družina, Ljubljana, 10. junija
1979, str. 6.

DRUŽINA:

O DELU SLOVENSКИH DUHOVNIKOV V TUJINI DOMA MOLČIJO

V dvorani Kluba delegatov se je zbral na občni zbor blizu osemdeset delegatov Slovenske izseljeniške matice.

Pavle Car, predstavnik republiškega sekretariata za notranje zadeve, je podčrtal, da slovenska politična emigracija ni nevarna, da „možnosti njenega delovanja ne precenjujemo in tudi ne podcenjujemo“. Ta sovražnik še vedno obstaja in kuje načrte, kako bi zrušil Jugoslavijo in spodnesel našo družbeno ureditev. Slovenska politična emigracija se ne pomlaja in počasi izumira, „s tem smo lahko zadovoljni“, kar pa ne velja za hrvaško in srbsko emigracijo.

V obširnem poročilu izvršnega odbora Slovenske izseljeniške matice za obdobje 1975—1978 in v razpravi so nekajkrat kritično omenili tudi slovenski klerikalizem med izseljenci. Tako je rečeno, da so bili v Clevelandu nosilci ostre

sedanji slovenski trenutek

reakcije proti Golarjevi igri *Vdova Rošinka* „nekateri duhovniki in najvišji politični emigranti“, v Melbournu pa je med voditelji protijugoslovanskih akcij najbolj dejaven tudi verski center.

Ne da bi se tukaj spuščali v ocenjevanje ali celo kakršno koli opravičevanje cerkvenega političnega klerikalizma med izseljenci in zdomci, pa se zdi, da je tako poročanje o delovanju naših duhovnikov v izseljeništvu in zdomstvu, ki omenja samo njihovo politično dejavnost, pomanjkljivo in enostransko. Poročilo priznava, „da ima sodelovanje z izseljenci sicer dolgo tradicijo, da pa je bilo po vojni dolgo časa obrobna dejavnost naših diplomatsko-konzularnih predstavništev v tujini, doma pa je slonelo na ramah izseljeniških matic, ki so uživale zelo skromno družbeno podporo in pomoč“. Na vprašanja, od kod ta dolga tradicija, kdo se je po vojni prvi zavzel in se še vedno zavzema za duhovne in gmotne koristi slovenskih izseljencev ter delavcev, ki so začasno zaposleni na tujem, poročilo ne daje prav nobenega odgovora. Ne poročilo izvršnega odbora ne občni zbor Slovenske izseljeniške matice nista spregovorila besede o izrednih naporih, s katerimi slovenski duhovniki ohranjajo narodno zavest med izseljenci in skrbijo za naše delavce. Koliko katoliška Cerkev na tujem in slovenski katoliški duhovniki v tujini store na kulturnem, prosvetnem, narodnostnem, socialnem in sploh gmotnem področju, o tem tudi sredstva javnega obveščanja doma molčijo.

Upati je, da bo Slovenska izseljeniška matica pod vodstvom novega predsednika Staneta Kolmana, ki mu dejanje in nehanje katoliške Cerkve in slovenskih duhovnikov na tujem gotovo ni neznano, končno le javno, stvarno in nepristransko ovrednotila prispevek katoliških duhovnikov pri ohranjanju slovenske narodne zavesti in omike v izseljeništvu in zdomstvu.

Družina, Ljubljana, 3. 7. '79, str. 5.

V zadnji številki NAŠE LUČI smo objavili pogovor z nekaterimi poznavalci sedanjih razmer v matični Sloveniji. Pogovor je vzbudil precejšnjo pozornost v vseh štirih Slovenijah: matični, zamejski, zdomski in izseljenski. Ponatisnila sta ga KATOLIŠKI GLAS v Gorici in SVOBODNA SLOVENIJA v Buenos Airesu. Med počitnicami smo se pogovarjali o objavljenem pogovoru z raznimi ljudmi iz domovine. Danes objavljamo nekaj teh mnenj.

● **V odgovorih „intervjuvancev“ iz Slovenije se pogosto ponavlja fraza „nihče prav ne ve“. Cemu tako previde, neprecizne sodbe? Ali ljudje doma res tako malo vedo o tamkajšnjem družbenem dogajanju?**

Družbeno dogajanje in ljudje v njegovi službi so se že od nekdaj radi odevali v skrivnostnost. Tako imenovana socialistična družba se še prav posebno zavija vanjo. O usodi družbe v Jugoslaviji odloča „avantgarda“ delavskega razreda v najožjem krogu redkih izbrancev in to praviloma tajno. Navadni občan je dokaj skromno obveščen o resničnih dogajanjih in v razmerju sil v najvišjih partijskih, vojaških in državnih organizacijah. Kaj se je dogajalo v najbolj usodnih trenutkih povojne Jugoslavije (spor Stalin-Tito 1948, uvedba samoupravljanja, Rankovičev padeč 1966...), izve poprečen državljan šele naknadno, v raznih „spominih“ in „zgodovinskih“ feljtonih, ki imajo namen opravičiti trenutno „zmagovito“ partijsko linijo. Partija deluje še sedaj v bistvu ilegalno. Še zmeraj je stranka „zarotnikov“, ki delajo za hrbtom občanov. Zaradi te družbene neobveščenosti se bohotijo „čaršijske“ govornice o raznih družbenih dogodkih in znanih ljudeh. Tako danes „nihče prav ne ve“, kaj se je zgodilo z Jovanko. In ljudje se sprašujejo, kolikšna je vrednost

posameznika v tako imenovanem samoupravnem socializmu, če lahko brez sleherne obrazložitve izgine celó žena državnega predsednika.

● **Morda je tudi v tej partijski zaprtosti vzrok, da je opozicija v Jugoslaviji tako nebogljena?**

Prav gotovo. Komunisti so se znali v preteklosti in se znajo še danes vsepovsod vtihotapiti v najvažnejše družbene organizacije in izpodjedati „staro“ družbo od znotraj. Današnja opozicija tega za sedaj še ni sposobna narediti, razlog za to je pa tudi prav ta zaprtost partijske družbe. Vendar je treba reči, da je svoje nebogljenosti kriva tudi opozicija sama: še vse preveč je njeno poznavanje KP amatersko, premalo temeljito in znanstveno; neki družbeni sistem lahko izpodjedaš samo, če ga temeljito poznaš.

● **Vaša trditev o „zaprtem“ socializmu se ne ujema s toliko razglašano „odprto samoupravno socialistično“ družbo.**

Kdor primerja življenje v Jugoslaviji z življenjem v drugih komunističnih deželah, dobro začuti razliko med „samoupravnim“ in „realnim“ socializmom: jugoslovanska družba je precej manj zaprta, kot so druge „socialistične“ družbe, kljub nazadovanju po Kardordjevu 1971. Vendar je tudi res, da je „samoupravna socialistična“ družba, ki je ostala v glavnem omejena na gospodarsko področje in ni nikoli globlje zajela družbenega območja, v bistvu samó blažja in milejša oblika totalitarnega enostrankarskega sistema. Jugoslovansko samoupravljanje uresničuje poleg nedvomno koristnih nalog tudi najvažnejše delo: zakriva, ohranja in utrjuje partijski monopol nad oblastjo. Ves samoupravni oziroma delegatski sistem nadzoruje partija. Vse glavne smer-

nice za družbeno življenje določa ona in sicer od zgoraj navzdol. Partija se ne meni za „samoupravne sporazume, določbe in zakone“, če se ne ujemajo s trenutno partijsko linijo. Vse družbene organizacije so še vedno samo „transmisijske“ ustanove, ki morajo dejansko delati to, kar je povšeči partiji. Najbolj kričeč primer tega iz zadnjih let je ravnanje s profesorji skupine Praxis na beograjski univerzi: kljub temu, da so bile samoupravne in celó partijske organizacije za to, da ti profesorji na univerzi ostanejo, so morali leteti. Najvažnejše družbene odločitve ima v zakupu najožji partijski vrh. O kakšnem resničnem samoupravljanju ne moremo govoriti.

● **Sicer pa ideja o samoupravljanju ni Marxova.**

Ne, ni. Celó je bila vselej v ostrem nasprotju z leninistično-stalinistično enostrankarsko zamisljivo družbe. Tega se je zavedal tudi Kardelj, ki se je zato skušal reševati v navidezni „pluralizem samoupravnih interesov“. KPJ je vedno vse, ki so se zavzemali za dosledno in vsestransko uresničevanje samoupravljanja, obtoževala, da s tem zanikujejo vodilno vlogo delavske „avantgarde“. V osnovi ostaja KPJ zvesta leninistično-stalinističnemu samovladju.

● **Velikokrat beremo trditev, ki jo ponavljajo tudi najbolj odprti jugoslovanski marksisti, da je za obstoj Jugoslavije nujno potreben enostrankarski komunistični sistem; če bi dovolili več strank, bi se te v glavnem organizirale po narodnostnem ključu, s tem pa bi se ponovila situacija prve Jugoslavije, ki da je razpadla predvsem zaradi nerešenega narodnostnega vprašanja.**

Povojni komunistični režim ni kljub prizadevanjem narodnostnega vprašanja v Jugoslaviji zadovoljivo rešil. Zato je razumljivo, da bi stranke, ko bi bil uveden večstrankarski sistem, najhitreje in najlaže nastajale in se povezovale na narodnostni osnovi. Konec tega bi bil razpad Jugoslavije, pa

Jezersko z Kamniškimi planinami.

tudi razpad komunističnega samovladja. Tu zadenemo na vprašanje: ali je višja vrednota pravica slehernega naroda do samoodločbe (da živi v svoji državi ali pa v zvezi z drugimi narodi) ali pa obstoj Jugoslavije, ki ni doslej nikdar izpolnila pričakovanj posameznih narodov? Treba je reči, da je na prvem mestu pravica narodov do samoodločbe, do svoje države, in da je Jugoslavija lahko le rezultat te samoodločbe.

● **Kaj pričakujete od slovenskih izseljencev za matično Slovenijo v družbenem oziru?**

Gotovo je, da bodo ob razpadu komunističnega režima v Jugoslaviji — ta bo z vso gotovostjo prišel, čeprav ne vemo, kdaj in kako — odločali ljudje doma. Vendar bi bila dolžnost slovenskih izseljencev po svetu, kjer imamo toliko razumnikov, izdelati nekaj različnih vzorcev demokratične družbene ureditve Slovenije in praktičnih ukrepov v tej smeri. Te različne možne družbene programe za čas po padcu sedanjega totalitarnega sistema bi morali potem izseljenci razširiti po vsej slovenski srenji, posebno še v matični domovini; možnosti za to ne manjka. To bi bil najbolj učinkovit pristop h gradnji slovenske svobodne družbe. Obenem bi bil tak program stalni klicaj ljudem doma, da da-

našnja tamkajšnja družbena ureditev ni demokratična.

PISMO SLOVENSKEMU NOVOMAŠNIKU

(Nadaljevanje z 9. strani)

Na tvoji mizi bi brevir moral ležati na Prešernu, Hoja za Kristusom na Slovenskem pravopisu.

*Pojdite torej še naprej napa-
jat naš dragi vinograd z vrelci
krstne milosti, pridelovat v njem
vino Kalvarije, pridelovat olje
za naše bolnike in kadilo za na-
še pokojne.*

*A predvsem pojdite pričevat
za božjo Prihodnost — za tisto,
ki je oko še ni videlo ne uho
slišalo ne srce občutilo.*

*Zakaj krščanstvo je pred vsem
drugim prihodnost: to, kar se
še ima zgoditi.*

*Vaš poklic je bolj kot vsi dru-
gi za prihodnost.*

Vas pozdravlja

ALOJZ REBULA

*Op.: Pisatelj Rebula nam bo
oprostil, da smo pismo zaradi
pomanjkanja prostora malo
skrajšali in nekatere tujke za-
radi večje razumljivosti poslo-
venili.*

mali oglasi

● JANKOVIČ, 17 rue de Belgrade, 54 Tucquegnieux, Francija, posreduje uradne prevode in prošnje. Pišite mu!

● PREVAJALSKA PISARNA v Münchnu uredi uradno prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje in nudi pravno pomoč: Dipl. filolog JOSEPH ARECH, 8 München 50, Pfeilschifterstraße 21, telefon (089) - 14 13 702.

● PREVAJAM iz slovenščine v nemščino in obratno. Vse prevode sodno overovim. Prevode opravi hitro in poceni: MONIKA ZIBELNIK, Franz-Albert-Str. 12, 8000 München 50, tel. 812 30 59 — zvečer.

● KUHARJA ali KUHARICO iščemo za našo „Spezialitätenrestaurant“ v bližini Münchna. Stanovanje je prekrbljeno. — Natančnejša pojasnila lahko dobite po telefonu št. 08431-25 39.

● Potujete v RIM? Dobrodošli v hotelu BLED, Via S. Croce in Gerusalemme 40, 00185 Roma, tel. (06) 777 102. Na razpolago so Vam komfortne sobe s kopalnico, klimatičnimi napravami in radiom, lastni parkirni prostor in restavracija v alpskem slogu. Zagotovljeno Vam je prijetno občutje med slovenskim osebjem. Lastnik Vinco Levstik.

● Dragi rojaki! Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. Obrnite se naslov: Gebr. HORŽEN, Möbeltransporte, Biesenstr. 30, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. Telefon 02103-44 5 62. Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

● KMEČKO HIŠO z vinogradom, zidanico, sadovnjakom, njivami, gozdom in travnikom, približno 6 ha, v Št. Rupertu na Dolenjskem ugodno prodam. Električna in vodovod v hiši. — Točnejša pojasnila dá: Franc Golob, Bismarckstr. 27, 7052 Schwaikheim, BRD.

● HIŠO pri Rogaški Slatini s precej zemlje, na lepi legi, primerno za več vikendov, prodam za 300.000.— Ndin. — Natančnejša pojasnila daje: Jože Čebular, Hotel „Donat“, YU-63250 Rogaška Slatina, Jugoslavija.

pozor!

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštnih kuponih pristojbino za dvoje pisem za tujino.

Opozorilo oglaševalcem

Uprava „Naše luči“ večkrat prejme kak oglas s pomanjkljivim besedilom. Ker pa ona ne more in tudi ne sme kar po svoje kako bistveno manjkajočo točko oglasa dodajati, hočemo dati nekaj najvažnejših smernic, ki naj oglaševalcem služijo kot napotilo pri morebitni naročitvi oglasa:

1. **PRODAJA PARCELE:** Morebitnega interesenta bo zanimala njena velikost, lega, za kaj je uporabna, kako je z dovozno cesto, vodo in elektriko (to je zlasti važno, če je gradbena parcela).

2. **PRODAJA HIŠE:** Lega (kje?), kdaj dograjena, koliko stanovanjskih prostorov, dodatni prostori (pritikline), kako je z vodo, elektriko, kurjavo itd.

3. **PRODAJA STANOVANJA:** Lega (kje je?), koliko staro, koliko prostorov, način ogrevanja, da li je opremljeno (kateri prostori).

4. **PRODAJA POSESTVA:** Lega (kje?), iz česa sestoji (npr. hiša, gospodarska poslopja, velikost zemljišč itd.).

(Pri vseh teh primerih je seveda treba navesti približno višino prodajne cene in kam oziroma na koga naj se interesent obrne za pojasnila.)

6. **PONUDBE SLUŽB:** Za kakršno delo, ev. kake starosti, kako je s hrano, stanovanjem in plačo.

7. **ŽENITNE PONUDBE:** Oglaševalec (oglaševalka) naj navede svojo starost, deželo bivanja, poklic in kakšnega zakonskega druga si želi.

To je le nekaj glavnih smernic za oglaševalce, ko sestavljajo oglas. Če se bodo po njih ravnali, je večja verjetnost, da bo imel uspeh. Že nekajkrat smo namreč dobili od bralcev „Naše luči“ opozorila glede pomanjkljivosti nekaterih oglasov. — Cena oglasov je navedena na oglasni strani v tretjem stolpcu.

UPRAVA „NAŠE LUČI“, Viktringer Ring 26,
A-9020 KLAGENFURT-CELOVEC, AUSTRIA

Slovenski župnijski urad

8 München 2

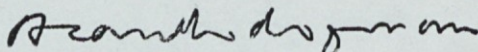
Schubertstraße 2/I.

Spoštovani!

Pošiljam Vam na vpogled revijo „Naša luč“, ki jo izdajamo slovenski izseljenski duhovniki v Zahodni Evropi. Revija izhaja desetkrat na leto. Naročnina s poštnino vred je za celo leto 18 DM.

Vabimo Vas, da se na revijo naročite. Če se za to odločite, nam vrnite izpolnjeno naročilnico. Naročnino boste plačali po čeku ali pa meni osebno v našem uradu oziroma po slovenski nedeljski maši.

Lepo vas pozdravlja

(Branko Rozman)

An das

Slowenische Pfarramt

8 München 2

Schubertstraße 2/I.

NAROČILNICA

Podpisani se naročam na „Našo luč“. Naročnino bom plačal osebno, po čeku. (Odvišno črtajte!)

Moj naslov je:

Ime in priimek: .....

Mesto (s poštno št.): .....

Cesta in številka: .....

Datum: .....

Podpis

.....

rezervirano za smeh

Vodnik vpraša rekrute: „Kdo od vas zna kuhati?“

„Jaz,“ se oglasi eden.
„Tudi v velikem kotlu?“
„Tudi.“
„Kaj si pa že kuhal?“
„Asfalt.“

Maturanti so se že dvajsetič zbrali k praznovanju. Ko se mož vrne domov, ga vpraša žena, kako je bilo.

„Kot ponavadi: veliko starih obrazov in veliko novih zob.“

Župnik naleti na poti domov na svojega farana Janeza, ki leži v jarku precej okajen.

„Ja, Janez, kaj je pa z vami?“
„Veste, gospod župnik, samo alkohol me še drži pokonci.“

Požiralec nožev v cirkusu besni:
„Kateri nepridiprav je z mojim nožem rezal čebulo?“

Osel, ki ga spravljajo na tovarnjak, da ga odpeljejo v klavnico, zavpije kravi v hlevu: „Na svide-nje v salami!“

„Ali veš, katera je nova bosanska himna?“

„Ne.“
„Hej brigade!“
„Zakaj?“

„Ker stoji v njej vrstica: Na Slovenskem smo mi gospodar.“

Šef uslužbencem: „Ponovno se vam vsem zahvaljujem za čestitke ob svojem jubileju in vam ob tej slovesnosti iz srca podarim vse, kar ste mi v vseh teh letih pokradli.“

Kristjan je bil pri judovskem bogoslužju. Začudilo ga je, da so Judje vedno zamrmrali, če je rabbin izrekel Mojzesovo ime.

„Kaj vendar mrmrate,“ je vprašal kristjan bližnjega Juda, „saj je bil Mojzes vaš veliki prerok?“

„Prišli smo do spoznanja, da nas je slabo vodil: namesto k drage-mu petroleju nas je peljal k poceni pomarančam.“

Mama hčerki: „Mojca, pridi k telefonu: nekdo ti hoče nekaj skozi nos zamomljati!“

Nekdo kar ni hotel oditi od svojih sorodnikov: že dva tedna je bil pri njih.

„Ali vam ni dolgčas po vaši ženi?“ ga je končno vprašala gos-podinja.

„Kako lepo od vas! Takoj ji bom pisal, naj še ona pride.“

„Od petih sedim tukaj v kavarni in čakam na moža. Že pol šestih je, pa ga še ni.“

„Za kdaj sta se pa zmenila?“
„Za ob štirih.“

„Kranjsko klobaso, prosim!“
„Kaj pa tako kričite, saj nisem gluha! Kakšno šunko bi torej radi?“

Zdravnik bolniku: „Dnevi se vam iztekajo: jutri boste morali na de-lo.“

Mladi poročenec svoji ženki: „Dragica, čudovita si v pripravljaj-nju večerje: konservo znaš odpi-rati prav tako kot moja mama.“

„Prejšnji teden sem ujel takšno ščuko,“ dopoveduje ribič druge-mu ribiču in nariše v pesek velik krog.

„Saj ščuka ni okrogla!“
„Počakaj, to je šele oko!“

„Kako ti je bila vseč moja sli-karska razstava?“

„Obiskovalci so se razdelili v dva tabora.“

„In kaj so rekli?“
„Eni, da je škoda platna, drugi, da barve.“

Žena pred potovanjem možu:
„Pa ne pozabi, prosim, dati ka-narčku vode!“

„Brez skrbi: vem, kaj je žeja!“

„Ta vaša ura pa ne kaže prav!“
„Ja, malo je pokvarjena, pa nam še vedno služi, ker smo se je na-vadili: kadar kaže šest in bije tri, vemo, da je ura osem.“

yu-smeh

POPRAVILI SMO NAPAKE,
SEDAJ SO KOT NOVE.

Tisti, ki mlatijo prazno sla-mo, žanjejo po večkrat na leto.

— V LEKARNAH PRIMANJ-KUJE ZDRAVIL. ALI JE TO ŽE ZNAK, DA SMO VEDNO BOLJ ZDRAVI?

— NASPROTNO. KO BI BILI BOLJ ZDRAVI, BI BILO ZDRA-VIL NA PRETEK.

Vsepovsod gradimo nove sladkorne tovarne, ker še nismo preračunali, da nas stane uvoženi sladkor manj kot pa nove tovarne, ki bodo delale z izgubo.

POMANJKANJE BENCINA NE BO ZADELO TISTI, KI SO NA KONJU.

Po Pavlihu

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Ludvik Rot, 62 Offley Road, London S. W. 9 (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 07229 - 83 56).

Martin Belej, Enzenbach, 8112 Gratwein bei Graz. (Tel. 03124 - 23 59).

P. Janko Bohak OFM, Canisianum, 6020 Innsbruck (Tel. 0522 - 22 9 59)

Ivan Tomažič, Albertgasse 48 („Korotan“), 1080 Wien VIII.

Slovenski socialni urad, Seitzerg. 5/II, 1010 Wien I. (Tel. 0222 - 63 25 07).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad. Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

(Tel. 04762 - 37 1 24).

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guil. Lambert laan 36, Eisden, 3630 Maasmechelen.

Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.

(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. 1/361-80-68).

Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. 1/253-64-43).

Stanislav Kavalari, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz.

Msgr. Stanko Grims, 259 bis Avenue de l'Europe, 57800 Freyming-

Merlebach.

— Franjo Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice.

ITALIJA

Jure Rode, Collegio Pio Latino, Via Aurelia Antica 408, 00165 Roma.

NEMČIJA

Dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Anton Stekl, 1 Berlin 61, Methfesselstr. 43, Kolpinghaus, (Tel. 030-

785 30 91 do 93), in 1 Berlin, Kolonnenstr. 40. (Tel. 030-784 84 34).

Ivan Ifko, 43 Essen-Altenessen, Bausenhorststr. 2. (Tel. 0201 - 34 40 45).

Pavel Uršič, 42 Oberhausen 11, Oskarstraße 29. (Tel. 0208 - 64 09 76

ali 64 11 72).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdahler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Mirko Jereb, 6 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 0611-63 65 48).

Stanko Gajšek, 68 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 2 85 00).

Ciril Turk, 7 Stuttgart 1, Stafflenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 7 75 25).

Dr. Franc Felc, 798 Ravensburg, Raueneeggstr. 13. (Tel. 0751 - 2 20 00).

Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3 1/2. (Tel. 0841 - 3 44 74).

Jože Bucik, 89 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 9 79 13).

P. Janez Sodja, 8 München 80, Röntgenstr. 5. (Tel. 089 - 98 19 90).

Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Marijan Bečan, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guil. Lambert laan 36, Eisden, 3630 Maasmechelen, Belgie.

SVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21).

SVICA

P. Fidelis Kraner, Postfach 191, Seebacherstraße 15, 8052 Zürich.

(Tel. 01/50 31 32).

P. Angel Kralj, Kapuzinerkloster, 4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).